

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»**

**Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет**

**Кафедра економічного
аналізу і фінансів**

**МАТЕРІАЛИ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

«Розвиток фінансової системи країни в умовах глобалізації»

17-19 квітня 2019 року

ДНІПРО – 2019

Розвиток фінансової системи країни в умовах глобалізації / Матеріали студентської науково-практичної Інтернет-конференції (Дніпро, 17-19 квітня 2019 року). – Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2019. – с.93

Матеріали студентської наукової конференції висвітлюють сучасні проблеми фінансової теорії та практики, зокрема, публікації студентів присвячено дослідженням фінансового механізму та державному регулюванню економічного розвитку, пошуку шляхів удосконалення системи оподаткування, актуальним напрямом розвитку фінансової системи країни в умовах глобалізації, розкриттю сучасних аспектів фінансового менеджменту промислових підприємств та фінансових посередників, удосконаленню процесів бюджетного управління.

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИПУСК

Єрмошкіна О.В. д.е.н., проф. завідувач кафедри економічного аналізу і фінансів НТУ «Дніпровська політехніка»

Крилова О.В. к.т.н., доцент кафедри економічного аналізу і фінансів НТУ «Дніпровська політехніка»

УКЛАДАЧІ:

Цуркан І.М. к.е.н., доцент кафедри економічного аналізу і фінансів НТУ «Дніпровська політехніка»

Замковий О.І. ст.викладач кафедри економічного аналізу і фінансів НТУ «Дніпровська політехніка»

ТЕХНІЧНИЙ РЕДАКТОР:

Федорова О.Г. лаборант кафедри економічного аналізу і фінансів НТУ «Дніпровська політехніка»

За стиль, редакцію та достовірність поданих матеріалів студентської наукової конференції несуть відповідальність їх автори.

Усі права застережені. Розповсюдження і тиражувати матеріали студентської наукової конференції без офіційного дозволу авторів заборонено.

СЕКЦІЯ 1

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ТА ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯМ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Бежан М.С., ст. гр. 071-16-1

Науковий керівник:

к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.

НТУ «Дніпровська політехніка»,

м. Дніпро, Україна

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Економічне зростання є центральною економічною проблемою, що стоїть перед усіма країнами. Розрізняють два основні типи економічного зростання: екстенсивний та інтенсивний.

Екстенсивний тип економічного зростання — спосіб збільшення обсягів виробництва внаслідок кількісного приросту всіх елементів продуктивних сил, насамперед факторів виробництва за незмінного рівня технічної основи виробництва.

Інтенсивний тип економічного зростання (інтенсифікація виробництва) — процес суспільного виробництва, що ґрунтується на застосуванні передусім ефективніших елементів продуктивних сил та досконаліших форм розвитку (техніко-економічної, організаційно-економічної і суспільної).

Реформування економічного розвитку суспільства стане можливим за створенням умов для інтенсивного варіанта економічного зростання. Серед важливих кроків для здійснення таких умов є розширення сфери зовнішньоекономічних зв'язків з метою збільшення експорту та зменшення залежності економіки від імпорту, адже стан зовнішньої торгівлі України має велике значення для розвитку економіки (рис.1).

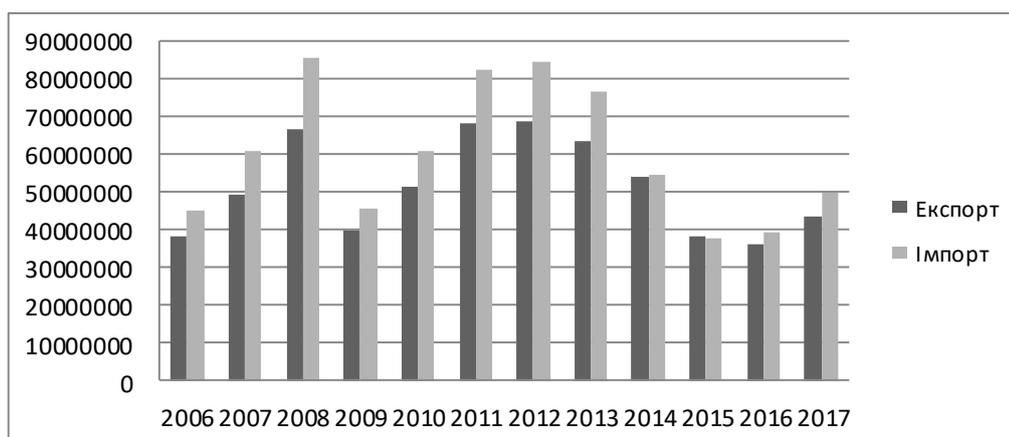

Рис. 1. Експорт та імпорт товарів, тис.дол. США [1]

До 2013 року включно імпорт значно перевищував експорт, а з 2014 року співвідношення дещо зрівнюється. За 2017 рік основними в експорті були продукти рослинного походження (21,3%) та недорогоцінні метали (23,4%), а імпорту – мінеральні

продукти (25,2 %), продукція хімічної промисловості (13,2%), машини, обладнання та механізми (20%). Експорт продовольчих товарів найбільше зріс за рахунок фізичних обсягів експорту зерна. Натомість суттєво знизився експорт продукції машинобудування. Зниження обсягів експорту металургійної продукції в останні роки пов'язане як із втратою частини потужностей унаслідок збройної агресії РФ, так і зі зниженням світових цін. Попри відмову від імпорту природного газу з РФ з кінця 2015 року, залежність від імпорту енергоносіїв залишається високою через потреби у вугіллі та нафтопродуктах (рис. 2).

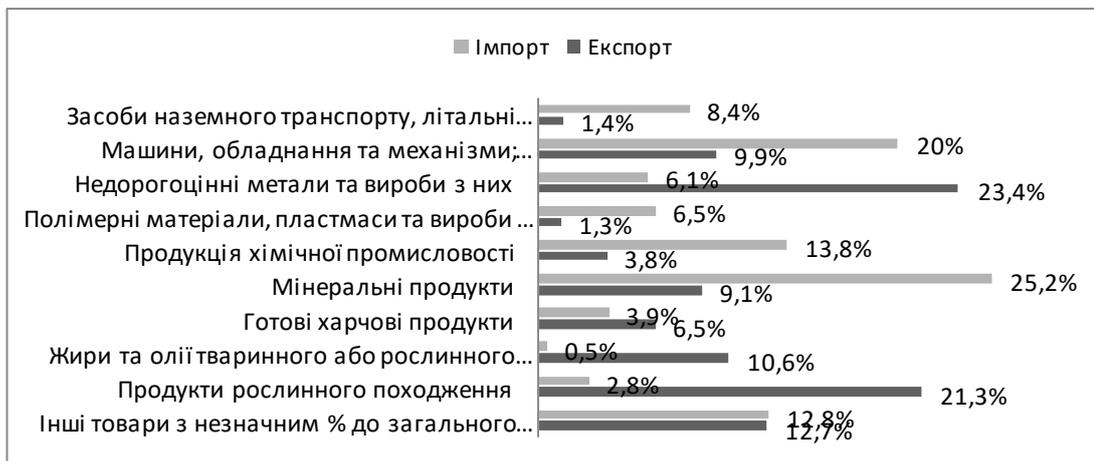

Рис. 2. Товарна структура зовнішньої торгівлі у 2017 році[1]

Для подальшого економічного зростання країни необхідно розвивати галузі промисловості, які виробляють продукцію з високою доданою вартістю і за рахунок цього вийти на позитивний торговельний баланс. Окрім технологічних змін, країні необхідні докорінні зміни економічної політики, яка б врахувала удосконалення структурної, інституційної та фінансової складової і забезпечила впровадження інноваційної моделі розвитку країни, підвищення рівня конкурентоспроможності України на світовому ринку.

Список літератури:

1. Товарна структура зовнішньої торгівлі України.-Економічна статистика України - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Гульченко К.А., ст. гр.МНн-15-2
 Науковий керівник:
 к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.
 НТУ «Дніпровська політехніка»,
 м. Дніпро, Україна

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Відмінною рисою металургійних підприємств України є те, що вони входять до вертикально-інтегрованих гірничо-металургійних компаній та є комбінатами повного

циклу з власною базою матеріальних ресурсів. Тож не дивно, що постерігається тенденція широкомасштабного експорту виробленої продукції, близько 85%. З цього слідує, що металургійна галузь України майже повністю залежить від ситуації на світовому ринку. Мінлива кон'юнктура металургійного ринку в Європі, а також висока собівартість виробництва, порівняно з собівартістю продукції країн азіатського регіону призводить до зниження доходності та конкурентоспроможності вітчизняних металургійних підприємств. Але існують і внутрішні чинники незадовільного стану металургійних підприємств, що є морально та фізично застарілим. Виробництво продукції є енерго- та ресурсномістким та спричиняє проблеми в екології, основні засоби зазнали зносу. Загострення конкуренції на світовому ринку стимулює металургійну галузь до перебудови: замінено більш ніж половину мартенівського виробництва на нове конвертерне обладнання, введено в експлуатацію електросталеплавильні, розроблено потужності, нові технології доменної плавки, що знижує енергомісткість продукції. Якщо перерахувати обсяг вкладень на міжнародну валюту, то ми побачимо, що відбулося скорочення обсягу капітальних інвестицій у всіх металургійних підприємствах (близько 350 мільйонів доларів протягом останніх 5 років), хоча в національній валюті навпаки відбулось зростання (рис.1). Інвестиції протягом останніх років були направлені лише на підтримку життєдіяльності та модернізацією обладнання, тобто для зменшення збитковості та недопускання закриття підприємства гроші вкладаються в підтримку його функціонування.

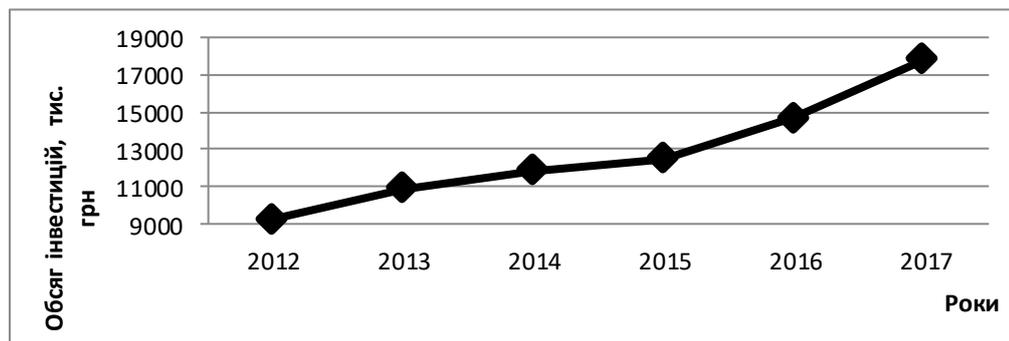

Рис. 1. Графік зміни обсягів інвестицій у металургійну промисловість[1]

Активність інвестиційної діяльності металургійних підприємств напряму залежить від наявності та структури інвестиційних ресурсів. Металургійні підприємства використовують внутрішній чистий прибуток, амортизаційні відрахування, зовнішні довгострокові кредити, облігаційні позики, коштів від додаткової емісії акцій та інше. В сучасному кризовому стані економіки частка власних коштів у структурі інвестицій зростає до 91%.

Управління інвестиційною діяльністю таких компаній базується на розподілі концентрованого капіталу взаємозалежних компаній. Накопичені інвестиційні ресурси розподіляються на реальні потреби всіх підприємств, що входять в систему. Таке управління замкнутою моделлю передбачає перерозподіл фінансових і матеріальних потоків всієї компанії на реалізацію окремого проекту, це в свою чергу веде до зміни станів бізнес-процесів всіх об'єднаних компаній. Мобілізація інвестиційних ресурсів в вертикально-інтегрованій компанії зменшує інвестиційні витрати та стимулює розвиток

науково-технічного рівня. Таким чином, через брак інвестицій підприємства переживають збитковість, що в свою чергу відлякує потенційних інвесторів та зменшує внутрішні ресурси інвестування. Спостерігається погіршення інвестиційного забезпечення, що спричинено несприятливою зовнішньоекономічною кон'юнктурою світового ринку та негативними соціальними, політичними, економічними факторами усередині країни. Це в свою чергу спричинює зупинку фінансування науково-дослідних робіт, через брак джерел фінансування. Відсутність державної політики щодо підтримки та розвитку галузі лише погіршує становище.

Список літератури:

1. Статистична інформація. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Steel Statistical Yearbook 2016. Всесвітня асоціація сталі (World Steel Association) – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.worldsteel.org>

*Деркач О.В., ст.гр.Мнм-15-2
Науковий керівник:
к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Однією з головних умов економічного розвитку будь-якої країни світу вважається високий рівень забезпеченості фінансовими ресурсами, насамперед її промислового сектору. Основними джерелами власних коштів підприємств, що спрямовуються на розвиток свого промислового виробництва, є прибуток і амортизаційні відрахування. Прибуток формує переважну частину фінансових ресурсів, забезпечує приріст власного капіталу, а, відповідно, й зростання ринкової вартості самого підприємства. Проте суми прибутків, які залишаються у розпорядженні вітчизняних промислових підприємств, є низькими, що зумовлено технологічним відставанням, високим ступенем зношеності основних засобів, значним податковим навантаженням. Можливості використання коштів держбюджету для фінансування промисловості обмежені через його значний дефіцит, а також відсутності єдиної стратегії розвитку промисловості.

Банківським кредитам належить близько 11–12 % у фінансовому забезпеченні потреб підприємств [1]. Але банки переважно здійснюють короткострокове кредитування, що є наслідком певної невизначеності політичного та економічного характеру й високих ризиків кредиторів.

Серед альтернативних джерел фінансування слід назвати фінансовий лізинг та інститут спільного інвестування. Фінансовий лізинг – це господарська операція суб'єкта підприємницької діяльності, що передбачає придбання орендодавцем матеріальних цінностей на замовлення орендаря з наступною передачею орендарю права користування такими матеріальними цінностями на строк, не менший від строку їх повної

амортизації з обов'язковою подальшою передачею права власності на ці матеріальні цінності орендарю. Інститут спільного інвестування – це організація, що залучає кошти інвесторів з метою їхнього подальшого вкладення в цінні папери, корпоративні права, нерухомість та інші активи. Розподіл сум капіталовкладень промисловими підприємствами України за джерелами фінансування наведений у **табл. 1**.

Таблиця 1

Розподіл капітальних інвестицій за джерелами фінансування
(2008-2013 років)

	Використано капітальних інвестицій											
	2013		2012		2011		2010		2009		2008	
	У фактичних цінах, млрд грн	У % до загального обсягу	У фактичних цінах, млрд грн	У % до загального обсягу	У фактичних цінах, млрд грн	У % до загального обсягу	У фактичних цінах, млрд грн	У % до загального обсягу	У фактичних цінах, млрд грн	У % до загального обсягу	У фактичних цінах, млрд грн	У % до загального обсягу
Всього	166976,9	100	263727,7	100	259932,3	100	189060,6	100	192878,0	100	272074,1	100
у т.ч. за рахунок												
Коштів державного бюджету	3657,2	2,2	16530,9	6,3	18394,6	7,1	10952,2	5,8	8360,8	4,3	15402,9	5,7
Коштів місцевих бюджетів	4116,6	2,5	8307,7	3,2	8801,3	3,4	6367,7	3,4	5914,5	3,1	12498,0	4,6
Власних коштів підприємств та організацій	106753,2	63,9	156149,3	59,2	152279,1	58,6	114963,6	60,8	127435,4	66,1	161277,2	59,3
Кредитів банків та інших позик	26139,6	15,7	42526,9	16,1	42324,4	16,3	23336,2	12,3	25587,5	13,3	8087,0	3,0
Коштів іноземних інвесторів	2669,7	1,6	-	-	7196,1	2,8	4067,7	2,1	8209,4	4,2	5704,2	2,1
Кошти населення на будівництво квартир	4243,0	2,5	-	-	4470,0	1,7	4654,2	2,5	2683,5	1,4	9495,2	3,5
Інших джерел фінансування	5807,1	3,5	18237,8	6,9	11363,9	4,3	8543,0	4,6	5502,3	2,8	42981,0	15,8

Таким чином, вирішення проблеми фінансування розвитку промисловості, можна за рахунок:

-збільшення обсягів фінансування промисловості при використанні альтернативних джерел фінансування (лізинг, інститути спільного інвестування);

-розбудови системи державного інвестування через: удосконалення методології розроблення, оцінювання та відбору перспективних інвестиційних проектів; визначення механізмів державного інвестування для реалізації проектів, які потребують державної фінансової підтримки; формування ефективної ринкової інфраструктури, яка забезпечуватиме фінансування інноваційно інвестиційного процесу в промисловості шляхом розвитку регіональних інституцій у сфері сприяння ефективному інвестуванню.

Список літератури:

1. Розподіл капітальних інвестицій за джерелами фінансування.- Економічна статистика України - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Джалагонія Н.Д., ст. гр. МН-15-1
Науковий керівник:
к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна

ІНДЕКС ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ ТА МІСЦЕ УКРАЇНИ В НЬОМУ

Індекс людського розвитку (ІЛР) – це підсумковий показник для оцінювання довгострокового прогресу людського розвитку у трьох основних площинах: 1) довготривале та здорове життя, 2) доступ до знань, 3) гідний рівень життя.

Ці три виміри стандартизуються у вигляді числових значень від 0 до 1.

Згідно з новим Індексом людського розвитку (ІЛР), Норвегія визнана найбільш благополучною країною в світі. У четвірку найбільш благополучних країн увійшли також Швейцарія, Австралія та Ірландія [1]. У оновленій статистиці ПРООН представляє Індекс людського розвитку за 2017 рік (ІЛР) (табл.1).

Таблица 1

Індекс людського розвитку країн світу у 2017 році [2]

Місце	Країна	ІЛР	
		Індекс 2017	Зміна
1	Норвегія	0,953	^ 0,002
2	Швейцарія	0,944	^ 0,001
3	Австралія	0,939	^ 0,001
4	Ірландія	0,938	^ 0,004
75	Україна	0,751	^ 0,005

За 2017 рік Україна отримала значення ІЛР 0,751, що є нижчим за середнє значення для країн у групі з високим Індексом людського розвитку, який становить 0,757, та нижчим за середнє значення для країн Європи та Центральної Азії, що складає 0,771. Україна з 81 місця піднялась на 6 строк вище ніж у 2015 році.

Індекс людського розвитку 2017 року відображає прогрес у стані розвитку, досягнутий за останні роки, і дозволяє побачити актуальні тенденції в окремих державах. Нове дослідження показує, що рівень людського розвитку продовжує зростати, але темпи його підвищення знизилися у всіх регіонах світу і прогрес дуже нестабільний. Так, в країнах Північної Африки, Близького Сходу, Азіатсько-Тихоокеанського регіону, а також в Латинських Америці і Карибському басейні середньорічні темпи зростання людського розвитку знизилися майже вдвічі. Найбільш різкий спад значень ІЛР стався в регіоні Північної Африки та Близького Сходу, де тривають збройні конфлікти. В цілому, темп прогресу щодо ІЛР помітно вище в групі країн з низьким і середнім рівнем людського розвитку, що вказує на поступове звуження розриву між країнами з більш високим і більш низьким рівнем людського розвитку.

Коефіцієнт людського розвитку з урахуванням нерівностей для України становить 6,5 %. Проте прояви нерівності в Україні спостерігаються менше ніж у деяких інших країнах, зокрема у Казахстані та Російській Федерації, які відповідно мають більший розрив – 7.9% та 9.5% відповідно.

Найвищий рівень людського розвитку за собою несе Норвегія. Це єдина країна, яка змогла 6 років тримати 1 місце, згодом у 2007 році вона вступила місце Ірландії, але далі знову стала кращою. Тому орієнтири для України очевидні.

Список літератури:

1. Програма розвитку ООН: Індекс людського розвитку країн світу у 2015 році. [Електронний ресурс] // Центр гуманітарних технологій. — URL: <https://gtmarket.ru/news/2015/12/16/7285>.
2. Wikipedia.URL:https://ru.wikipedia.org/wiki/Список_стран_по_индексу_человеческого_развития.

Зозуля Н.С., ст. гр.МНм-15-1

Науковий керівник:

к.т.н., доц., кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.

НТУ «Дніпровська політехніка»,

м. Дніпро, Україна

ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ ТА ОПЛАТИ ПРАЦІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

В сучасних соціально-економічних умовах проблема зайнятості населення набула особливого значення. У нашій державі вона дуже відчутна, в першу чергу, у малих містах і сільській місцевості де, фактично, відсутні робочі місця.

Великою проблемою стало працевлаштування молодих людей віком 16-25 років і людей перед пенсійного віку (за 5-7 років до пенсії) та жінок, починаючи з 40- 45 років. Для людей, які знайшли роботу і працевлаштувалися, досить часто постає проблема отримання заробітної плати, її: або затримують, або платять половину обіцяної, або незадоволених роботодавців через 3-4 місяці скорочує, не пояснюючи причини і не виплачуючи боргу.

Крім того, проблеми вимагають комплексного вирішення у масштабах країни. Адже, з одного боку ми втрачаємо молодих, перспективних працівників і майбутніх батьків, внаслідок чого відбувається старіння нації, а з іншого – ми інвестуємо своїм молодим людським капіталом зарубіжну економіку.

У найближчі 10 років, щоб працевлаштувати безробітних і тих, хто вийде на ринок праці, необхідно створити близько 600 млн. нових якісних робочих місць.

Одним з найважливіших показників, які характеризують стан ринку праці України є зайнятість населення (табл. 1).

Аналіз кількості зайнятого населення у віці 15-70 років свідчить, що в 2014 р. спостерігається різке скорочення зайнятості населення і вже в 2017 р. економічною діяльністю було зайнято на 2903,3 тис. осіб менше ніж в 2010 р., відповідно рівень зайнятості зменшився на 2,1%. З 2010 по 2013 роки відбувалося помірне підвищення кількості зайнятого населення, проте складна політична та економічна ситуація в Україні

спрочинила значний спад, більш, ніж на мільйон осіб. У відсотковому значенні на сьогодні зайняте населення працездатного віку становить 56,1%, що демонструє найнижчий рівень зайнятості за останні десять років. Так, для порівняння з країнами ЄС, рівень зайнятості в Україні в 2017 р. складає 56,1%, тоді як цей показник по країнах Євросоюзу – 52,8%.

Таблиця 1

Кількість та рівень зайнятого населення в Україні за 2010-2017рр. [1]

Рік	Зайняте населення у віці 15-70 років	Рівень зайнятості населення у віці 15-70 років	Працездатного віку	Рівень зайнятості населення працездатного віку
2010	19 180,2	58,4	17 451,5	65,5
2012	19 261,4	59,6	17 728,6	66,9
2013	19 314,2	60,2	17 889,4	67,3
2014	18 073,3	56,6	17 188,1	64,5
2015	16 443,2	56,7	15 742,0	64,7
2016	16 276,9	56,3	15 626,1	64,2
2017	16 156,4	56,1	15 495,9	64,5

Крім того, слід зазначити, що за досліджувальний період показник середньомісячної заробітної плати в номінальному виразі навпаки, має тенденцію до збільшення, але у зв'язку з тим, що паралельно зросла й інфляція, населення не відчуло покращення рівня життя. Номінальний вимір заробітної плати не відбиває її реального розміру.

Наявність диспропорції між попитом на робочу силу та її пропозицією є фактором, що обмежує як можливості працевлаштування безробітних, так і задоволення потреб роботодавців у працівниках.

Оскільки вітчизняний ринок за робочу силу конкурує з європейським ринком, де аналогічні посади оплачуються значно вище, то проблема нестачі кваліфікованої робочої сили та її відтік може суттєво загостритись вже в найближчі роки. Взагалі, цілий ряд країн Європейського Союзу, особливо сусідніх, вочевидь розглядають Україну як джерело дешевої робочої сили для розвитку своєї економіки.

Державі в першу чергу необхідно проводити інноваційну політику, що дозволяє задіяти молодь з вищою освітою і інженерів зрілого віку, удосконалити нормативно-правове регулювання ринку праці, з огляду на проблеми регіонів, забезпечити систему соціальних стандартів і гарантій.

Список літератури:

1. Основні показники ринку праці // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Кожа Н.В., ст.гр.МНм-15-1
Науковий керівник:
к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна

СТРУКТУРА ВВП УКРАЇНИ У ПОРІВНЯННІ З ІНШИМИ КРАЇНАМИ

ВВП (валовий внутрішній продукт) на душу населення за паритетом купівельної спроможності (ПКС) є характеристикою, що визначає рівень економічного розвитку, а також зростання економіки. За даними Всесвітнього банку до списку по ВВП приведено 187 країн, у табл. 1. розглянемо перші 10, що потрапили до цього списку за 2016 та 2017 роки[1]. Всі показники для порівнянності виражаються в єдиній валюті - доларі США.

Таблица 1

Рейтинг країн по ВВП

№	Країна	2016	2017
1	Катар	127480	128378
2	Макао (КНР)	105420	115123
3	Люксембург	102389	103745
4	Сінгапур	89103	93905
5	Бруней	77421	78836
6	Ірландія	71389	75648
7	ОАЕ	73017	73878
8	Кувейт	74264	71943
9	Швейцарія	63882	64715
10	Сан-Марино	60933	62424

За даною таблицею ми бачимо, що майже у всіх країнах ВВП за 2017 зріс, у порівнянні з попереднім роком, та є дуже великим. Україна в цьому рейтингу – 113. ВВП (ПКС) на душу населення у нашій країні, за 2016 рік склав 8270 доларів, 2017 - 8667 доларів. Тим часом ,наприклад , у Ірландія ВВП на душу населення за паритетом купівельної спроможності за 2017 рік складає 75648 доларів ,а в Швейцарії за той же рік - 64715 доларів . Це означає ,що наша країна дуже бідна ,але ВВП зросло ,у порівнянні з попереднім роком ,що є добре.

Розрізняють номінальний і реальний ВВП. Номінальний, або абсолютний ВВП виражається в поточних (фактичних) цінах даного року. Реальний ВВП (з поправкою на інфляцію) виражається в цінах попереднього (або будь-якого іншого базового) року. У реальному ВВП, таким чином, враховується, в якій мірі зростання ВВП визначається реальним зростанням виробництва, а не зростанням цін. ВВП країни при необхідності може бути довідково перерахований в іноземну валюту (найчастіше в долари США). У табл. 1.5 розглянуто структуру ВВП України за кінцевим використанням з 2007 по 2017 рр. (млн. грн.).

Структура ВВП України за кінцевим використанням
з 2007 по 2017 рр. (млн. грн.)

Рік	Номінальний ВВП за рік	Споживчі витрати	Валове накопичення	Експорт товарів і послуг	Імпорт товарів і послуг
2007	720731	558581	203318	323205	-364373
2008	948066	758902	264883	444859	-520588
2009	913345	772826	155815	423564	-438860
2010	1082569	914230	199918	549365	-580944
2011	1316600	1105201	282474	707953	-779028
2012	1408889	1269601	199918	717347	-835394
2013	1454931	1350220	228474	681899	-805662
2014	1566729	1499773	220968	770121	-834133
2015	1979458	1716636	303297	1044541	-1084016
2016	2383182	2018854	512830	1174625	-1323127
2017	2982920	2552525	618914	1430230	-1618749

Поглянувши на таблицю можна побачити, що споживчі витрати становлять більшу частину від номінального ВВП ніж потрібно, а валове накопичення значно менше. Споживчі витрати повинні становити 60-70%, а в Україні становлять більше 80%. Також потрібно відмітити, що експорт товарів і послуг у нас менший за імпорт, що є не дуже добрим показником.

Список літератури:

1. [https://ru.wikipedia.org/wiki/Список_стран_по_ВВП_\(ППС\)_на_душу_населения](https://ru.wikipedia.org/wiki/Список_стран_по_ВВП_(ППС)_на_душу_населения) [інтернет ресурс]
2. <https://index.minfin.com.ua/economy/gdp/> [інтернет ресурс]

Костіна А.Є., ст.. гр. МН-15-3
Науковий керівник:
к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ

Економічне зростання залежить від доданої вартості, яка створюється в економічній системі. Додана вартість формує основу національного багатства, яке є базисом економіки розвитку держави, територіальних громад, підприємств, сім'ї і людини. Для забезпечення ефективного функціонування економіки держави слід забезпечити політику розвитку, яка формувала б умови та стимули для продукування доданої вартості.

В табл. 1. розглянуто додану вартість за видами економічної діяльності.

Позитивним є розвиток галузей, які створюють продукцію з високою доданою вартістю (машини, механізми). Останні тенденції фіксують зростання попиту на готові товари з високою доданою вартістю з України - монітори, камери, обігрівачі води і навіть буксири для річкового вантажного транспорту.

Питома вага сільського господарства в загальній доданій вартості країни зростає (з 7.13% у 2013 до 9.3 % у 2017 році), але Україна продає непереробну сільсько-господарську продукцію, тому таке зростання пояснюється лише абсолютним нарощуванням продажу сільськогосподарської продукції, а не зростанням рівня її переробки.

У вітчизняному агробізнесі традиційно високу додану вартість реально отримати не просто від вирощування соняшнику, ріпаку та інших маржинальних культур на товарні цілі, а передусім в процесі подальшої їх переробки на олію, шрот та інші продукти наступного переділу — маргарин, жири, а для ріпаку — це може бути, крім шроту і олії, дизельне біопаливо та гліцерин.

Таблиця 1

Додана вартість за витратами виробництва підприємств за видами економічної діяльності в Україні, млн. грн.[1]

Показник	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%
Усього	977145,0	100,0	1234090,1	100,0	1329264,5	100,0	1702670,5	100,0	2099504,8	100,0
Сільське, лісове та	69669,90	7,13	125464,10	10,17	183874,40	13,83	186933,10	10,98	195447,80	9,31
Переробна промисловість	191573,90	19,61	275855,40	22,35	303489,30	22,83	335069,40	19,68	446002,90	21,24
Промисловість	377780,20	38,66	465357,00	37,71	488256,80	36,73	651913,40	348,74	812468,50	38,70
Оптова та роздрібна торгівля	198948,90	20,36	302768,20	24,53	299500,70	22,53	334384,00	19,64	455270,90	21,68
Транспорт	10081,60	1,03	9295,60	0,75	8282,50	0,62	18363,90	1,08	29476,60	1,40
Освіта	1207,10	0,12	1060,00	0,09	1148,20	0,09	1460,70	0,09	1724,80	0,08

Підвищення доданої вартості продукції може бути досягнуто шляхом використання сучасних енергозберігаючих технологій та комплексної переробки сировини на промислових підприємствах. Це можливо шляхом розвитку інтеграційних процесів у промисловості при створенні ланцюга доданої вартості продукції.

Такий показник, як приріст доданої вартості вкрай важливий для підприємств, що створюють, проводять і реалізують нововведення. Він дає змогу керівникові

підприємства дізнатись, наскільки зростуть можливості підприємства для збільшення витрат на оплату праці, розвитку соціальної сфери і виробництва.

Список літератури:

1. Додана вартість за витратами виробництва підприємств за видами економічної діяльності.- Економічна статистика України - [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.ukrstat.gov.ua/>

*Куля Л.А., ст. гр.МН-073-16ск-1
Науковий керівник:
к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОСНОВНИХ ФОНДІВ МЕТАЛУРГІЇ В УКРАЇНІ

Діяльність будь-якого виробничого напрямку залежить від засобів виробництва, які воно використовує. Однією з рис основних фондів підприємства є їх поступове зношення, що безпосередньо впливає на продуктивність діяльності.

Загострення ринкової конкуренції змушує підприємства не просто замінити свою матеріально-технічну базу, а й постійно її вдосконалювати, що стає можливим за проведенням інтенсивного розширеного відтворення основних фондів. На жаль, сучасна економічна ситуація в країні не сприяє здійсненню ефективного процесу відтворення, адже основні сили підприємств спрямовані загалом на їх виживання, а процесу відновлення на приділяється достатня увага.

Проте такі джерела фінансування як амортизаційні відрахування та нерозподілений прибуток дають змогу відновлювати основні фонди з мінімальним ризиком для підприємства. Основним питанням в такому разі залишається розробка стратегії використання даних ресурсів, але вона стосується кожного підприємства вже індивідуально.

Основні показники ефективності використання основних фондів можна об'єднати в чотири групи:

- 1) показники екстенсивного використання основних фондів, які відображають рівень їх використання за часом;
- 2) показники інтенсивного використання основних фондів, які відображають рівень їх використання за потужністю (продуктивністю);
- 3) показники інтегрального використання основних фондів, які враховують сукупний вплив всіх факторів - як екстенсивних, так і інтенсивних;
- 4) узагальнюючі показники використання основних фондів, що характеризують різні аспекти використання (стан) основних фондів у цілому на підприємстві.

Наявність і стан основних засобів за видами економічної діяльності відображено в табл 1.

Наявність і стан основних засобів за видами економічної діяльності [1]

Роки	Основні засоби	
	Залишкова вартість, грн.	Ступінь зносу, %
2017	3475242172	55,1
2016	3428908	58,1
2015	3047838735	60,1
2014	2274922	83,5
2013	2356962	77,3
2012	2135986932	76,7
2011	1780059323	75,9
2010	1731296	50,1

Найбільшій увазі потребує ступінь зносу основних засобів країни, що ще раз підкреслює кризовий стан матеріально - технічної бази. До 2014 року в країні спостерігалось масивне зношення основних фондів (без оновлення) і ступінь зносу досягнув 83.5% у 2014 році.

Починаючи з 2015 році почалось повільне оновлення основних фондів в різних галузях вітчизняного господарства. До 2017 року ступінь зносу основних фондів зменшився і досягнув 55.1%.

Це означає позитивну тенденцію в розвитку матеріально – технічної бази країни.

Список літератури:

1. Наявність і стан основних засобів за видами економічної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Остапенко А.О., ст. гр. 072 - 17-1

Науковий керівник:

к.е.н., проф. кафедри ЕАіФ Соляник Л.Г.

НТУ «Дніпровська політехніка»,

м. Дніпро, Україна

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Інновації – це визначальна характеристика сучасних науково-технічних, виробничих, соціально-економічних та усіх суспільних процесів. Доля України залежить від стану та розвитку інноваційних механізмів: чи вона буде рухатись до числа розвинених країн, чи залишиться позаду [1]. Чудовою можливістю для зміни та покращення інноваційного механізму країни є участь у інноваційних програмах, які запропоновує ЄС. Однією з таких програм є рамкова програма ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт 2020» Бюджет програми на 7 років (з 2014 по 2020 рік) становить 80

млрд євро[2]. У 2015 р. Україна підписала Угоду про асоційовану участь у програмі «Горизонт 2020», що дозволить нашій країні вийти на новий рівень у відносинах з ЄС, підвищується можливість залучення українських науковців, університетів, науково-дослідних організацій і установ до спільних європейських наукових досліджень. Завдяки асоціації Україна може скористатися коштами програми для реалізації інноваційних проектів.

Необхідною умовою євроінтеграції є активна участь України у діяльності міжнародної некомерційної асоціації «Мережа європейських бізнес-інноваційних центрів», яка здійснює управління інноваціями, їх фінансування, сприяє співробітництву компаній у напрямку інноваційного розвитку країн ЄС. Ця структура сприяє трансферту технологій, надає маркетингові послуги, бере участь у розвитку інноваційного бізнесу, забезпечує стартове фінансування інноваційних проектів, створює технопарки, здійснює експертизу інноваційних проектів, стимулює міжнародне бізнес-співтовариство, встановлює транснаціональні контакти у різних сферах. Мережа європейських бізнес-центрів об'єднує 200 країн (у т.ч. всі країни ЄС), із яких 150 є дійсними та більше ніж 50 є асоційованими членами цієї мережі.

Державна підтримка інноваційних процесів в Україні повинна охоплювати:

– фінансові аспекти: фінансування утворення нових галузей, наукоємних виробництв за рахунок коштів державного бюджету; ініціювання створення та фінансування науково-дослідницьких програм, наукових центрів; надання безпроцентних чи пільгових позик та грантів; державне замовлення на інноваційні продукти; дотації за рахунок державного бюджету для визначених галузей, виробництв чи технологій; компенсація банківського процента тощо;

– фіскальні пільги для інноваторів: зниження ставок податку на прибуток підприємств; податковий кредит інноваційним підприємствам; звільнення від деяких відрахувань до бюджету; пільгова амортизація для фірм, визначених як інноваційні.

– інші правові, інфраструктурні, економічні та політичні інструменти підтримки інновацій: удосконалення законодавства про авторське право, патентних відносин; введення системи сертифікації та стандартів, що заохочує

споживання інноваційних товарів; розвиток та підтримка системи освіти в країні; створення державної інформаційної інфраструктури; надання державних замовлень підприємствам для гарантування компенсації витрат на фінансування інновацій [2].

Отже, інноваційний розвиток є важливим елементом розвитку України та покращення як економічних так і соціальних показників. Участь у програмах, що дають фінансове забезпечення це добре, але необхідно державне стимулювання інвестицій в інноваційні проекти, шляхом запровадження податкових пільг.

Список літератури:

1. Гайдуцький П. Україна – ЄС: проблеми інтеграції [Електронний ресурс] / П. Гайдуцький // Дзеркало тижня. Україна. – 2013. - №20. - Режим доступу:<http://gazeta.dt.ua/international/ukrayina-yes-problemi-integraciya.html>
2. Верба В.А. Методичні рекомендації з оцінки інноваційного потенціалу підприємства / В.А. Верба, І.В. Новікова // Проблеми науки. – 2013. – № 4. – С. 13–17.

Попова В.О., ст. гр. 072-16-1
Науковий керівник:
к.е.н., проф. кафедри ЕАіФ Соляник Л.Г.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗРОСТАННЯ КАПІТАЛУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Глобалізація, яка стала однією з визначальних характеристик сучасної світової економіки, поставить перед урядами багатьох країн проблемні питання пошуку нових форм і методів адаптації національного економічного та політико-правового середовища. Важливим для підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки є перехід України на інноваційний розвиток. Досягнення науки і технології визначають не тільки динаміку економічного зростання, але і рівень конкурентоспроможності держави у світовому співтоваристві. На жаль, Україні поки пишатися нічим: її частка у світовому ринку наукомісткої продукції складає близько 0,3%, а частка інноваційної продукції - менше 5% від загального обсягу промислової продукції. [1]

Головна мета інноваційного типу розвитку полягає в отриманні максимального економічного ефекту від кожної одиниці впровадженого і перетвореного на товар винаходу та ідеї, що дозволить підприємствам нарощувати прибуток та власний капітал для подальшої їх модернізації. Впровадження моделі інноваційного розвитку національної економіки України (які функціонують в економічно розвинутих країнах) суттєво ускладнює існуюча структура ВВП, бо головним джерелом валютних надходжень до державного бюджету залишаються гірничо-металургійний комплекс (32%), частково харчова та переробна галузі (25%), мінеральні продукти (10%), хімічна промисловість (8%) [1]. Швидкість виходу України на сучасну траєкторію інноваційного розвитку залежить, насамперед, від збереження потенціалу галузевих науково-дослідних, проектно-конструкторських установ, оскільки вони відіграють головну роль в процесі матеріалізації інновацій. З Державного бюджету України фінансується ряд науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, пов'язаних з національною обороною та безпекою, за космічною програмою та програмами агропромислового комплексу. Проте витрати за вказаними напрямками за останні роки були значно менші, ніж за розділом фундаментальних досліджень, що суперечить потребам матеріалізації інновацій.

Перехід до дієвої державної політики інноваційного розвитку України є одним із першочергових завдань державного управління. Стратегія втілення цієї політики має здійснюватися на системній і послідовній основі. Всі учасники інноваційного процесу мають бути зацікавлені в поєднанні їх інтересів і зусиль у створенні і застосуванні нових знань та технологій з метою виходу на внутрішній і зовнішні ринки з високотехнологічною продукцією. У реалізації цієї взаємодії і створенні таким чином економіки, заснованої на знаннях, роль державної влади є стрижневою. Тому для забезпечення ефективного інноваційного розвитку економіки доцільно створити фонд сприяння формуванню малих підприємств у науково-інноваційній сфері; запровадити мінімальні орендні ставки для

малих інноваційних фірм; встановити квоти для малих інноваційних підприємств при формуванні держзамовлень на інноваційну продукцію; створити керовану інноваційну модель розвитку країни шляхом затвердження національних пріоритетів, на основі яких необхідно започаткувати стратегічні програми розвитку, які об'єднують власні наукові розробки, власний кадровий супровід, вітчизняний виробничий сектор і бізнес. Ці програми мають ґрунтуватися на ресурсному і трудовому потенціалах України та забезпечити сталий, високотехнологічний розвиток економіки країни, нарощування власного капіталу підприємств.

Список літератури:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

*Процишина С.О., ст.гр. МН-073-16ск-1
Науковий керівник:
к.т.н., доц.кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ

Основні засоби на підприємстві відіграють важливу роль, як показник матеріально-технічної забезпеченості підприємства, оперативної та якісної виробничої спроможності. Це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва чи поставки товарів, надання послуг, здачі в оренду іншим особам чи для виконання адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких більше одного року, або одного оборотного періоду.

Сучасний стан технічного розвитку виробництва викликає занепокоєння. Протягом останніх років на більшості підприємств різних галузей народного господарства України спостерігається низький рівень ефективності відтворювальних процесів.

Більш детально відображено динаміку основних фондів у табл.1. Важливим є не лише проведення реновацій у виробничій сфері підприємств, а й формування цілісної системи збереження та раціонального відновлення основного капіталу (засобів) в їх господарській діяльності. Залишкова вартість основних фондів та ступінь їх зносу показана в табл.1. і відображає загальні тенденції відтворення основних фондів в Україні. Дані таблиці свідчать, що матеріально-технічна база України в частині основних фондів дуже зношена (в деякі роки знос основних фондів перевищував 80%). За останні роки основні засоби у країні відтворювались та оновлювались поступово. Спочатку, у 2014 р. частка зносу збільшилась на 6,2% порівняно з попереднім роком. Що свідчило про досить негативний стан для України, адже більше 4/5 частки основних

засобів потребувало оновлення. У 2015 році спостерігається відчутне покращення, активи мали ступінь зносу 60,1%, зменшившись на 23,4% у порівнянні з 2014 роком.

Таблиця 1

Наявність і стан основних засобів України у 2013-2017 роках [1]

Роки	Основні засоби		Зміна ступеня зносу ОЗ порівняно з попереднім періодом, %
	Залишкова вартість, грн.	Ступінь зносу, %	
2017	3475242	55,1	-3
2016	3428908	58,1	-2
2015	3047839	60,1	-23,4
2014	2274922	83,5	+6,2
2013	2356962	77,3	-

Наявність і стан основних засобів України за 2016 рік – первісна (переоцінена) вартість 8177408млн. грн., залишкова вартість 3428908 млн. грн., ступінь зносу 58,1 %. Тобто більше половини вартості основних засобів списано на витрати виробництва в попередніх періодах. Наявність і стан основних засобів за 2017 рік первісна (переоцінена) вартість становить 7436856497 тис. грн., залишкова вартість 3475242172 тис. грн., ступінь зносу 55,1%, що показує позитивну динаміку станів основних засобів у країні, порівняно з 2016 роком зменшився на 3%. Темп зростання основних засобів за 2017 рік становить 102,8%, що свідчить про незначне покращення виробничого потенціалу країни. У цілому, з 2013 по 2017 рік, спостерігається зменшення частки зносу основних засобів України на 22,2%.

У даний час найважливішим завданням є покращення, удосконалення структури технічного стану виробництва та підвищення ефективності використання основних виробничих фондів, формування економічного механізму вдосконалення системи регулювання розвитку науково-технічного прогресу та всебічна підтримка державою інноваційних процесів на підприємствах.

Список літератури:

1. Статистична інформація. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

*Рубан Д.А., Литвин В.О., ст. гр. 073-17-1
Науковий керівник:
к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПОРТУ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Імпорт та експорт товарів є значним показником економічного розвитку країни. Ми стикаємося з різного роду проблемами, коли йдеться про вихід українських товарів на іноземні ринки, зокрема й ринки наших країн-сусідів ЄС.

Імпорт та експорт України з країнами ЄС за 2010 – 2017рр.[1]

Рік	Експорт, млн.дол. США	Імпорт, млн.дол. США	Перевищення імпорту над експортом (млн.грн./відсотки)
2010	13085,3	19151,4	6066,1 / 46,4
2011	18021,5	25805,8	7784,3 / 43,2
2012	17123,7	26237,2	9113,5 / 53,2
2013	16758,6	27046,5	10287,9 / 61,4
2014	17002,9	21069,1	4066,2 / 23,9
2015	13015,2	15330,2	2315 / 17,8
2016	13496,3	17140,8	3644,5 / 27
2017	17533,4	20799,4	3266 / 18,6

Як видно з даних таблиці за останні роки спостерігається тенденція зменшення розриву між експортом та імпортом з 61.4% у 2013 році до 18.6% у 2017 році. Це свідчить про позитивні зворушення як на валютному ринку, так і в цілому в економіці країни. Але попри таку тенденцію, результати не є ідеальними, тому можемо казати про наявні проблеми, вирішення яких може збільшити обсяг експорту.

Для подолання проблем українських експортерів, таких як:

Недостатній рівень технологій виробництва та навичок персоналу;

Труднощі у визначенні потенційних ринків та покупців;

Невідповідність продукції міжнародним технічним вимогам та стандартам;

Проблема доступу до імпортних ресурсів, необхідних для виробництва;

Труднощі с оформленням документів : на вартість процедури оформлення приходиться майже половина вартості усієї експортної операції;

Несприятлива економічна ситуація в країні; [2]

Слабкий рівень кооперації між підприємствами відповідних секторів; [3]

Необхідно: 1) Вирішити питання експортного спрямування, пов'язані з відсутністю договорів про вільну торгівлю між Україною та низкою країн.[4] Це пов'язано з тим, що величина мита, яке має сплатити країна-імпортер за поставку продукції, дуже варіюється; 2) Продавати товари, не які має країна, а почати виробляти продукцію, на яку в світі зростає попит.[4] Якщо твій товар не продається, то на нього просто немає попиту і він не цікавий для країн-експортерів; 3) Зосередитися на усуненні бар'єрів для середніх і невеликих компаній [2], тобто створити рівні умови для всіх. Середній та малий бізнес стримує нестача фінансування через відсутність партнерів за кордоном; 4) Скоротити витрати на всіх етапах ланцюжка поставок.[2] Наприклад, зменшити витрати на перевезення, так як саме вони є найдорожчим етапом експортної операції; 5) Модернізувати виробництво, бо головна проблема – прірва між технологією виробництва в Україні та країнах ЄС; 6) Створювати в Україні за рахунок грантів ЄС сучасні центри з видачі сертифікатів якості та безпеки європейського зразка [3] для того, щоб українське виробництво відповідало технічним європейським вимогам; 7) Займатися розвитком

освіти та науки, адже висококваліфіковані кадри будуть магнітом для розвитку та процвітання бізнесу.

Список літератури:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. «Експерты назвали основные проблемы украинских экспортеров при выходе на рынки ЕС»: «Зеркало недели. Украина» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zn.ua/ECONOMICS/eksperty-nazvali-osnovnye-problemy-ukrainskih-eksporterov-pri-vyhode-na-rynki-es-220566.html>
3. «Что стопорит украинский экспорт?» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://m.zn.ua/macrolevel/chto-stoporit-ukrainskiy-eksport-.html>
4. «Куда уходит экспорт. Как изменить торговые рамки Украины?» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://biz.liga.net/uaexport/all/article/kuda-uhodit-eksport-kak-izmenilis-torgovye-ramki-ukrainy>

*Сорокіна І.Р., ст. гр. 072-16-1
Науковий керівник:
к.е.н., проф. кафедри ЕАіФ Соляник Л.Г.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Глобалізація як історичне явище і феномен, а також як об'єктивна закономірність розвитку людства все частіше привертає увагу дослідників у всьому світі. Питанню вивчення глобалізаційних процесів в сучасному світі присвятили увагу такі вчені, як Н. О. Біленька, О. Г. Білоус, М. І. Дідківський, Д. Г. Лук'яненко, Ю. В. Макогон, А. П. Рум'янцев та інші.

Глобалізація є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, і Україна усвідомлено, активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку. [1]

Один із напрямів глобалізації – фінансовий сектор, який є найбільш вагомим елементом глобалізації. Він найбільше розвивається завдяки можливості миттєвого переміщення фінансових потоків за допомогою світового павутиння. На сьогодні обсяг щоденних міжбанківських операцій становить близько 1,5 трлн дол. США. Однією з особливостей сучасної системи світових економічних відносин є зростання обсягів міжнародних інвестицій.

Реальна економічна ситуація та стан залучення прямих іноземних інвестицій в Україні значно ускладнюють інвестиційну діяльність. Наявний обсяг вкладень не забезпечує передумов економічного зростання і навіть повноцінного відтворення їх наявного стану. За останні 10 років обсяг інвестицій із країн ЄС значно збільшився, щодо країн СНД, спостерігається значне скорочення обсягу прямих іноземних інвестицій. Слід

зазначити, що за останні 10 років найбільш привабливими для іноземних інвесторів у галузевому розрізі залишаються переробна промисловість, фінансова діяльність, торгівля та операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям. Так, за даними Державної служби статистики станом структура накопичених прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіці України мала такий вигляд: у промисловість було спрямовано 31,0% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій (у тому числі у переробну промисловість – 25,3%), у фінансову та страхову діяльність – 26,4%, в оптову, роздрібну торгівлю та ремонт автотранспорту – 13,0%, в операції з нерухомим майном – 7,5%, у професійну, наукову та технічну діяльність – 5,9%, в інформаційну діяльність і телекомунікації – 3,6%, в інші види економічної діяльності – 12,6% від загального обсягу накопичених ПІІ (акціонерного капіталу) в економіці України [2].

Разом з тим, іноземні інвестори продовжують називати український ринок перспективним. Залишаються привабливими природні ресурси (особливо земля) України, значний науково-технічний потенціал, достатньо грамотне населення, порівняно висока кваліфікація робітників за відносно низької заробітної плати, європейські смаки населення тощо. Визрівання нової хвилі НТР у світовій економіці, прискорення морального старіння капіталу підштовхує потенційних інвесторів продовжити життя товарів і технологій, які для західних ринків застаріли і перестали бути достатньо рентабельними, а на ринках пострадянського простору (в т.ч. і України) вони ще можуть бути ефективними. Зарубіжні підприємці сподіваються, що переваги вкладення капіталу в економіку нашої країни дозволить досягти таких витрат й якості продукції, за яких вона буде конкурентоспроможною не лише на національному, а й на локальних ринках. Отже, Україна потенційно може бути однією з провідних країн за залученням інвестицій.

Список літератури:

1. Герзанич В. М. Основні недоліки та проблеми залучення іноземних інвестицій в Україні [Електронний ресурс] / В. М. Герзанич // Ефективна економіка : електр. Наук. Фах. Вид. — 2014. — № 4. — Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/n=4&y=2014>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

*Тітова А. С., ст. гр. 072-16-1
Науковий керівник:
к.е.н., проф. кафедри ЕАіФ Соляник Л.Г.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Рівень життя населення це соціально-економічна категорія, що характеризує можливості суспільства у забезпеченні життя, діяльності та всебічного розвитку. Відповідно до всесвітніх норм виділяють наступні рівні життя населення:

- достаток – рівень життя, що дає змогу користуватись усіма благами, які забезпечують повний розвиток людини;
- нормальний рівень життя забезпечує можливість людини відновлювати свій фізичний та інтелектуальний потенціал;
- бідність це життя, за якого споживання відбувається на рівні нижньої межі відтворення життєвих сил.

Узагальнюючими вартісними показниками рівня життя населення вважають: ВВП на душу населення; національний дохід на душу населення; індекс споживчих цін [1].

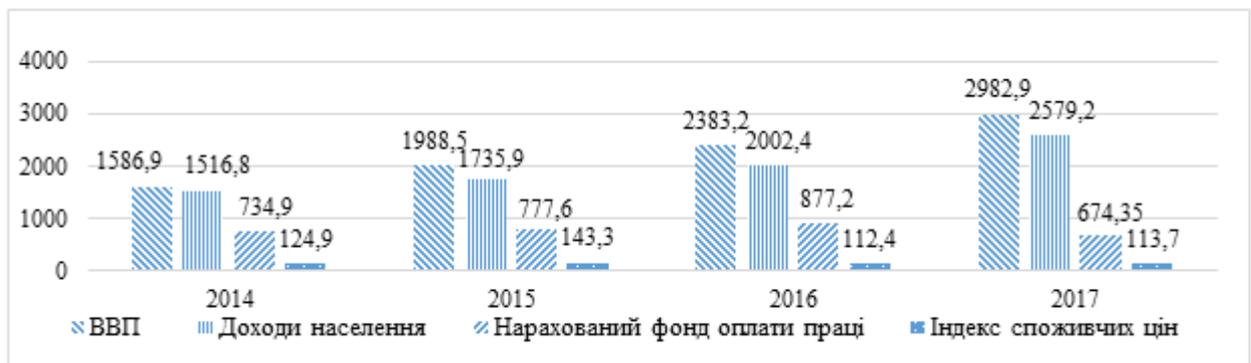

Рис.1. Динаміка показників рівня життя населення в Україні у 2014-2017рр.

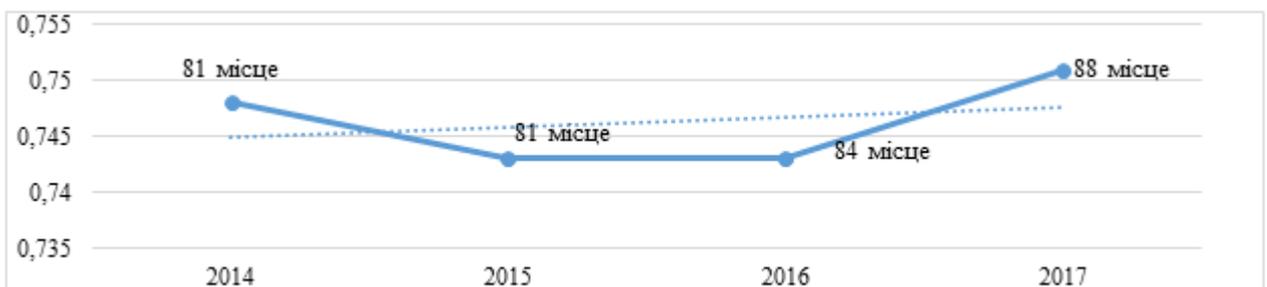

Рис. 1.5. Динаміка індексу людського розвитку в Україні у 2014-2017рр.

З поміж показників рівня життя населення доцільно вирізнити індекс людського розвитку, що спрямований на оцінку прогресу людського розвитку у довгостроковому періоді у таких аспектах:

- довготривале та здорове життя (вимірюється середньою тривалістю життя);
- доступ до знань (вимірюється очікуваними роками навчання для дітей-першокласників);
- гідний рівень життя (вимірюється валовим національним доходом (ВНД) на душу населення в доларах постійної купівельної спроможності рівня 2011 року, конвертованих за коефіцієнтами переходу на паритет купівельної спроможності (ПКС) [2].

На основі проведеного аналізу рівня життя можна запропонувати такі шляхи підвищення рівня життя населення:

- 1) подолання корупції в країні на всіх рівнях;

2) розробка чіткого та прозорого механізму фінансування державних програм економічного та соціального розвитку, а саме програм освіти; охорони здоров'я; державної підтримки молодих сімей т. Д.;

3) розробка та впровадження державних мінімальних соціальних програм, що мають спрямовуватися на фінансове забезпечення основних прав та свобод громадян;

4) ефективна реалізація політики зайнятості населення, сприяння зниженню рівня безробіття населення та скорочення тіньового сектору економіки шляхом удосконалення податкового законодавства, а також забезпечення умов гідної праці.

Реалізація комплексу вищеперерахованих заходів щодо підвищення рівня життя та його якості має бути основним пріоритетом під час реалізації соціально-економічної політики держави.

Список літератури:

1. Узунов Ф. В. Методика оцінки рівня та якості життя населення // Зб. Наук. Робіт „Управління розвитком”. – ХДЕУ, 2014. – № 1. – С. 39 – 47.
2. Соціальні індикатори рівня життя населення України: Статистичний збірник. – Київ, 2018. – 177с.

*Ткаченко Д.О., ст. гр. 071-16-1
Науковий керівник:
к.т.н., доц. каф. ЕаіФ Штефан Н.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Іноземні інвестиції відіграють важливу роль у розвитку національної економіки країни. В останнє десятиліття іноземні інвестори не поспішають вкладати гроші в Україну. Це зумовлено в першу чергу такими факторами, як високий рівень корупції, нестабільність економіки та повільне запровадження реформ. У 2014 році ситуація ускладнилась через початок воєнних дій на сході України та поглиблену через це політичну та економічну кризу. Таким чином надходження нових прямих іноземних інвестицій різко знизилось з \$4,5 млрд у 2013 році до \$410 млн у 2014 році (рис. 1). Треба також зазначити, що обсяг прямих інвестицій до нашої країни почав падати ще задовго до подій 2014 року. Вже 2013 року ПІІ знизилися на 46,4% від \$8,4 млрд, які він складав у 2012 році — в результаті скорочення попиту на український експорт, погіршення політичної ситуації та економічну невизначеність. Схоже падіння відбулося і 2009 року на тлі різкого зниження глобальних інвестиційних потоків у результаті фінансової кризи. Тоді обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну знизився на 56%. Але падіння ПІІ більш ніж у десять разів у 2014 році стало безпрецедентним явищем в українській історії. І, незважаючи на зростання у 2015 році (\$2,96 млрд) і у 2016 році (\$3,28 млрд), ПІІ все ще не досягли рівня 2013 і тим більш 2012 року. Крім того, це

зростання здебільшого викликане декапіталізацією банків з іноземним капіталом, а от інвестиції «з нуля» все ще залишаються на дуже невисокому рівні. [2]

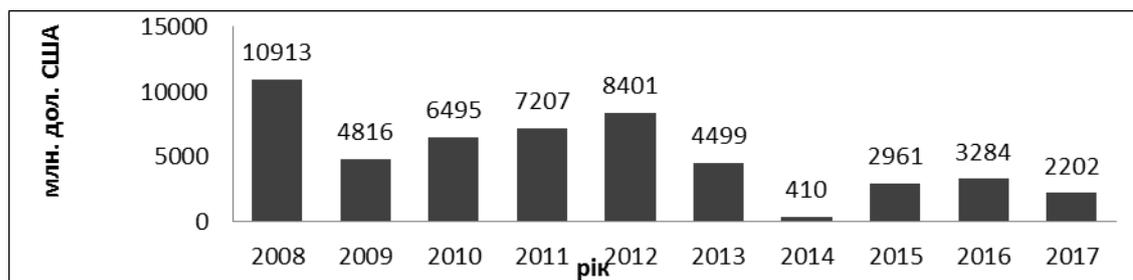

Рис. 1. Динаміка надходження ПІІ в Україну у період з 2008 по 2017 роки [1]

Аналіз надходження іноземних інвестицій в Україну показав, що у 2017 році найбільше прямих іноземних інвестицій поступило у сферу фінансів і страхування – 647,5 млн, в українську промисловість вклали 523,4 млн, в оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспорту – 178,4 млн, в операції з нерухомістю – 117,9 млн грн.[3]

У табл. 1 наведено перелік країн, від яких надійшло найбільше інвестицій. Також посильний вклад до економіки України зробили Австрія, Польща, Франція, Італія та Угорщина.

Таблиця 1

Країна	Сума ПІІ, млн. дол.	Питома вага від усіх ПІІ, %
Кіпр	506	23%
Росія	395,9	18%
Нідерланди	262,5	12%
Велика Британія	211,7	9,6%
Німеччина	119,3	5,4%

Треба також відзначити, що вага іноземних інвестицій в загальному обсязі джерел фінансування доволі низька і за останні п'ять років не перевищувала 3,5%[3]. Це свідчить про те, що капітальні інвестиції здійснюються більшою мірою з власних коштів підприємств та організацій. Такий стан справ свідчить про те, що більшість коштів вкладається у застарілі технології й устаткування, що у свою чергу унеможливує подальший розвиток інноваційних процесів в Україні. Тож питання збільшення іноземного інвестування й досі залишається відкритим, адже наявні проблеми, які не дозволяють інвесторам вкладати кошти в Україну, мають довгостроковий характер та криються, перш за все, у неякісному бізнес-середовищі, слабких інституціях та високому рівні корупції. Без вирішення цих головних проблем значного зростання реальних прямих іноземних інвестицій в Україну очікувати не варто.

Список літератури:

1. Мінфін [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/2018>

2. Ростислав Аверчук «Прямые иностранные инвестиции в Украине: война и мир»: Vox Ukraine [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://voxukraine.org/ru/investments-in-ukraine-ru/>
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/ibd/kindj/infin_u/infin2017_u.htm

*Штоколова В. В., ст. гр. 072м-18-1
Науковий керівник:
к.е.н., проф. каф. ЕаіФ Соляник Л.Г.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Забезпечення інноваційного розвитку вітчизняних підприємств є основною передумовою їх виживання, динамічного зростання та виходу на міжнародні ринки у глобальному конкурентному середовищі, про що свідчать світові економічні тренди.

Згідно з показником «Global Innovation Index» у 2018 р. Україна посіла 43 місце. Порівняно з 2009 р. рейтинг країни покращився на 36 пунктів. За індикатором «інновації» Україна посіла 61 місце в рейтингу серед 137 країн. Отже, існує проблема створення сприятливого середовища для стимулювання інвестиційно-інноваційних процесів [1].

За даними Державної служби України у 2016 році частка підприємств, які займалися інноваційною діяльністю, залишається дуже незначною – 18,9% (що на 1,54% більше, ніж в 2015 р.), але загальна сума витрат на інновації зросла на 68,17% та становила 23229,5 млн грн. Пріоритетним напрямком інноваційних витрат залишається придбання машин, обладнання та програмного забезпечення – 85,36%, частка досліджень та розробок складає 10,58%, придбання інших зовнішніх знань – 0,28%, а інших витрат – 3,78% [2]. Питома вага загального обсягу витрат на фінансування інноваційної діяльності у ВВП становила 0,97% (у 2015 р. – 0,69%).

Основним джерелом фінансування інноваційної діяльності українських підприємств є власні кошти (94,86%). Середня частка витрат державного бюджету за 2012–2016 р. р. в структурі фінансування інновацій становила 1,57%, що вказує на низький рівень фінансової підтримки інноваційної діяльності підприємств з боку держави. Практично відсутнє фінансування інноваційної діяльності за рахунок іноземних інвестицій (у 2016 р. – 0,1% або 23,4 млн грн), відповідно, частка інших джерел фінансування становила 4,27% (у 2015 р. – 1,99%) [2].

Таким чином, основними проблемами фінансування інноваційного розвитку підприємств України є: низькі обсяги витрат підприємств на інноваційну діяльність; концентрація витрат підприємств напрямку придбання машин, обладнання та програмного забезпечення; низька частка витрат на науково-дослідні роботи; нестача власних коштів та брак фінансової підтримки інноваційної діяльності з боку держави; відсутність довгострокового кредитування інноваційної діяльності з боку банківського сектора.

Відповідно, основними шляхами вирішення виявлених проблем є: фінансування за рахунок державного бюджету інноваційних розробок, що мають пріоритетне значення для держави; гарантування державою позик на інноваційний розвиток; створення пільгових умов для банківського кредитування інноваційної діяльності підприємств; створення сприятливого інвестиційного клімату для залучення іноземних інвестицій; впровадження інструментів податкового стимулювання інноваційної діяльності підприємств: податкова знижка (зменшення бази оподаткування на величину інвестиційних витрат інноваційного характеру); податкові канікули (для підприємств, що працюють винятково у сфері пріоритетних напрямів інноваційного розвитку); застосування диференційованих ставок податків або їх зменшення відповідно до обсягів та напрямків інноваційної діяльності, для підприємств, що експортують високотехнологічну продукцію.

Список літератури:

1. Global innovation index [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org/analysis-indicator>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

СЕКЦІЯ 2

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

Гуменчук Д. С., ст. гр. МНм-15-2
Науковий керівник:
к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Штефан Н. М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА УКРАЇНИ

Світовий досвід свідчить про те, що ефективність функціонування економіки будь-якої країни залежить від оптимального поєднання малого, середнього та великого бізнесу. Особлива роль малих підприємств полягає у підтримці і розвитку деяких галузей, а саме, торгівлі, послуг та громадського харчування. На тенденції розвитку малого підприємництва в Україні впливає негативна динаміка основних макроекономічних та мікроекономічних показників. До першої групи належать такі:

1. Податкова політика – фактор, який найбільше впливає на можливості для розвитку малих підприємств, визначаючи фінансові результати та інвестиційні можливості.

Таблиця 1

Фінансові результати великих та малих підприємств за 2010-2017 роки [1]

Роки	Великі підприємства					Малі підприємства				
	Фінансові результати до оподаткування, млн. грн.	Підприємства, які отримали прибуток		Підприємства, які отримали збиток		Фінансові результати до оподаткування, млн. грн.	Підприємства, які отримали прибуток		Підприємства, які отримали збиток	
		у % до загальної кількості підприємств	Фінансові результати, млн. грн.	у % до загальної кількості підприємств	Фінансові результати, млн. грн.		у % до загальної кількості підприємств	Фінансові результати, млн. грн.	у % до загальної кількості підприємств	Фінансові результати, млн. грн.
2010	28471.1	68.3	74278.4	31.7	45807.3	-15647.1	58.6	27770.0	41.4	43417.1
2011	92572.1	69.2	131043.5	30.8	38471.4	-5057.3	65.0	36975.6	35.0	42032.9
2012	37182.2	70.0	96928.6	30.0	59746.4	-9254.0	64.4	39794.1	35.6	49048.1
2013	28003.5	68.6	88724.8	31.4	60721.3	-25057.9	66.0	39640.9	34.0	64698.8
2014	-189934.1	51.8	81040.7	48.2	270974.8	-175262.4	66.5	49156.1	33.5	224418.5
2015	-145403.9	55.7	105387.9	44.3	250791.8	-111906.0	73.9	95483.0	26.1	207389.0
2016	61222.7	65.8	158665.9	34.2	97443.2	-24151.4	73.3	107312.5	26.7	131463.9
2017	156906.3	73.3	266879.1	26.7	109972.8	-10724.8	72.7	117446.5	27.3	128171.3

Отже, питома вага малих підприємств у загальному обсязі прибутку коливається від 26% до 41%. Це говорить про те, що малому бізнесу слід приділяти більше уваги.

2) Адміністративні фактори – це фактори, пов'язані із законодавством України та податковою системою: високі податки; часті зміни до вимог податкової звітності; складна

процедура реєстрації підприємств; велика кількість різних податків; часті перевірки державними органами; підвищення податку на землю.

3) Обмеженість внутрішнього попиту та важкість збуту на внутрішньому ринку. В результаті зростання безробіття, збільшення заборгованості по зарплатах та пенсіях, зменшуються доходи громадян, тому малий бізнес втрачає головних споживачів своєї продукції.

4) Недостатня державна підтримка. В Україні діє слабкий механізм фінансування та кредитування, є невідповідне інформаційне забезпечення та недосконала система підготовки та перепідготовки кадрів для підприємницької діяльності.

5) Низька інвестиційна активність. Відсутність достатнього стартового капіталу для здійснення інвестицій та інфляція, зменшують можливості накопичення інвестицій та пояснюють низьку інвестиційну активність малих підприємств.

6) Нерозвиненість інфраструктури. Незважаючи на велику кількість об'єктів інфраструктури, їхня роль у розвитку малого бізнесу ще дуже незначна.

7) Обмеженість ринку фінансових джерел. Отримати кредит не вдається не тільки через високу вартість, а й через ризиковий фінансовий стан підприємства і відсутність кредитної політики.

До мікроекономічних факторів, що найбільше впливають на розвиток малого підприємництва, можна віднести такі: спосіб та час виникнення компанії; форма власності; фінансові можливості підприємства; асортимент продукції, її якість та попит; недосконалі організаційна і виробнича структури підприємств; недостатньо високий рівень конкурентоспроможності продукції; нераціональне використання виробничих ресурсів; кадрова політика. Отже, в умовах нестабільної економічної ситуації вітчизняний малий бізнес потребує захисту держави.

Список літератури:

1. Фінансові результати великих та малих підприємств.- Економічна статистика України - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

*Линник О.С., ст. гр. МНМ-15-1
Науковий керівник:
к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Малі підприємства є важливими активними елементами процесу структурної перебудови економіки, що впливають на формування нових робочих місць, кількість та розмаїття наповнення товарних ринків. Проте за сучасних соціально-політичних та економічних умов постає проблема недостатності джерел фінансування діяльності малих підприємств, що призводить до гальмування загального розвитку малого бізнесу в Україні.

Сучасна ринкова економіка характеризується ефективною взаємодією у ній великих, середніх і малих підприємств. При цьому мале підприємництво розглядається як самостійна форма функціонування і розвитку сучасних продуктивних сил. Малі форми підприємництва відіграли провідну роль у створенні ефективної ринкової економіки багатьох держав світу, а нині, особливо малі інноваційні фірми, є інструментом активізації НТП в країні. Як свідчать дані статистики, 95% радикальних технологічних новацій після другої світової війни створені саме в цьому секторі. Низький рівень фінансового забезпечення малого бізнесу в Україні пов'язаний з тим, що країна має недостатній досвід функціонування ринкової економіки, зокрема розвитку малого підприємництва. Для виправлення ситуації необхідно створювати умови, які дозволять збільшити надання малим підприємствам державних позик, сприятимуть розширенню банківського кредитування.

За даними звіту МСП Національного банку України «Статистика кредитування малого і середнього бізнесу», станом на 1 вересня 2017 р. На МСБ приходилось 12,4% (роком раніше – 14,4%) загального обсягу кредитування бізнесу. Сповільнення темпів видачі нових кредитів, скорочення розмірів портфеля, збільшення частки прострочених зобов'язань — характерні риси кредитування МСП на сьогоднішній день. Тільки у вересні 2017р. Малому і середньому бізнесу було видано на 17% менше кредитів. Кількість банків з 2014 року на 01.09.2017 року скоротилася з 180 до 88, а за підсумками 2016 року діючі банки України отримали 159 388 млрд гривень збитків.

За даними звіту Світового Банку Реконструкції та Розвитку «Doing Business 2013» Україна серед 183 країн світу, проаналізованих у цьому звіті, займає 137 місце за складністю ведення бізнесу (Білорусь займає – 58, Сучасні проблеми економіки та підприємництва. Випуск 11, 2013 227 Польща – 55, Російська Федерація – 112). Це свідчить про існування проблем у сфері діяльності господарських суб'єктів та економіки в цілому. [1]

За даними «Фінансового результату до оподаткування за видами економічної діяльності з розподілом на малі підприємства» у 2017 році: Фінансовий результат до оподаткування – 10724,8 (млн.грн). Підприємства, які одержали прибуток: % до загальної кількості підприємств 72,7 (млн.грн), фінансовий результат -117446,5 (млн.грн). Підприємства, які одержали збиток: у % до загальної кількості підприємств 27,3 (млн.грн), фінансовий результат 128171,3 (млн.грн). [2]

Фактично в 2016 році, згідно звіту про стан виконання регіональних програм розвитку малого підприємництва в Україні, профінансовано реалізацію заходів регіональних програм на загальну суму 291722,7 тис. Грн. Відшкодування відсотків за банківські кредити, отримані для реалізації інвестиційних проектів склало 4143,7 тис. Грн., а фінансування бізнеспроектів на поворотній основі, пільгове кредитування – 4597,7 тис. Грн.

Список літератури:

1. Звіт за результатами другої хвилі опитування «Щорічна оцінка ділового клімату в Україні: 2016 рік» ([http://www.ier.com.ua/files//Projects/2015/LEV/ABCA2016\(full_report\).pdf](http://www.ier.com.ua/files//Projects/2015/LEV/ABCA2016(full_report).pdf)).
2. Фінансового результату до оподаткування за видами економічної діяльності.-Економічна статистика України - [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.ukrstat.gov.ua/>

СЕКЦІЯ 3

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ КРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Ахмедова З.З., ст. гр.072м-18-2

Науковий керівник:

к.е.н., проф. кафедри ЕАіФ Соляник Л. Г.

НТУ «Дніпровська політехніка»,

м. Дніпро, Україна

БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ РЕАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Проблема кредитування реального сектора економіки в Україні в умовах збереження нестабільності глобальної економіки сьогодні є однією з найбільш гострих. У цьому зв'язку шляхи та напрями вдосконалення системи кредитування економіки доцільно розглядати в комплексі питань, що торкаються розробки нових підходів у реалізації грошово-кредитної, банківської політики.

Банківський сектор обмежений у ресурсах для здійснення довготермінового кредитування, проте сучасна модель розвитку економіки України як ніколи раніше потребує інвестиційних вкладень, неможливих без достатнього кредитного забезпечення. За цих умов підвищується роль банківського кредитування у забезпеченні інноваційного розвитку реального сектору економіки.

Питання розвитку реального сектору економіки через активізацію банківського кредитування висвітлені в працях низки як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, зокрема Т.Г. Долгопятова, А.А. Бурдіна, А.В. Буздалін, А.Ю. Даванкова, Ю.С. Масленченкова, А.М. Тавасієва, М.Н. Тоцького, В.А. Хусаїнова, В.П. Рибіна, М.І. Берковича, Ю.Б. Зеленського та ін. [1].

На сучасному етапі розвитку реальної економіки простежується низький рівень залежності між обсягом капітальних інвестицій та обсягом кредитів банків. Це свідчить про неефективну фінансову політику держави та відсутність дієвих кредитних інструментів розвитку підприємництва.

Причиною цього є, по-перше, висока вартість інвестиційних кредитів та вимоги банків щодо їх забезпечення, по-друге, небажання банків кредитувати інноваційні проекти через їх високу ризиковість, по-третє, відсутність у банків довгострокової ресурсної бази для активізації інвестиційного кредитування і, по-четверте, відсутність чіткої реальної державної програми інвестиційно-інноваційного розвитку промисловості, яка б передбачала певні механізми захисту кредиторів та позичальників від інвестиційних ризиків.

Переважає більшість кредитних ресурсів комерційних банків утворюється шляхом залучення коштів. Це підтверджується побудованою регресивною моделлю залежності обсягів банківських кредитів країни від обсягів депозитів [2], де коефіцієнт детермінації $R^2=0,86$.

$$Y = 0,5994x + 539275$$

Отже, 86,47% варіації обсягу банківських кредитів обумовлено варіацією обсягу депозитів, 13,53% - впливом інших факторів, що відповідає економічній сутності та ролі депозитних вкладів, як одного з найбільш надійних джерел ресурсів у складі залучених коштів для комерційних банків.

Використовуючи метод найменших квадратів та лінійну функцію регресії першого порядку з однією змінною, встановлено, що зростання у банківській системі депозитів фізичних осіб та суб'єктів господарювання на одну гривню призводить до зростання обсягів банківського кредитування реального сектору на 0,6 грн.

Використання запропонованої економіко-математичної моделі є дієвим фінансовим важелем управління кредитним портфелем банків. Таким чином, за результатами досліджень встановлено, що обсяг депозитів є найбільш дієвим важелем розвитку банківського кредитування.

Список літератури:

1. Сегеда Л. М. Відновлення банківського кредитування реального сектору засобами грошово-кредитної політики як ключовий фактор розвитку національної економіки / Л. М. Сегеда // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2017. – Вип. 3. – С. 135-141. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2017_3_30.
2. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

*Багдасарян В.А., ст. гр.072-16ск-1
Науковий керівник:
к.е.н., доц. кафедри ЕАіФ Цуркан І.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Діяльність страхових компаній характеризується певними особливостями, що обумовлює необхідність розробки методичних підходів та вибору системи показників для оцінки фінансового стану.

В даний час не існує єдиного підходу до аналізу фінансового стану страхових компаній, немає офіційно рекомендованої методики, за якою можна розраховувати планові і фактичні показники, за якими можна оцінювати фінансовий стан страхової компанії.

Аналіз фінансового стану страхових компаній здійснюється на основі аналізу їхніх фінансових звітів. На основі інформації, що містять звіти, можна розрахувати значну кількість абсолютних та відносних показників фінансового стану страхової компанії.

Дослідженню проблем аналізу фінансового стану страховиків присвячені праці вітчизняних та зарубіжних учених В.Д. Базилевича, О.Д. Вовчак, О.О. Гаманкової, Л.М. Горбач, Н. Доробош, Г. Малинич, О.Д. Третьак, Л.В. Шірінян та ін.

На основі аналізу різноманітних методичних підходів щодо аналізу фінансового стану страхової компанії, зроблено висновок, що для оцінки діяльності страхових компаній необхідно визначити оптимальний набір показників, які б у достатній мірі оцінювали їх фінансовий стан.

При цьому розглядаються як абсолютні, так і відносні (в % до загальних обсягів) показники та використовується горизонтальний (часовий, по рокам) аналіз та порівняльний аналіз.

Аналіз фінансового стану у страхових компаніях слід проводити з додержанням поетапності, що дозволить більш ясно визначити всі показники, які його формують (рис. 1):

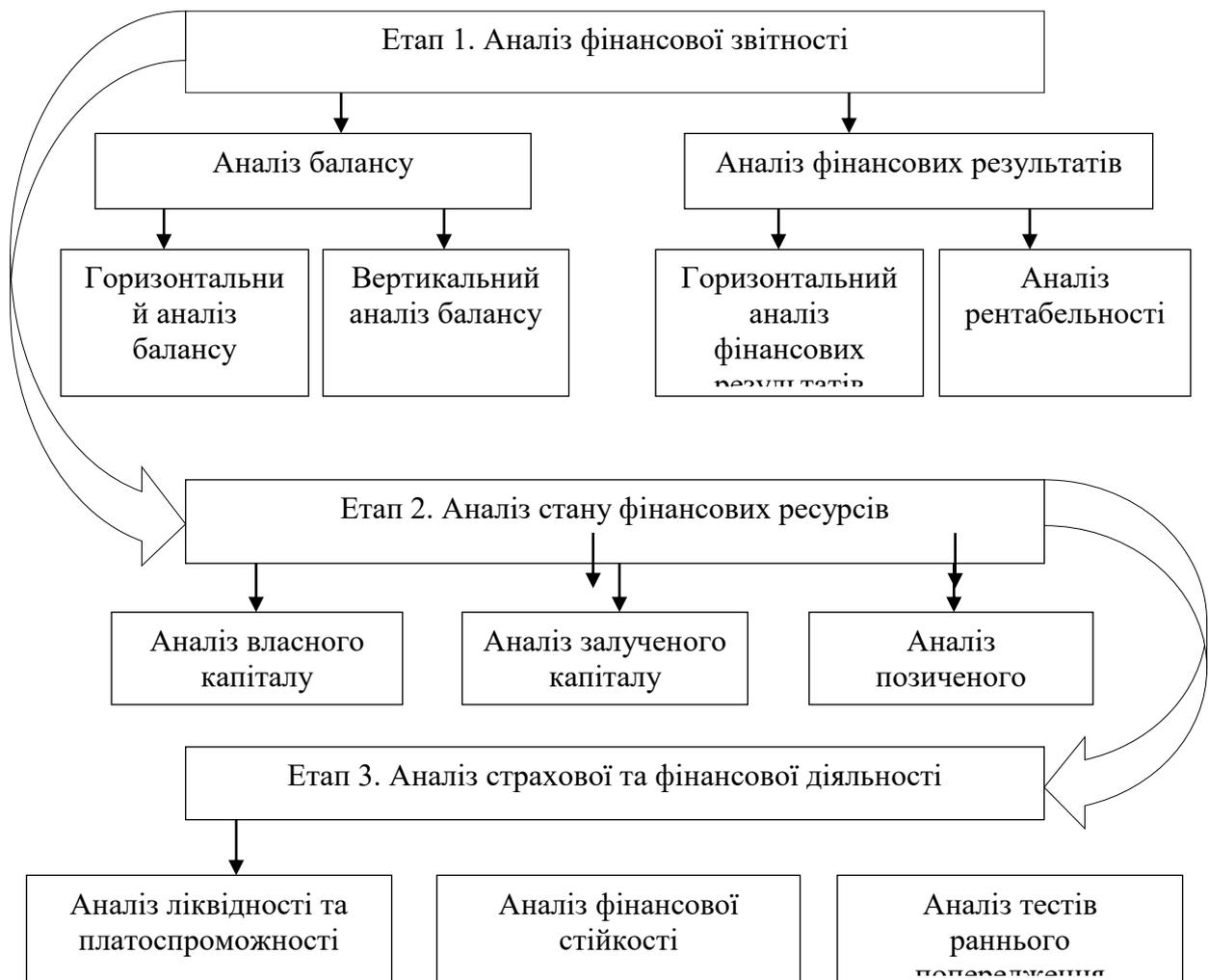

Рис.1. Етапи аналізу фінансового стану страхової компанії

Обґрунтований аналіз фінансового стану страхової компанії дає змогу розкрити реальний стан справ з можливостями подальшого розвитку.

Аналіз фінансового стану страхової компанії пов'язано з необхідністю визначення доцільності її діяльності на страховому ринку, можливості виконувати свої зобов'язання, та задовольняти потреби своїх клієнтів.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Кредит завжди був і залишається важливим важелем у стимулюванні розвитку виробництва, забезпечує трансформацію грошового капіталу в позичковий і виражає стосунки між кредитором і позичальником. В розвитку кредитних операцій України існують певні труднощі та проблеми, які необхідно вирішувати для формування вдосконаленої системи розвитку кредитних операцій.

1. Однією з основних перешкод розвитку сегмента є небажання позичальників надавати банку інформацію про свій бізнес, адже ні для кого не секрет, що більшість малих підприємств працює з застосуванням так званих «сірих схем».

2. Друга причина – досить довгий термін розгляду кредитної заявки.

3. Високий рівень кредитних ставок комерційних банків порівняно із дисконтною ставкою НБУ, що обумовлюють такі чинники, як високі інфляційні очікування, що перевищують поточний рівень інфляції.

4. Низький рівень прозорості, проблеми з ліквідним забезпеченням, необхідність розробки спеціальних технологій по видачі кредитів малим підприємствам.

5. Недосконала правова база [1].

6. Ризик неповернення кредиту і відсотків за його використання, що виникає в умовах економічного спаду та важкого фінансового стану всіх підприємств.

7. Неприятливий інвестиційний клімат в державі.

8. Фінансове становище позичальників.

9. Нестабільність та стрімке збільшення курсу долару.

Таблиця 1

Динаміка кредитів, наданих резидентам у розрізі секторів економіки [3]

Рік	Усього	Інші фінансові корпорації	Сектор загального державного управління	Нефінансові корпорації	Інші сектори економіки
2012	815142	16 229	5803	605425	187685
2013	910782	19 317	5908	691903	193654
2014	1020667	25576	4926	778841	211325
2015	981639	15564	3364	787795	174904
2016	998682	11583	1430	822114	163555
2017	1016657	10936	1522	829932	174268
2018	1073131	9222	2875	859740	201293

Аналізуючи дані табл. 1, можна помітити, що у 2018 р. Загальний обсяг кредитів порівняно з 2017 р. збільшився на 56474 тис. грн, або на 5,55%. У 2012 р. усього було надано кредитів на 815142 тис. грн, а у 2018 р. – 1073131 тис. грн, що на 257989 тис. грн більше ніж у 2012 році. У структурі наданих кредитів на нефінансові корпорації припадає основна частка (у 2018 р. 80,12%). У кредитуванні інших фінансових корпорацій та сектору загального державного управління спостерігається зменшення з 2014 року та 2012 року відповідно, що є негативною тенденцією.

Усі вищенаведені причини перешкоджають комерційним банкам проводити кредитну політику, спрямовану на зростання галузей матеріального виробництва. «В сучасних умовах в Україні особливу увагу необхідно приділяти розвитку споживчого кредиту, в чому має допомогти вивчення іноземного досвіду» [2].

Але з другого боку, саме низький рівень доходів населення – головна причина того, що надання населенню споживчих кредитів банками майже не відбувається. Для розвитку споживчого кредитування в Україні можна передбачити варіант відкриття кредитної лінії фізичним особам-позичальникам, які мають вклади в цьому банку і мають репутацію акуратних клієнтів. З метою удосконалення практики кредитних взаємовідносин з клієнтами в умовах підвищення кредитного ризику та забезпечення надійного захисту інтересів банку, можна вважати за необхідне посилити вимоги щодо правомірності прийняття рішень по видачі кредитів та оперативність прийняття рішень по видачі кредитів та оперативність прийняття заходів по їх погашенню.

Список літератури:

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» // Відомості Верховної Ради України. – 2001, № 5-6. – с. 30. Остання редакція від 24.11.2009 на підставі 1533-17.
2. Примостка Л. О. Моделювання ризику та прибутковості кредитного портфеля банку. *Вісник КЕФ КНЕУ імені В. Гетьмана*. №1. 2011. С. 192–202.
3. Грошово-кредитна та фінансова статистика. Національний банк України URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1

*Валуєва К. Д., ст. гр. 072-16ск-1
Науковий керівник:
к.е.н., доц. кафедри ЕАіФ Цуркан І.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Для успішного функціонування будь-якого підприємства вирішальне значення має забезпечення його діяльності необхідним обсягом фінансових ресурсів. Найточніше оцінити забезпеченість, інтенсивність та ефективність їх використання дає змогу глибокий аналіз формування та використання фінансових ресурсів.

Дослідження методичних підходів до аналізу фінансових ресурсів страхових компаній показало відсутність єдиного підходу науковців до напрямів, методів та завдань аналізу фінансових ресурсів.

Узагальнення існуючих методик аналізу фінансових ресурсів підприємств та врахування особливостей діяльності страхових компаній дозволило запропонувати власний підхід щодо аналізу фінансових ресурсів страхових компаній (рис. 2).

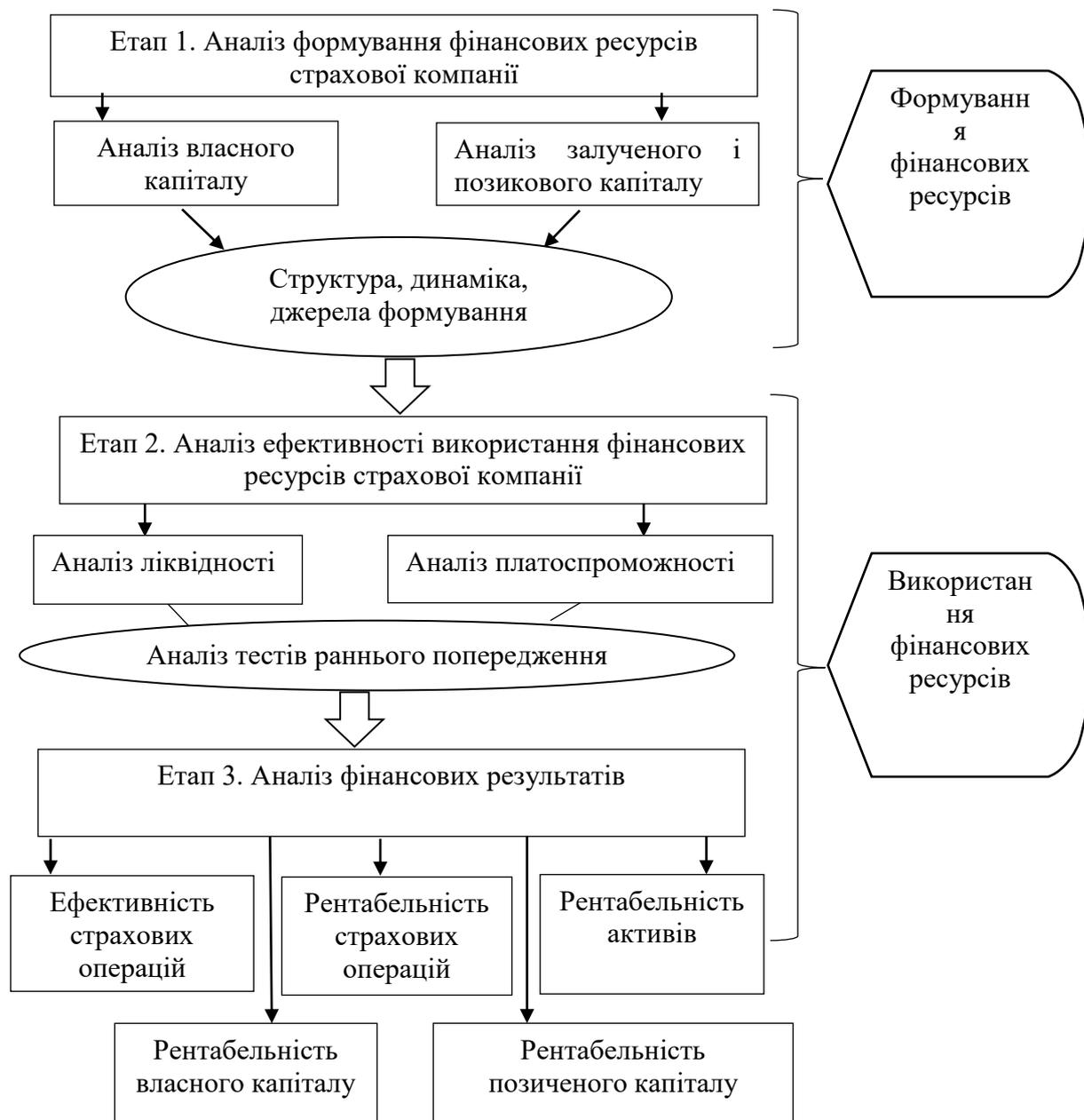

Рис. 2. Схема аналізу фінансових ресурсів страхової компанії

Проведення аналізу фінансових ресурсів страхової компанії пропонується здійснювати у три етапи, перший з яких є аналізом формування фінансових ресурсів страхової компанії, а другий та третій відносяться до аналізу використання фінансових ресурсів страхової компанії.

На першому етапі аналізу фінансових ресурсів досліджується в динаміці структура власних, залучених та позикових фінансових ресурсів, джерела їх формування, тобто розгляд за статтями балансу.

Другий етап є аналізом ефективності використання фінансових ресурсів страхової компанії. Основною метою даного етапу є вивчення таких показників як ліквідність та платоспроможність компанії, а також перевищення фактичного запасу платоспроможності над його нормативним запасом. На даному етапі для оцінки фінансового стану страхової компанії згідно з методикою Держфінпослуг розраховуються 11 показників, які є основою для проведення тестів раннього попередження.

Останнім етапом у запропонованій моделі є аналіз фінансових результатів, який також наочно відображає ефективність використання фінансових ресурсів. Він включає оцінку ефективності страхових операцій, рентабельності страхових операцій та рентабельності активів. Важливою частиною даного етапу виступає також оцінка рентабельності власного та позиченого капіталу.

Книр В.Ю., ст. гр.072м-18-2

Науковий керівник:

к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Крилова О.В.

НТУ «Дніпровська політехніка»,

м. Дніпро, Україна

КРЕДИТНА ПІДТРИМКА КОМЕРЦІЙНИМИ БАНКАМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Малий та середній бізнес (МСБ) є основним видом діяльності в Україні, так він забезпечує майже 80% населення робочими місцями та створює 60% доданої вартості. Ці показники перевищують аналогічні в країнах Європи (Німеччина, Польща). Також сектор малого та середнього бізнесу має вагомую частку у ВВП України, близько 15-20%, але, незважаючи на досить значний вплив на економіку в Україні, немає дієвого механізму фінансової підтримки малого та середнього бізнесу. Це положення можна покращити шляхом створення якісного механізму кредитної підтримки комерційними банками, так як країна має бути зацікавлена у створенні умов для розвитку бізнесу.

Поряд з державною фінансовою підтримкою надавати допомогу суб'єктам малого та середнього бізнесу повинні також і банки, створюючи покращені умови та програми фінансування бізнесу. Але банки неохоче співпрацюють з суб'єктами малого та середнього бізнесу. Це обумовлено деякими причинами: велика кількість малого та середнього бізнесу при високій собівартості послуг та операцій на їх обслуговування, не є рентабельними, через відсутність відпрацьованого механізму фінансової підтримки малого та середнього бізнесу банками, великі ризики при кредитування малого та середнього бізнесу, але по статистиці неповернення кредитів банками суб'єктами малого та середнього бізнесу складає 2-3%, для отримання кредиту суб'єкт малого та середнього бізнесу повинен надати економічне обґрунтування доцільності інвестицій

банку, скласти бізнес-план, що є складно і необхідно звертатися до спеціаліста та нести додаткові витрати.

Комерційні банки зацікавлені в кредитуванні малого та середнього бізнесу, особливо державні банки, які розробили свої програми щодо фінансової підтримки розвитку підприємств

Серед яких особливо успішні: ПАТ «Державний ощадний банк України», який створив програму підтримки для бізнесу «Будуємо своє». [1] В рамках цієї програми ПАТ «Державний ощадний банк України» може не тільки надати фінансові, але й консалтингові та навчальні послуги, також додаткова допомога від партнерів проекту, кредити для суб'єктів малого та середнього бізнесу надаються сумою до 250 000 грн. без застави. [2] АТ КБ "ПРИВАТБАНК" є найбільшим банком в Україні, тому у нього найбільше інвестицій в суб'єкти малого та середнього бізнесу, у 2019 році АТ КБ "ПРИВАТБАНК" вже профінансував малого та середнього бізнесу на 8 млрд. грн. і має найбільший спектр послуг для бізнесу. Особливу увагу привертає програма «КУБ» (Країна успішного бізнесу), яка передбачає надання суми до 1 000 000 грн.. [3] У рамках співпраці з Німецько-Українським фондом ПАТ АБ "УКРГАЗБАНК" створили програму підтримки для підприємців малого та середнього бізнесу та сільськогосподарських підприємств. Кредити надаються для поповнення обігових коштів або на інвестиційні цілі, валюта надання кредиту може бути в національній валюті, так і в іноземній, враховується цільовий характер кредиту і який видається на довгостроковий термін обсягом до 250 000 євро, і процентна ставка враховує всі вимоги і є одна із найнижчих на ринку банківських послуг. [4]

Держава створює всі умови для фінансової підтримки розвитку підприємств розвитку малого та середнього бізнесу не тільки з бюджетних коштів, але й через програми державних комерційних банків, що буде сприяти розвитку економіки України в період економічної кризи.

Список літератури:

1. «Будуй своє» [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://buduysvove.com>
2. Сайт Ощадбанку [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.oschadbank.ua>
3. Сайт ПриватБанку [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://privatbank.ua>
4. Сайт Укргазбанку [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ukrgasbank.com>

Колеснік М.В., ст. гр. ФК-15-1

Науковий керівник:

д.е.н., проф. каф. ЕАіФ Єрмошкіна О.В.

НТУ «Дніпровська політехніка»,

м. Дніпро, Україна

ФОРМУВАННЯ ПОТОКУ ДОХОДІВ ТА ЙОГО РОЛЬ У ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

В сьогоденних умовах нестабільної політичної та економічної ситуації в країні страхування стає надзвичайно актуальним, адже дозволяє вирішити багато соціальних

проблем. Не дивлячись на те, що поточний рівень розвитку страхування в Україні є недостатнім, його роль як невід'ємної частини інфраструктури ринкової економіки постійно зростає. Важкі політичні та фінансові умови в Україні становлять загрозу цілісності суспільного багатства, тому суб'єкти господарювання мають звертати увагу на ризиковість свого функціонування та забезпечувати її зниження шляхом власного страхування.

Ринок страхування в Україні постійно розвивається, не зважаючи на всі негативні зовнішні й внутрішні чинники. У зв'язку з розширенням обсягів діяльності, актуальним стає питання фінансової стійкості та платоспроможності страхових компаній, особливо в сучасних умовах економічної та політичної нестабільності, в яких опинилась наша країна[1].

Одним із важливих елементів діяльності будь-якого підприємства є аналіз грошових потоків, включаючи аналіз потоку доходів. Доходи страхової організації - це сукупна сума грошових надходжень на її рахунки в результаті здійснення нею страхової чи іншої, законодавчо не забороненої, діяльності. Страховик може отримувати доходи від страхової діяльності та інші доходи, в тому числі від інвестиційної діяльності.

Мета дослідження – наукове обґрунтування вибору методичних підходів до прогнозування потоків доходів страхової компанії в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Доходи страхових компанії формуються з різних джерел: від страхової діяльності та від інвестиційної діяльності. Страхові інвестиції повинні здійснюватися в обсягах, за строками і в просторі, які узгоджені зі взятими страховими зобов'язаннями. Доходи страхової організації від інвестиційної діяльності можуть бути використані на виконання зобов'язань з надання інвестиційного доходу вигодонабувачам за довгостроковими договорами страхування життя чи на покриття недостатніх страхових резервів для відшкодування збитків. Інвестиційний дохід також може бути джерелом приросту власного капіталу страхової компанії, який використовується в надзвичайних ситуаціях для покриття страхових зобов'язань[2].

Оптимальне формування потоку доходів впливає на вчасне акумулювання коштів страховою компанією для її нормального функціонування, тому аналіз цього потоку набуває першочергового значення. Відповідно в процесі прогнозування обсягів грошових доходів страхової компанії ключовими критеріями повинні виступати: стабільність надходження доходів, стабільність джерел формування цих потоків, ризик виникнення коливань обсягів грошових доходів внаслідок дії комплексу внутрішніх та зовнішніх факторів, а також раціональність розподілу потоків доходів страхової компанії за окремими напрямками використання з урахуванням здатності даних напрямків генерувати потоки доходів у майбутньому.

Список літератури:

1. Страхование и управление рисками: проблемы и перспективы : [монографія] / [О.А. Гаманкова, В.В. Тринчук, Т.А. Федорова и др.] ; под ред. С.А. Белозерова, Н.П. Кузнецовой. – М. : Проспект, 2017. – 528 с..
2. Базилевич В.Д. Страхова справа : [монографія] / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич. – 6-те вид. – К. : Знання, 2008. – 351 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/elib/economics_f/bazylevych_strahova_2008.p.

Кухар К. І., ст.гр. ФК-15-1
Науковий керівник:
д.е.н., проф. кафедри ЕАіФ Єрмошкіна О.В.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
М. Дніпро, Україна

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ І НАПРЯМИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

Виступаючи сьогодні, як юридична особа, комерційний банк виробляє та реалізує різноманітні банківські продукти, надає фінансові послуги, задовольняє потреби суспільства та на основі отриманого прибутку сприяє реалізації соціальних і економічних інтересів акціонерів і службовців банку. Розвиток мережі комерційних банків сприяє формуванню динамічного фінансового ринку. Відповідно до нової політики НБУ, спрямованої на очищення банківської системи протягом 2014-2016 року із 180 банків залишилося 93 банків і на сьогодні цей процес продовжується [1]. З 13 лютого 2017 року Національний банк розпочинає діагностичне обстеження якості активів та достатності капіталу 37 банків, які ще не пройшли цю процедуру[2]. З 19 грудня 2016 року один із найбільших українських банків-ПриватБанк перейшов у державну власність[3]. За цих умов основною тенденцією розвитку фінансової діяльності банківського сектору України є: адаптація до європейських норм і стандартів, висока вартість фінансування та підтримка з боку держави.

Метою даного дослідження є обґрунтування найбільш раціональних методів оцінки та прогнозування показників фінансової діяльності комерційного банку в умовах посилення вимог щодо надійності та платоспроможності банківських установ.

Функціонування банківської системи України може бути досягнуто за допомогою: залучення додаткового акціонерного капіталу; розширення спектру банківських послуг, покращення якості та конкурентоздатності банківських установ; здійснення заходів для встановлення відповідності національних банків міжнародним стандартам корпоративного управління; удосконалення нормативного забезпечення організації корпоративного управління в банках і запровадження Національним Банком України системи оцінки якості корпоративного управління; підвищення рівня відповідальності керівників і власників банку за безпечність його роботи та стабільність функціонування; покращення системи внутрішнього контролю в банках та інші; удосконалення механізмів злиття та приєднання банків, ліквідації банків, у яких відкликано банківську ліцензію; стабілізація національної грошової одиниці; поширення безготівкових розрахунків.

Усі перелічені дії потребують методичного та наукового обґрунтування з урахуванням особливостей функціонування кожної фінансової установи окремо. Відповідно в процесі оцінки та прогнозування фінансової діяльності комерційного банку необхідно визначити перелік та ступінь впливу окремих факторів на діяльність конкретної банківської установи. Крім того, потребує оцінки рівень ризику кожного окремого напрямку діяльності установи, що може бути виконано на основі імплементації методики побудови матриці фінансової стратегії та оцінки першоджерел виникнення ризику для кожного

окремого напряму діяльності. В цьому аспекті потребує також визначення цільової позиції банку у матриці фінансової стратегії, яка б забезпечила йому динамічний та сталий розвиток в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Список літератури:

1. Очищення банківської системи / Національний Банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://badbanks.bank.gov.ua/#formula>.
2. Діагностичне обстеження невеликих банків / Національний банк України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=43805498&cat_id=55838.
3. Урядовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249597705&cat_id=244276429

*Мусаєва Н.М., ст. гр.072м-18-2
Науковий керівник:
к.е.н., доц. кафедри ЕАіФ Букреєва Д.С.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

ВІД'ЄМНА ВІДСОТКОВА СТАВКА ЗА ДЕПОЗИТАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ДЕПОЗИТНИМИ РЕСУРСАМИ

Політика від'ємних відсоткових ставок (ПВВС) – це введення від'ємної відсоткової ставки за банківськими вкладками. Це антикризовий захід, який застосовують уряди низки країн з метою штучно наповнити економіку додатковими грошима.

Прихильники ПВВС вважають, що така нестандартна фінансова політика може сприяти виходу закредитованих до межі західних економік з кризи.

У 2008-2016 рр., на тлі світової кризи ПВВС була введена на тимчасовій або на довгостроковій основі в таких країнах, як Швеція, Японія, Данія, Італія, Швейцарія, Голландія, також в 2014 р. від'ємні ставки ввів Європейський центральний банк. В рамках ПВВС центральний банк (або ФРС) видає гроші банкам під «від'ємний відсоток», що означає, що через рік ці банки повернуть центральному банку менше грошей, ніж взяли рік тому. Таким чином, в економіку держави вприскуються додаткові суми грошей.

Уже 16 банків Німеччини пропонують своїм клієнтам депозити з від'ємними ставками. Найбільший роздрібний банк Німеччини Hamburger Sparkasse (Haspa) ввів нещодавно від'ємні процентні ставки для фізичних осіб. З 1 вересня 2018 р Гамбурзький банк нараховуватиме -0,4% на суму понад 500.000 євро на вклади фізичних осіб. Варто сказати, що для корпоративних клієнтів від'ємна ставка нараховується від суми 250.000 євро [1]. Як повідомляє Bloomberg, з травня 2017 року від'ємні ставки по великим депозитами в євро ввів найбільший в Швейцарії банк UBS. Клієнти банку з рахунками, що перевищують 1 млн євро, отримали попередження про те, що за зберігання коштів їм доведеться доплачувати банку 0,6% річних [2]. Цей збір необхідний, щоб "покрити витрати", які банк несе, обслуговуючи рахунки "в умовах екстремально низьких процентних ставок і посилення вимог щодо ліквідності", пояснює UBS.

Незгодним з новою політикою пропонується закрити рахунки і відмовитися від послуг.

У липні 2016 року від'ємні ставки за вкладками в євро ввели Royal Bank of Scotland і найбільший банк Нідерландів ABN Amro. В кінці 2016 року до них приєдналися Julius Baer, Bank of New York Mellon, Goldman Sachs і Credit Suisse.

Проблема в тому, що банки не можуть заробити на залучених від клієнтів засобах, каже інвестдиректор Fidelity International Метью Дженнінгс: ставки по кредитах в євро на міжбанківському ринку близькі до нуля, держоблігації найбільших економік Європи торгуються з негативною прибутковістю, депозитна ставка ЄЦБ - негативна (- 0,4% річних) [3].

З точки зору прихильників ПВВС дешеві гроші це добре для бізнесу. Якщо банк бере гроші під від'ємний відсоток, він може давати кредити з низькою або нульовою процентною ставкою бізнесменам, і бізнесмени можуть розширювати виробництва.

На практиці дешеві кредити набагато більш вигідні спекулянтам. Так як кредити дешеві, спекулянти можуть просто брати кредити, купувати майно, таке, як нерухомість, чекати, поки це майно виросте в ціні, і перепродавати його. Природно, через спекулянтів зростає попит, а не пропозиція, отже ціни на цікавий спекулянтам товар також ростуть. Кінцевий споживач купує це майно за завищеною ціною.

Список літератури:

1. Financial times [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.ft.com>
2. Bloomberg [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.bloomberg.com/europe>
3. ТАСС [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://tass.ru>

Савчук Д.Р., ст. гр.ФК-15-1

Науковий керівник:

д.е.н., проф. кафедри ЕАіФ Єрмошкіна О.В.

НТУ «Дніпровська політехніка»,

м. Дніпро, Україна

НЕОБХІДНІСТЬ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Страховання відіграє важливу роль у сучасних умовах ринкової економіки. Страхові компанії мають важливе значення для національної економіки, з одного боку, тому, що захищають фізичних та юридичних осіб від певних ризиків, а у разі настання страхового випадку – організують своєчасну компенсацію збитків, а з іншого – акумулюють страхові резерви, які сприяють переміщенню капіталу, тобто сприяють перерозподілу грошових потоків по різних сферах економіки.

На сьогодні, зарубіжні аналітики виділяють кілька значень поняття грошові потоки; у статистичному аспекті – кількісне вираження грошових коштів, наявних у розпорядженні суб'єкта господарювання в даний, конкретний момент часу, тобто «вільний резерв»; для інвестора – очікуваний в майбутньому дохід від інвестицій; з точки зору менеджменту організації (у динамічному аспекті) – план майбутнього руху грошових коштів або зведені дані про їх рух в попередні періоди [1]. Отже, грошові потоки

виступають відображенням всіх напрямків і видів діяльності страхової компанії. Обсяги продажу послуг страхових компаній з кожним роком збільшуються, у зв'язку з цим, постає питання щодо платоспроможності та фінансової стійкості страхової компанії. Це вимагає від них ефективного управління всіма наявними ресурсами, а також швидкого реагування на фінансово-економічні зміни в країні. Отже, аналіз грошових потоків страхової компанії набуває першочергового значення, бо саме вони забезпечують господарську діяльність компанії в усіх наявних напрямках. Відповідно, метою даного дослідження є обґрунтування найбільш адекватних та раціональних методичних підходів до оцінки обсягів та структури грошових потоків страхових компаній з урахуванням законодавчих вимог до їх функціонування та особливостей розвитку страхового ринку в Україні. Завдяки ретельному аналізу грошових потоків, досягається фінансова стійкість страховика, шляхом синхронізації різних видів грошових потоків за обсягом і часом. Обґрунтоване формування грошових потоків сприяє підвищенню ефективності здійснення операційної, інвестиційної та фінансової діяльності страхової компанії. Аналіз грошових потоків страхових компаній повинен бути напряму пов'язаний з механізмом забезпечення фінансової сталості та платоспроможності страхової компанії. Відповідно, ключовим питанням є знаходження балансу між інтенсивністю розвитку страхової компанії та її надійністю й ліквідністю, тобто процес аналізу грошових потоків повинен висвітлювати кореляцію ключових показників роботи страхової компанії, а критерієм успішності розвитку компанії повинна бути динамічна рівновага зростання компанії, яка відображається у балансі зростання показників прибутковості при дотриманні цільового рівня платоспроможності.

Таким чином, комплексний підхід до аналізу грошових потоків страхової компанії дозволяє знаходити можливість ефективної організації операційної, інвестиційної та фінансової діяльності страхової компанії.

Список літератури:

1. Камарчик Я. Грошові потоки страховика: сутність та класифікація [Електронне джерело]/Журнал «Ринок Цінних Паперів» №11-12/2015 – Режим доступу: http://irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJR N&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/rcpu_2015_11-12_10.pdf

*Чепішко А.Р., ст. гр. ФК-15-1
Науковий керівник:
д.е.н., проф. кафедри ЕАіФ Єрмошкіна О.В.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Аналіз вітчизняної практики діяльності малого і середнього бізнесу свідчить про неузгодженість в формулюванні цієї категорії в законодавстві України, в роботах різних українських вчених щодо критеріїв, які використовуються для віднесення суб'єктів

господарювання до сектору малого та середнього бізнесу. Така ситуація призводить до того, що роль таких підприємств залишається недооціненою, хоча взаємини малого і середнього бізнесу з банками є один з важелів економічного розвитку країни. Однією з основних умов надання банківського кредиту є забезпечення кредиту. Під забезпеченням розуміється сукупність умов, що дають кредитору підставу бути впевненим в тому, що борг буде йому повернуто. Поряд із заставою, предметом забезпечення кредиту може виступати гарантія, тобто згода третьої сторони погасити кредит у разі, якщо позичальник не здатний це зробити сам [1].

Відповідно, метою представленого дослідження є обґрунтування методичних підходів до оцінки кредитоспроможності позичальника в умовах фінансування бізнес-проекту на початку його існування.

Сукупність важелів і інструментів, які регулюються головними інститутами та регламентованих основними нормативно-правовими актами, утворюють нормативно-правовий механізм банківського кредитування. Існує ряд суперечностей в законодавчих і нормативних актах, що стосуються як процесу кредитування малого і середнього бізнесу, так і діяльності даних суб'єктів в цілому [2]. Особливо це стосується проектів, що фінансуються на початкових стадіях розвитку бізнесу, особливо, якщо бізнес створено у формі ФОП. Якщо стандартно сума кредитів, які видаються банком для юридичних осіб, як правило, становить не більше 40-50% від вартості визначеною експертною оцінкою застави, то для ФОП такий відсоток на початкових стадіях є майже недосяжним і сума кредиту зазвичай складає лише 25-30% від вартості заставного особистого майна позичальника. При цьому потенційні партнери та інвестори хочуть мати чітке уявлення про пропоноване виробництво, ринкові ресурси, маркетинг та очікувані прибутки, тому вони з чималою увагою відносяться до бізнес-плану. Також вони повинні переконатись в тому, що у партнера є матеріальні ресурси та необхідний кадровий потенціал, що дозволить налагодити прибуток в бізнесі [3]. Результат оцінки кредитоспроможності позичальника, як правило, зводиться до єдиного узагальненим показником - рейтингом, вираженого в балах. Для нього визначаються межі інтервалу коливань, при яких доцільно кредитування.

Відповідно, процес оцінки кредитоспроможності позичальника у формі ФОП на початкових стадіях розвитку бізнесу повинен бути заснований на поєднанні методики оцінки персональної платоспроможності позичальника, а також оцінці перспективності бізнес-плану, який пропонується підприємцем для реалізації та заснований на прогнозних грошових потоках за бізнес-планом. Таким чином, оцінка кредитоспроможності ФОП на початкових стадіях розвитку складається з двох базових компонентів: персональна оцінка та перспективна прогностична оцінка. Для банківської установи в даному аспекті ключовим питанням стає оцінка рівня ризику та надійності оцінки прогнозних грошових потоків за проектом.

Список літератури:

1. Офіційний сайт Українського Фонду підтримки підприємництва. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ufpp.gov.ua>
2. Сайт Bankchart - Рейтинги банківських послуг. [Електронний ресурс]. – <https://bankchart.com.ua>
3. Бех М.С. Проблеми кредитування підприємств і малого бізнесу / М.С. Бех, Н.М. Бех // Сталий розвиток економіки : всеукр. наук.-вироб. журнал. – 2011.

СЕКЦІЯ 4

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ

Антоненко М.О., ст.гр. МНм-15-1
Науковий керівник
к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.
НТУ «Дніпровська Політехніка»,
м. Дніпро, Україна

МЕТОДИ ТА СПОСОБИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ

В сучасних ринкових умовах з поширеними кризовими явищами актуальною проблемою є задача прийняття рішень з підвищення рівня прибутковості підприємствами. І тут, крім чинників збільшення обсягів виробництва продукції, просування її на незаповнені ринки висувається проблема зниження витрат на виробництво і реалізацію цієї продукції.

До основних джерел зниження витрат виробництва і реалізації продукції підприємства можна віднести: зниження витрат сировини, матеріалів, палива і енергії на одиницю продукції; зменшення розміру амортизаційних відрахувань, що припадають на одиницю продукції; зниження витрат заробітної плати на одиницю продукції; скорочення адміністративних витрат та накладних витрат при експорті та імпорті товарів; ліквідація непродуктивних витрат і втрат.

Найбільший вплив мають такі групи внутрішньовиробничих чинників: підвищення технічного рівня виробництва; удосконалювання організації виробництва і праці; зміна обсягу виробництва. Всі вони призводять до зниження витрат сировини, матеріалів, заробітної плати.

Таблиця 1

Аналіз загальних витрат [1]

Роки	Витрати на виробництво продукції (товарів, послуг)	З них за складовими витрат									
		Матеріальні витрати та витрати на оплату послуг, використані у виробництві		Амортизація		Витрати на оплату праці		Відрахування на соціальні заходи		Інші витрати	
		млн. грн.	у % до загальних витрат	млн. грн.	у % до загальних витрат	млн. грн.	у % до загальних витрат	млн. грн.	у % до загальних витрат	млн. грн.	у % до загальних витрат
2012	2077904,1	1544791,7	74,3	128330,5	6,2	274935,4	13,2	99170,2	4,8	30676,3	1,5
2013	1984065,5	1434694,0	72,3	139588,5	7,0	278146,4	14,0	100076,8	5,1	31559,8	1,6
2014	1952582,8	1419809,0	72,7	138120,5	7,1	261520,5	13,4	92904,4	4,7	40228,4	2,1
2015	2434303,8	1805572,5	74,2	171416,2	7,0	295806,6	12,1	96751,5	4,0	64757,0	2,7
2016	2759943,0	2047986,8	74,2	224558,4	8,1	360831,3	13,1	73958,8	2,7	52607,7	1,9
2017	3525187,9	2644464,9	75,0	247062,4	7,0	472764,7	13,4	97172,6	2,8	63723,3	1,8

Як видно з табл. 1 витрати за останні 5 років зросли в 1.5 -2 рази, хоча питома вага різних статей залишилась без суттєвих змін, окрім відрахувань на соціальні заходи з 4,8% у 2012 році до 2,8% у 2017. Причиною цьому є введення єдиного соціального внеску у розмірі 22%, замість 37,5%. В підсумку відзначимо, що лише комплексний підхід до управління витратами дозволить знизити їх розмір, підвищити ефективність як зовнішньоекономічної так і господарської діяльності підприємства в цілому.

Список літератури:

1. Фінансові результати підприємств і організацій України / Державний комітет статистики України. – [http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua).

*Батура А.В., ст.гр. 072-16зск-2
Науковий керівник:
Ст.викл. кафедри ЕАіФ Замковий О.І.
НТУ «Дніпровська політехніка»
м. Дніпро, Україна*

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ: ПОКРАЩЕННЯ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Ефективний фінансовий менеджмент, заснований на взаємопов'язаній системі принципів сприяє формуванню злагодженої системи управління, взаємозв'язку різних сфер управління підприємством, зростанню ресурсного потенціалу підприємства, його продуктивності та забезпечує постійне накопичення власного капіталу [3; 4]. Отже, на підприємствах врахування в комплексі принципів фінансового менеджменту буде сприяти підвищенню його ефективної роботи.

Поглиблене вивчення фінансового стану і фінансової діяльності сучасних підприємств, перш за все, необхідно з метою своєчасного і якісного прийняття фінансових рішень, що сприяють ефективному використанню їх фінансових ресурсів, основу управління фінансами підприємства становить бюджетування і контроль виконання фінансових показників.

Основні положення щодо покращення управління фінансовими ресурсами можна виокремити за такими ознаками:

1. В ході проведених економічних реформ розвинулися трансформаційні процеси, які якісно змінили фінансові орієнтири діяльності підприємств різної форми власності. У цих умовах питання прийняття фінансових рішень змінилися за значимістю і складу. Ухвалення ефективних фінансових рішень тепер передбачає знання нових аспектів відносин, які в зв'язку з цим виникають як за ступенем участі, так і по одержуваному результату.

2. Стале фінансове функціонування окремого підприємства можливо за умови виконання низки вимог до прийнятих на ньому фінансових рішень з точки зору ефективного використання фінансових ресурсів та максимальне врахування чинників і умов формування фінансових показників діяльності підприємства.

3. При дослідженні процесу і методів прийняття фінансових рішень найважливішим є: аналіз фінансового стану підприємства; моніторинг фінансової діяльності та діагностика фінансових проблем; виявлення причин і факторів, що впливають негативно на фінансові результати, в тому числі і фінансові ризики.

4. Впровадження та ефективне побудова системи прийняття фінансових рішень передбачає також облік базових принципів і умов, а також критерій оцінки можливих варіантів в короткостроковому і довгостроковому періодах, що можна розглядати з позиції кардинального поліпшення використання фінансових ресурсів підприємств.

Важливо відзначити, що методики проведення аналізу фінансового стану підприємства, не завжди можна використовувати для прогнозування. Шереметом А.Д. і Сайфулін Р.С. запропонована Методика проведення зовнішнього аналізу фінансового стану підприємства [2]. Необхідно відзначити, що основною метою проведення аналізу фінансового стану підприємства на основі даної Методики, є забезпечення ефективного управління фінансовим станом підприємства і оцінка фінансової стійкості його ділових партнерів, що надзвичайно важливо в ринкових умовах господарювання.

Нами виявлено, що Дж. К. Ван Хорн в своїй Методиці проведення аналізу фінансового стану підприємства, розраховує показники ліквідності; коефіцієнт платоспроможності; показники рентабельності[1].

Вибір найбільш оптимальної методики аналізу фінансового стану підприємства відіграє важливу роль. Очевидно, що в залежності від обраної концепції організації і реалізації виробничого процесу, рівень собівартості може відчутно варіювати і робити істотний вплив на прибуток підприємства, на його фінансові результати.

Список літератури:

1. Хорн Дж. К. Ван. Основы управления финансами: Пер. с англ. -М.: Финансы и статистика, 1999. 799 с.
2. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Методика финансового анализа. -М.: Инфра-М, 1999.
3. Бланк І.А. Основы фінансового менеджменту / І.А. Бланк; – К.: Вища школа, 2001. – 988 с.
4. Фінанси підприємств : навч. посіб. для студ. екон. спец. всіх форм навч. / [М.М. Александрова та ін.] ; ред. Г.Г. Кірейцева. – 2. вид., перероб. та доп. – К. : ЦУЛ, 2002. – 268 с

*Безик Я.О., ст. гр.ФКфе-15-1
Науковий керівник:
к.е.н., доц. кафедри ЕАіФ Букресва Д.С.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

СТРУКТУРА КАПІТАЛУ, ЯК ЕКОНОМІЧНА БАЗА СТВОРЕННЯ І РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Поняття «капітал» є однією з найскладніших категорій фінансової науки. У вітчизняній та зарубіжній науково-практичній літературі можна зустріти багато підходів до визначення сутності цього поняття.

Капітал, як головна економічна база створення і розвитку підприємства, у процесі свого функціонування забезпечує інтереси держави, власників і персоналу.

В той же час варто одночасно розглянути поняття «структури капіталу», оскільки саме визначення оптимальної структури джерел його формування може стати інструментом забезпечення підвищення ефективності функціонування підприємства [1].

Початково поняття «структура капіталу» розглядали як співвідношення статутного (акціонерного) та довгострокового позичкового капіталу, що використовує підприємство. Враховуючи це, практично всі класичні теорії структури капіталу ґрунтуються на визначенні співвідношення в його складі питомої ваги акцій (які представляють власний капітал) та облігацій (які представляють позичковий капітал) [2].

Але на сучасному етапі, значна кількість економістів дотримуються думки, що в понятті «структура капіталу» необхідно розглядати всі види власного і позичкового капіталу підприємства.

Тому, можна зробити висновок, що структура капіталу – це співвідношення всіх форм власних і запозичених грошових коштів, що використовуються підприємством з метою фінансування активів.

На основі проведеного дослідження визначено, що структура капіталу організації залежить від таких умов, як стійкості положення на ринку, структури активів, рентабельності операційної діяльності, інвестиційних можливостей зростання та інших чинників, що впливають на потреби у фінансуванні [1] та класифікується на внутрішні та зовнішні (табл. 2).

Таблиця 2

Структура джерел формування капіталу підприємства

Джерела	Склад джерел
Внутрішні джерела	Прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства. Амортизаційні відрахування від основних засобів і нематеріальних активів. Інші внутрішні джерела формування власних фінансових ресурсів
Зовнішні джерела	Залучення додаткового пайового або акціонерного капіталу. Одержання підприємством безплатної фінансової допомоги. Інші джерела формування власних фінансових ресурсів

У складі внутрішніх джерел формування власних фінансових ресурсів основне місце належить прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства, він формує переважну частину його власних фінансових ресурсів, забезпечує приріст власного капіталу, а відповідно, і ріст ринкової вартості підприємства.

У складі зовнішніх джерел формування власних фінансових ресурсів основне місце належить залученню підприємством додаткового пайового (шляхом додаткових внесків у статутний фонд) або акціонерного (шляхом додаткової емісії та реалізації акцій) капіталу.

Таким чином, можна зробити висновок, що для забезпечення нормального процесу фінансування підприємницьких структур незалежно від їх форм власності й

організаційно-правового статусу виникає значна потреба у фінансовому капіталі, відповідно до стратегічних і тактичних цільових настанов цієї системи.

Список літератури:

1. Пономарьов Д. Е. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання/ Д. Е. Пономарьов // Інвестиції: практика та досвід. – 2016.
2. Кумченко В.О. Економічна сутність поняття капіталу підприємства та його структури / В. О. Кумченко // Економічний вісник університету. – 2017.

*Герасимова М.М., ст. гр. 072-16зск-2
Науковий керівник:
к.е.н., доц. кафедри ЕАіФ Цуркан І.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

ПРОГНОЗУВАННЯ ЧИСТОГО ДОХОДУ ТОВ «ЮГСИНТЕЗ» НА ОСНОВІ АДАПТИВНОЇ МОДЕЛІ ХОЛЬТА

При короткостроковому прогнозуванні фінансових показників діяльності підприємства найбільш ефективними виявляються адаптивні методи, що враховують нерівноцінність рівнів тимчасового ряду.

Адаптивні моделі поділяються на лінійні та сезонні. У моделях лінійного зростання прогноз обчислюють за формулою [1]:

$$u_{t+\tau} = \hat{a}_{1,t} + \hat{a}_{2,t} \cdot \tau, \quad (1)$$

де τ - кількість кроків прогнозу; $\hat{a}_{1,t}$, $\hat{a}_{2,t}$ - коефіцієнти адаптивної моделі в момент часу t ; $\hat{a}_{1,t}$ - оцінка того, чого досягли на поточному кроці; $\hat{a}_{2,t}$ - приріст на поточному кроці.

Коефіцієнти лінійної моделі (1) за методом Хольта розраховують за такими співвідношеннями:

$$\hat{a}_{1,t} = \beta_1 u_t + (1 - \beta_1) \cdot (\hat{a}_{1,t-1} + \hat{a}_{2,t-1}), \quad (2)$$

$$\hat{a}_{2,t} = \beta_2 (\hat{a}_{1,t} - \hat{a}_{1,t-1}) + (1 - \beta_2) \cdot \hat{a}_{2,t-1}, \quad (3)$$

Характерною ознакою усіх адаптивних моделей є те, що на кожному кроці обчислюються нові значення \hat{a}_{1t} , \hat{a}_{2t} , які залежать від коефіцієнтів згладжування $0 < \beta_1, \beta_2 < 1$.

Одним із основних економічних результатів діяльності підприємства є чистий дохід (виручка) від реалізованої продукції.

Для ТОВ «Югсинтез» було побудовано прогнозу адаптивну модель чистого доходу за 2016-2018 роки (період ряду – квартал) на основі моделі Хольта. Точність прогнозу на кожний період ряду становить 94,6% при коефіцієнтах згладжування ряду та тренда $\beta_1 = 0,3$, $\beta_2 = 0,4$.

Послідовно перебираючи коефіцієнти β_1 і β_2 від 0 до 1 з кроком 0,1, знайшли таке сполучення, яке дає максимальне значення точності прогнозу.

Прогноз на 3 періоди вперед для ТОВ «Югсинтез» дорівнював:

$$\hat{Y}_{1 \text{ кв } 2019} = 7412,17 + 1 \cdot 345,29 = 7757,46 \text{ тис.грн.}$$

$$\hat{Y}_{2 \text{ кв } 2019} = 7412,17 + 2 \cdot 345,29 = 8102,75 \text{ тис.грн.}$$

$$\hat{Y}_{3 \text{ кв } 2019} = 7412,17 + 3 \cdot 345,29 = 8448,05 \text{ тис.грн.}$$

За результатами обчислень було побудовано графіки фактичного ряду, експоненціально згладженого ряду та ряду з моделлю прогнозу на кожний період ряду (рис. 1).

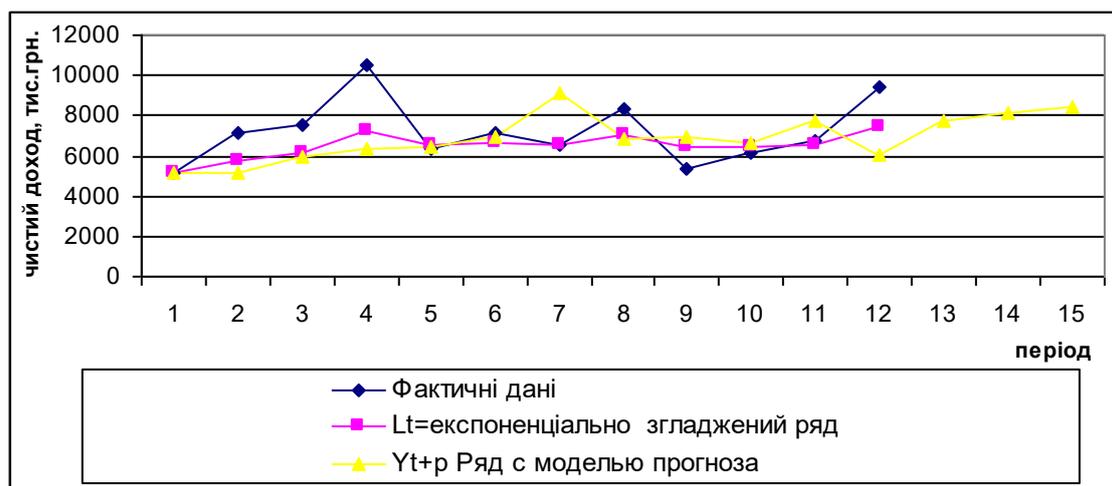

Рис. 1. Графіки фактичного ряду, експоненціально згладженого ряду та ряду з моделлю прогнозу на кожний період ряду

Отримані результати дозволяють зробити висновок про доцільність прогнозування фінансових показників адаптивними моделями, за рахунок своїх переваг. Адаптивні моделі не накладають обмежень на розмір рівнів ряду, ґрунтуються на принципі експоненціального згладжування, тим самим враховуючи «старіння» інформації.

Список літератури:

1. Долгіх А. О. Знаходження оптимальних значень параметрів адаптивних моделей прогнозування часових рядів з використанням генетичного алгоритму / А. О. Долгіх, О. І. Білобородько, О. Г. Байбуз // Актуальні проблеми автоматизації та інформаційних технологій. - 2016. - Т. 20. - С. 11-22.

*Даніелян А.А., ст.гр 072-16зск-1
Науковий керівник:
к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Крилова О.В.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

ЛІКВІДНІСТЬ І ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ БАНКУ В УМОВАХ КРИЗИ

В умовах фінансової кризи ефективна робота комерційного банку залежить від правильно обраного співвідношення ризику і доходу. При плануванні операцій банку слід визначити їх вигідність і витратність залучення ресурсів, необхідних для досягнення цілей і виконання завдань банку з дотриманням необхідної ліквідності і платоспроможності.

Сучасний стан української банківської системи ставить на порядок денний обговорення питань, пов'язаних з надійністю і фінансовою стійкістю комерційних банків. Платоспроможність та ліквідність комерційного банку відноситься до таких фундаментальних понять, від правильного сприйняття яких залежить застосування специфічних інструментів, методів і способів вимірювання та управління ними.

Показники ліквідності відносяться до групи показників оцінки фінансового стану банку, яку деякі зарубіжні аналітики ставлять на перше місце за ступенем їх важливості для діяльності банківської установи. Ліквідність банків в певні моменти створює умови для їх платоспроможності і в кризові періоди може бути основоположним чинником, що забезпечує виконання кредитної організацією фінансових зобов'язань.

Платоспроможність банківської установи в значній мірі визначається збалансованістю її активів і пасивів і певною мірою відповідністю строків розміщених активів і залучених пасивів. Ліквідність банку також передбачає необхідність одночасного розгляду активної частини балансу і банківських зобов'язань, що відображаються по пасиву балансу, тобто характеризує його надійність - здатність своєчасно і без втрат виконувати свої зобов'язання перед вкладниками і кредиторами.

Важливими факторами, які впливають на ліквідність банку, є якість його активів та депозитної бази. Якість активів визначається на основі їх ризикованості, доходності та диверсифікованості. Критерієм якості депозитів є їх стабільність. Чим більше стабільна частина депозитів, тим вище ліквідність банку, оскільки в цій частині акумульовані ресурси не залишають банк. Серйозний вплив на ліквідність банку надає відповідність його активів і пасивів за сумами та строками. Виконання банком зобов'язань перед клієнтами передбачає погодження строків, на які інвестуються кошти, з тими, на які надали їх вкладники. Ігнорування цього правила в діяльності банку призведе до неможливості своєчасного і повного виконання зобов'язань перед кредиторами.

Таким чином, ліквідність та платоспроможність банку - це якісні характеристики діяльності банку, обумовлені безліччю взаємопов'язаних факторів. Прогнозування тенденцій в зміні ліквідності та платоспроможності комерційних банків може проводитися на основі трендового аналізу певних показників. Але прогноз ліквідності є найбільш проблематичним, так як він пов'язаний з оцінкою ризику активних операцій банку.

За час кризи в Україні банківська система втратила частину свого капіталу, і її нормативи ліквідності та платоспроможності знижуються загрозово. Потреба банку в ліквідних коштах і рішення щодо їх розподілу повинні бути проаналізовані, щоб в майбутньому уникнути дефіциту або надлишку цих коштів. Звідси випливає, що кожен комерційний банк зобов'язаний сам забезпечити підтримку своєї ліквідності на оптимальному рівні на основі аналізу її стану, а також прогноз підсумків діяльності та досягнення їх в майбутньому.

Список літератури:

1. Єпіфанов А. О. Операції комерційних банків: навч. посіб. [Текст] / А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало. – Суми : Університетська книга, 2007. – 522 с

*Демяник Т.В., ст. гр. 072-16зкс-2
Науковий керівник:
к.е.н., доц. кафедри ЕАіФ Букресва Д.С.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН ПІДПРИЄМСТВА ТА КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Фінансово-кредитні відносини між підприємством та комерційними банками – це важливий взаємозв'язок в економічному житті суспільства, що займають вагомую категорію в ринковій економіці, де вони стимулюють розвиток виробництва і забезпечують рух грошей. Підприємства акумулюють свої вільні кошти в банку, перетворюючись на позичковий капітал, який в свою чергу на основі договору може передаватися іншим підприємствам в тимчасове користування. Ця взаємодія представляє собою механізм, завдяки якому відбувається переливання коштів з однієї галузі в іншу, регулюючи процес виробництва і отримання прибутку.

Варто зазначити, що головне регулювання в системі взаємозв'язків та в механізмі організації цих відносин належить банкам, адже вони мобілізують грошові ресурси для кредитування підприємств та надання позик [1].

Нами встановлено, що фінансово-кредитний взаємозв'язок між підприємством та банком базується на певних умовах [1, 2]:

- погодження інтересів між банком та підприємством в користуванні кредитними ресурсами та узгодження певних параметрів позики, що включає цільове призначення, величину кредитної ставки та термін користування;
- термін повернення кредитних коштів;
- гарантії повернення позики;
- встановлення гаранту, який в разі неспроможності підприємством повернути кошти, повинен повернути кредит банку.

Всі кредитні взаємодії між підприємством та комерційним банком регулюються кредитною угодою, яка відповідає всім правовим нормам, що регулюється законом, та

визначення матеріальної відповідальності, які відповідають умовам виконання прийнятих зобов'язань. На випадок невиконання зобов'язань підприємством банку, кредит забезпечується під заставу або фінансові гарантії [2].

Кредитний договір є елементом механізму фінансово-кредитної взаємодії банку та підприємства. На основі кредитного договору також визначаються умови кредитування, до яких доцільно віднести: правочинність і кредитоспроможність підприємства; достатність кредитних ресурсів банку; додаткові умови фінансово-кредитної взаємодії, які визначені кредитною угодою сторін; дотримання банком кредитної політики, а підприємством – кредитної дисципліни.

У сучасній банківській практиці застосовують декілька основних методів кредитування: короткостроковий (до 1 року), середньостроковий кредит (1-3 роки) та кредитна лінія. Кожний метод вирішується індивідуально для кожного конкретного підприємства [3]. Кредитні відносини проходить стадію розміщення залучених засобів і завершується поверненням кредиту й сплатою процентів.

Таким чином, у фінансово-кредитній взаємодії між підприємством та банком важливим є те, щоб банки могли задовольнити потреби у грошових позиках, а підприємства мали можливість їх сплатити, тобто були кредитоспроможними. В свою чергу, кредитний потенціал банку визначається власними, запозиченими та залученими коштами, які в результаті надаються підприємствам в позику на принципах кредитування.

Список літератури:

1. Лановська Г.І. Кредитні відносини банківських установ з підприємствами як необхідна умова розширеного відтворення / Г.І. Лановська, Ю.І. Стегній // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – С. 146-149
2. Гуцал І. Удосконалення взаємодії малих та середніх підприємств і банків у кредитних взаємовідносинах / І. Гуцал // Банківська діяльність і банківські послуги. – 2016. – С. 95-13
3. Банківське кредитування / У. В. Владичин. – К. : Атака, 2008. – 648 с.

Добровольський А.О., ст. гр. 072м-18-1

Науковий керівник:

д.е.н., проф. кафедри ЕАіФ Єрмошкіна О.В.

НТУ «Дніпровська політехніка»,

м. Дніпро, Україна

МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Від того, яким чином подано співвідношення усіх форм власного та позикового капіталу, що використовується підприємством у процесі своєї господарської діяльності, залежить ефективність його функціонування в умовах конкурентного ринку, фінансова стійкість, раціональність використання активів, і, як наслідок, можливість досягнення певного обсягу діяльності та отримання необхідного розміру прибутку, який необхідний для подальшого розвитку господарського суб'єкта. Тому питання формування оптимальної структури капіталу є актуальним для кожного підприємства.

Найчастіше зустрічаються наступні цілі управління капіталом: мінімізація вартості капіталу, максимізація дохідності капіталу, максимізація вартості підприємства, нормалізація фінансового стану, підтримка фінансової стійкості, зростання продажів, ділової активності [1]. Спрямованість оптимізації структури капіталу визначає метод оптимізації та її цільовий критерій (табл. 1).

Таблиця 1

Цілі моделювання структури капіталу та цільові функції, що їм відповідають	
Цілі моделювання	Цільові функції оптимізаційних моделей
Зменшення вартості залучення та обслуговування капіталу – мінімізація середньозваженої вартості капіталу	WACC → min
Забезпечення ефективного використання капіталу – максимізація дохідності власного капіталу	ROE → max
Підвищення вартості підприємства	EVA → max

Вибір критеріїв і методів визначення оптимальної структури капіталу має базуватися на цільових потребах управління. В цьому контексті запропоновано використання критерію максимізації рентабельності власного капіталу поряд із критерієм мінімізації середньозваженої вартості капіталу підприємства та обґрунтовано доцільність застосування методу лінійного програмування.

Для вирішення поставленого завдання розроблена модель, що враховує як критерій оптимізації максимізацію рентабельності власного капіталу при обмеженнях, що відображають фінансову стійкість господарюючого суб'єкта.

$$ROE = \frac{ЧП}{BK} = \left[\frac{Пе}{BK + ПК} + \left(\frac{Пе}{BK + ПК} - r \right) \cdot \frac{ПК}{BK} \right] \cdot (1 - tax), \quad (1)$$

де Пе - економічний прибуток, тобто прибуток до сплати податків і відсотків за позиковими коштами; BK і ПК - власний і позиковий капітал відповідно; r - відсотки за позиковими коштами, в десяткових частках; tax - ставка податку на прибуток, в десяткових частках.

З метою знаходження оптимального набору та співвідношення джерел і способів фінансування підприємства (структури його капіталу) було розроблено економіко-математичну модель структури капіталу, яка мінімізує середньозважену вартість капіталу підприємства.

$$CЗBK = \sum_{i=1}^n B_i \times Ч_i = B_{BK} \times \frac{x_1}{K} + B_{ДПК} \times \frac{x_2}{K} + B_{КТК} \times \frac{x_3}{K} + B_{Кзр} \times \frac{x_4}{K} \rightarrow \min \quad (2)$$

де CЗBK - цільова функція мінімізації середньозваженої вартості капіталу.

V_{BK} – вартість власного капіталу, %; BK – сума власного капіталу, тис. грн; $V_{ДПК}$ – вартість довгострокового позикового капіталу, %; $ДПК$ – сума довгострокового позикового капіталу, тис.грн; $V_{КТК}$ – вартість короткострокового товарного (комерційного) кредиту, %; $КТК$ – сума короткострокового товарного (комерційного) кредиту, тис.грн; $V_{Кзр}$ – вартість поточних зобов'язань за розрахунками, %; $Кзр$ - сума поточних зобов'язань за розрахунками, тис.грн.; K – загальна сума капіталу, тис. грн.

Для вирішення оптимізаційних задач розроблено систему обмежень, що враховує умови дотримання фінансової стійкості та ефективності господарювання.

Список літератури:

1. Шиндирук І. П. Економіко-математичне моделювання та оптимізація структури капіталу підприємств / І. П. Шиндирук // Фінанси України. - 2012. - № 2. - С. 111-118.

*Захорольська А.А., ст. гр. МН-15-1
Науковий керівник
к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

СПІВВІДНОШЕННЯ ТЕМПУ ЗРОСТАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ ТА ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Продуктивність праці являє собою економічну категорію, яка характеризує ефективність діяльності працівників у сфері виробництва товарів і послуг, і показує кількість продукції, виготовлене одним працівником.

Одним з найбільш важливих умов ефективного функціонування підприємства є забезпечення оптимального співвідношення між темпами зростання продуктивності праці та заробітної плати.

Можна виділити три основні моделі визначальних співвідношення темпів зростання продуктивності праці та заробітної плати:

- зростання заробітної плати пропорційне зростанню продуктивності праці;
- зростання заробітної плати відстає від зростання продуктивності праці;
- зростання заробітної плати випереджає зростання продуктивності праці.

Першу модель можна вважати ідеальною. На макрорівні вона не породжує інфляції, а на мікрорівні забезпечує стимул до підвищення продуктивності праці працівників. Друга модель забезпечує підвищення темпів розширеного відтворення і не повинна породжувати інфляцію, але не містить стимулу до підвищення продуктивності праці.

В Україні спостерігається третій варіант моделі - темп зростання заробітної плати випереджає темп зростання продуктивності праці. Скорочення розриву в темпах зростання продуктивності праці і реальної заробітної плати є однією з актуальних завдань, що стоять перед економікою країни.

Розглянемо більш детально проблему випередження темпів зростання заробітної плати над темпами зростання продуктивності праці.

Аналіз показників у динаміці свідчить, що стійкої тенденції зміни динаміки продуктивності праці не простежується. Так, найменші темпи приросту спостерігаються у 2013 і 2015 рр. Пік зростання продуктивності праці припав на 2016р. - 105%. Середньомісячна реальна заробітна плата зростає більшими темпами, ніж продуктивність праці. З 2012р. по 2015 спостерігається тенденція до зменшення темпів росту середньомісячної реальної заробітної плати, але з 2015р. значне зростання.

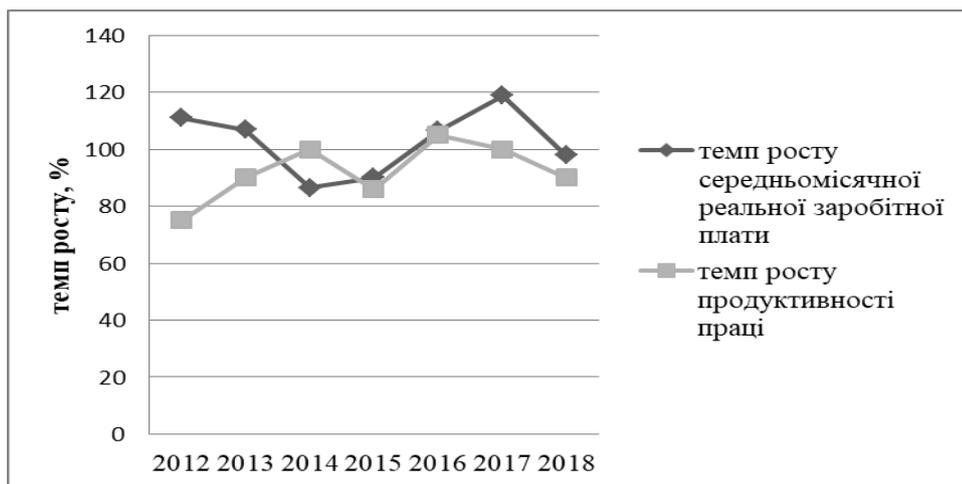

Рис. 1 Динаміка темпів росту продуктивності праці та заробітної плати в Україні. [1]

Відповідно до проведених досліджень, пропонується розробити та впровадити наступні заходи по підвищенню рівня продуктивності праці :

1) переглянути систему нормування на підприємствах, збільшивши норми виробітку, але при цьому необхідно приділити підвищену увагу іншим факторам зростання продуктивності праці: соціальним, організаційним, технічним та ін.

2) провести оптимізацію чисельності працівників шляхом поєднання операцій;

3) зменшити витрати на виробництво за рахунок скорочення непродуктивних витрат, виробничого браку;

4) підвищити технічний рівень виробництва в результаті модернізації існуючого і придбання нового, більш продуктивного устаткування;

5) поліпшити організацію виробництва і праці шляхом розширення зон обслуговування.

Список літератури:

1. Мінфін, 2008—2018 : www.minfin.com.ua

СТРАТЕГІЯ ВИКОРИСТАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ФІНАНСОВИХ РЕЗЕРВІВ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Резерви підприємства - це не використані або в не повному обсязі використані ресурси і можливості підприємства. Слід зазначити, що ці ресурси знаходяться в найбільшій ступені готовності до використання. Резерви - це нереалізований потенціал підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності. Резерви можна визначити як різницю між поточним і можливим рівнями використання ресурсів [1].

У більш детальному вираженні під резервами підвищення ефективності діяльності підприємства необхідно розглядати нереалізовані можливості для мінімізації поточних і прогнозованих витрат матеріальних, трудових і фінансових ресурсів при такому ж рівні розвитку виробництва. Існує велика кількість класифікацій резервів підприємства, проте найцікавіший тимчасової тип резервів. До такого відносяться:

- невикористані резерви (упущені можливості підприємства за певний проміжок часу).
- поточні резерви - це шанс домогтися підвищення показників діяльності підприємства протягом найближчого періоду (місяця, кварталу або року).
- перспективні резерви - це можливості для поліпшення показників діяльності в довгостроковому періоді [3].

В умовах стратегічного планування визначається напрямок розвитку компанії, що дає можливість вибрати показники та пріоритетні характеристики на час реалізації проекту.

При цьому, існуючі відмінності методів і засобів управління проектами, дає можливість контролювати виконання проекту в запланований термін і наміченими витратами.

Важливим момент є те, що всі процеси управління відбуваються на різних етапах проекту: одні, на стратегічному рівні, інші на тактичному. Тому необхідно визначити:

- наскільки реалізований проект відповідає стратегії розвитку підприємства;
- чи правильно розподіляється фінансування;
- який ступінь можливості виконання проекту в повній мірі;
- чи є в наявності всі необхідні для цього ресурси резерви [2].

Грамотно керуючи усіма активами, компанія знаходить можливість не тільки зберегти, а й примножити свої резерви, які дадуть можливість підвищити ефективність діяльності підприємства.

З урахуванням дії законів ринкової економіки (закони вартості, попиту і пропозиції, граничної корисності, зростаючих потреб, макроекономічної рівноваги) нами визначені специфічні закономірності реалізації ресурсної політики на підприємстві:

- нееластичність попиту;

- тенденція до глобалізації та інтернаціоналізації господарювання, у т.ч. виникнення великих інтеграційних структур у вигляді холдингів;
- нерівномірність розвитку промислового виробництва, безперервна конкурентна боротьба за ринки збуту продукції, сфери капіталу, джерела сировини й робочої сили [3].

Список літератури:

1. Ястремська О.М. Інвестиційна діяльність промислових підприємств: методологічні та методичні засади [Текст]: [монографія] / Ястремська О.М. – Харків: Вид. ХДЕУ, 2004. – 472 с.
2. Беренс, В.В. Руководство по оценке эффективности инвестиций / В.В. Беренс, П.М. Хавранек. - М.: ИНФРА-М, 2011. - 355 с.
3. Мошенський С.З., Олійник О.В. Економічний аналіз: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів./ За ред. д.е.н., проф., заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф.Бутинця. – 2-ге вид., доп. і перероб.. – Житомир: ПП “Рута”, 2007. – 704 с.

*Ільченко Б.Ю., ст. гр. 072-16-1
Науковий керівник:
к.т.н., проф. кафедри ЕАіФ Соляник Л.Г.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Загальновідомо, що малий і середній бізнес відіграє важливу роль у підвищенні рівня зайнятості населення, послабленні соціальної напруженості, забезпеченні конкурентного середовища, економічної стабільності та інноваційного зростання, створенні передумов для становлення середнього класу. Ефективна діяльність МСБ впливає на економічне зростання та забезпечує зайнятість в країні, що безпосередньо підвищує рівень життя населення.

На жаль аналіз динаміки результатів діяльності суб'єктів господарювання малого, середнього і великого бізнесу в Україні показує,

що за останні роки немає суттєвих змін та зрушень у кращу сторону. Починаючи з 2014 р., в Україні спостерігається зменшення загальної кількості суб'єктів господарювання великого, середнього і малого підприємництва. Основна питома вага у загальній кількості підприємств припадає на ФОП - 83,57%; малі підприємства 15,61%; середні - 0,8%; великі - 0,02%. У цілому в сфері малого та середнього підприємництва з урахуванням ФОП зайнято близько 40% зайнятого населення працездатного віку [1]. Можна говорити про наявність і невирішеність низки проблем, що гальмують розвиток малого і середнього бізнесу в Україні, серед яких: загальний стан економіки України; монополізація бізнесу, зокрема великого бізнесу, підприємства якого витісняють дрібний бізнес з ринку; низька конкуренція на внутрішніх ринках; відсутність достатнього стартового капіталу, власних фінансових ресурсів, сировини, матеріалів, приміщень і обладнання для відкриття бізнесу; недосконалість податкової системи; високий рівень корупції, нестабільність умов ведення бізнесу, бюрократія, рейдерство; нерозвиненість

інфраструктури підтримки і розвитку малого підприємництва тощо [2].

Слід звернути увагу на те, що та ситуація, яка склалася в Україні стосовно розвитку малого і середнього бізнесу, потребує негайного вирішення, оскільки статистичні дані та їх прогноз на найближчу перспективу вказують на її погіршення. У розвинених країнах малий і середній бізнес забезпечують половину внутрішнього валового продукту. В Італії середній та малий бізнес забезпечує близько 95% доходу держави. На жаль, на території нашої держави в останні роки спостерігається збитковість більшості підприємств малого і середнього бізнесу.

Аналіз і прогноз значень фінансового результату підприємств середнього і малого бізнесу до оподаткування на 2019 - 2020 рр. за допомогою методу експоненціального згладжування свідчить, що варто очікувати незначних позитивних змін зазначеного показника, так як ведення бізнесу вимагає значних фінансових витрат, передусім пов'язаних із високою вартістю оренди приміщень (офісних, торгових, складських) та завищеними тарифами на комунальні послуги. Отже, отримані фінансові результати суттєво не вплинуть на поліпшення фінансового стану суб'єктів МСБ. Тому для зміцнення фінансової стійкості МСБ мають бути задіяні державні механізми підтримки з урахуванням основних національних і корпоративних інтересів, які спрямовані на ефективне правове забезпечення, фінансово-кредитну підтримку та організаційно-консультаційне забезпечення підприємницької діяльності, стимулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва тощо.

Список літератури:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Карпова Е.И. Анализ зарубежного опыта поддержки малого бизнеса / Е.И Карпова, Л.И. Чубарева [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

Крилов В.Ю., ст. гр. ФКфе-15-1

Науковий керівник:

Ст.викл. кафедри ЕАіФ Замковий О.І.

НТУ «Дніпровська політехніка»

м. Дніпро, Україна

ОБОРОТНІ КОШТИ ПІДПРИЄМСТВА: КОРЕЛЯЦІЙНА МОДЕЛЬ ВИКОРИСТАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У сучасній економічній літературі використовується досить велика кількість понять, серед яких можна виділити такі: «оборотні кошти», «оборотні активи», «поточні активи», «оборотні фонди і фонди обігу» та «оборотний капітал». Так, на думку Поддєрьогіна А.М., оборотні кошти – це кошти, авансовані в оборотні виробничі фонди та фонди обігу для забезпечення безперервності процесу виробництва, реалізації продукції та отримання прибутку [1]. З таким визначенням погоджуються Філімоненков А.С. [2] та багато інших авторів [3]. При цьому спільною рисою є те, що усі вони розглядають

оборотні кошти як сукупність двох основних елементів: оборотних фондів та фондів обігу.

За наявності на підприємстві розробленої ринкової стратегії поведінки залучення капіталу збільшує можливості фірми по розширенню діяльності, дозволяє використати ефект фінансового важеля, підвищити рентабельність власного капіталу. Наслідком впровадження ефективної політики управління оборотними активами мають стати [4]: забезпечення безперебійної роботи підприємства; зниження обсягів вільних поточних активів, і, як наслідок, зниження витрат на їх фінансування; прискорення обороту оборотних активів; максимізація прибутку підприємства при збереженні ліквідності.

Рис.1.Складові елементи ооротних коштів підприємства

Для досягнення ефективного управління оборотними коштами необхідно сформувані сучасні моделі формування і використання їх. Одним з таких підходів є використання кореляційно-регресійної моделі оборотних коштів, під час побудови якої передусім виникає питання про тип функції, яка найкраще відображає взаємозв'язок між результативною ознакою та ознаками - факторами, тобто вибір форми зв'язку. Її застосування дозволить підприємству звернути значну увагу на виокремлені у ній джерела формування оборотних коштів, та дасть змогу ефективніше їх використовувати. За допомогою такої моделі визначається оптимальна величина необхідних оборотних коштів для забезпечення кращого функціонування підприємства та підвищення його фінансових показників [2].

Підвищення ефективності використання оборотних коштів дозволить підприємству сформувати політику управління ними з урахуванням як наявного обсягу ресурсів, так і планів подальшого розвитку, внаслідок чого воно стане більш інвестиційно привабливим.

Список літератури:

1. Фінанси підприємств : підручник / [А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – [6-те вид., перероб. та допов.]. – К. : КНЕУ, 2006. – 552 с.
2. Філімоненков О.С. Фінанси підприємства : навчальний посібник. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2002. – 360 с.
3. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства : навчальний посібник / Гринчуцький В.І. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 304 с.
4. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств. : навч. посібник / Непочатенко О.О. – К. : Центр навчальної літератури, 2013 – 504 с.

Кузнецова Ю.В., ст. гр. 072-16зск-2

Науковий керівник:

к.е.н., доц. кафедри ЕАіФ Герасимова І.Ю.

НТУ «Дніпровська політехніка»,

м. Дніпро, Україна

ПЛАНУВАННЯ НЕОБХІДНИХ ОБСЯГІВ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ МЕТОДОМ РЕГРЕСІЙНОГО АНАЛІЗУ

Для безперебійної роботи будь-якого суб'єкта господарювання існує потреба в використанні фінансового планування для визначення достатніх обсягів оборотних активів.

Досить об'єктивним для планування потреби підприємства в оборотних активах є метод регресійного аналізу. Цей метод може бути застосований як до планування нормованих оборотних коштів - запасів, так і ненормованих - дебіторської заборгованості, коштів і фінансових вкладень.

Основна задача регресійного аналізу полягає в дослідженні залежності досліджуваної змінної від різних факторів і відображенні їхнього взаємозв'язку у формі регресійної моделі. З огляду на специфіку формування оборотних коштів по окремих групах (запаси, дебіторська заборгованість, кошти й фінансові вкладення), доцільно спочатку формувати однофакторні моделі для розрахунку потреби по кожній групі оборотних активів, а потім визначати їх загальну (сумарну) величину. В якості залежних змінних від розміру виручки від реалізації були обрані дебіторська заборгованість, кошти та фінансові вкладення. Для оборотних коштів у запасах досліджувалась їх залежність від динаміки собівартості реалізованої продукції [1].

Отримані розрахунки однофакторних моделей регресії, наведені в табл. 1 рівняння регресії свідчать, що зростання обсягу виручки від реалізації на 1,0 тис.грн. зумовлює збільшення обсягу дебіторської заборгованості на 0,0735 тис.грн., коштів – на 0,0125 тис.грн., а зростання обсягу собівартості реалізованої продукції на 1,0 тис.грн. зумовлює збільшення запасів на 0,0692 тис.грн. Як показують розрахунки відносної

похибки за трьома моделями – точність прогнозу для запасів та дебіторської заборгованості – висока, для коштів - задовільна.

Таблиця 1

Параметри рівняння кореляційно-регресійної залежності показників діяльності ТОВ ТЦ «Варіус» вибіркової сукупності (результативної ознаки – y , факторна x)

Варіанти кореляційно-регресійного зв'язку, тис.грн.	Рівняння кореляційно-регресійного зв'язку, тис.грн. $y = a + bx$	Коефіцієнт кореляції, R	Коефіцієнт детермінації, R^2	Середня помилка апроксимації, $\bar{\varepsilon}$, %
Запаси (y_1) Собівартість реалізованої продукції (x_1)	$y_1 = 7411,15 + 0,0692x_1$	0,913	0,834	5,28
Дебіторська заборгованість (y_2) Виручка від реалізації продукції (x_2)	$y_2 = 4850,35 + 0,0735x_2$	0,932	0,869	6,47
Кошти й короткострокові вкладення (y_3) Виручка від реалізації продукції (x_2)	$y_3 = 216,049 + 0,0125x_2$	0,746	0,557	38,89

За результатами моделювання найбільш високий зв'язок є між розміром виручки від реалізації та дебіторською заборгованістю, тобто 86,9% дебіторської заборгованості на ТОВ ТЦ «Варіус» пояснюється за допомогою фактору виручки від реалізації. Прогнозувати розмір дебіторської заборгованості за даною моделлю доцільно. Розрахувавши за рівняннями регресії прогнозні показники оборотних активів ТОВ ТЦ «Варіус» на 2019 рік та взявши за прогнозне значення виручки та собівартості продукції розраховані методом ковзної середньої, було виявлено, що очікувана потреба в оборотних коштах в 2019 році може досягти величини 15030,23 тис.грн. Відносна економія оборотних коштів складе 620, 95 тис.грн.

Список літератури:

- Графов А.В. Методы регрессионного анализа при планировании и прогнозировании потребности в оборотных средствах / А.В. Графов, С.А. Шахватова // Аудитор. – 2013. - №1. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.1-fin.ru/?id=683>

*Латишева Д.А., ст.гр 072м-18з-1
Науковий керівник:
к.е.н., доц. кафедри ЕАіФ Доценко О.Ю.
НТУ «Дніпровська політехніка»
м. Дніпро, Україна*

АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

В даний час достатня кількість вітчизняних підприємств, здійснюючи господарську діяльність, знаходяться в складному фінансовому становищі, подолання якого вимагає не тільки мобілізації всіх внутрішніх ресурсів підприємства, а й пошуку зовнішніх джерел фінансування. Підґрунтям виникнення такого стану найчастіше стають прорахунки в стратегічних планах підприємства та в конкретних тактичних заходів, які не дозволяють підприємству попереджати і прогнозувати зміни в нестабільному середовищі, а також диспропорції всередині підприємства і нездатність адекватно на них реагувати.

Кризові ситуації можуть виникнути на будь-якій стадії діяльності підприємства: як в період становлення і розвитку, так і в період стабілізації і розширення виробництва і на початку спаду.

Однією з серйозних форм кризи, що несе найбільш небезпечні потенційні загрози функціонуванню підприємства, є фінансова криза, яка виражається в порушенні фінансової рівноваги підприємства [1]. Запобігання фінансовій кризі підприємства, ефективне її подолання і ліквідація негативних наслідків забезпечується в процесі особливої системи фінансового менеджменту, спрямованої на нейтралізацію ризику банкрутства підприємства.

Головною метою антикризового фінансового управління є відновлення фінансової рівноваги підприємства, платоспроможності та мінімізація темпів зниження його ринкової вартості. Відновлення платоспроможності є кінцевою метою лише початкового етапу, що дозволяє не допустити розвиток ситуації банкрутства. У стратегічній або більш віддаленій перспективі фінансове оздоровлення підприємства має бути спрямована на оптимальне використання його потенційних можливостей щодо формування прибутку, а, отже, на підтримку довгострокової фінансової стійкості [1].

Політика антикризового фінансового управління являє собою частину загальної фінансової стратегії підприємства, що полягає в впровадженні методів попередньої діагностики банкрутства і подальшого його фінансового оздоровлення підприємства. Реалізація політики антикризового управління підприємством при загрозі банкрутства передбачає здійснення постійного моніторингу фінансового стану підприємства з метою раннього виявлення ознак його кризи

Таким чином, формуванню антикризової програми підприємства повинен передувати аналіз його фінансово-господарської діяльності, його активів і пасивів, дебіторської та кредиторської заборгованості, забезпеченості власними коштами, існуючих і можливих замовлень, попиту і цін на продукцію і послуги, що дозволяє виявити зміни у фінансовому становищі, вибрати відповідну тактику і визначити стратегію подальшого розвитку. Можуть знадобитися реорганізаційні заходи: зміни в організаційній

і виробничих структурах, активах, заборгованості, склад персоналу. Фінансову кризу підприємства набагато легше запобігти, ніж потім її долати.

Стратегічний підхід до антикризового фінансового управління повинен включати розробку і реалізацію комплексу взаємопов'язаних завдань та, їх досягнення, в рамках відповідних напрямків, які забезпечують досягнення оптимального використання фінансового потенціалу підприємства.

Список літератури:

1. Бланк И.А. Финансовый менеджмент / Учеб. курс. — 2-е изд., перераб. и доп. — К.: Эльга, Ника-Центр, 2007. — 521 с.

*Лук`яненко Т.Ю., ст. гр. МН-15-3
Науковий керівник
к.т.н., доц., кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ РОБОТИ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Основним показником фінансової результативності фінансової роботи підприємства є прибуток. Прибуток – це частина чистого доходу, що залишається підприємству після відшкодування всіх витрат, пов'язаних з виробництвом, реалізацією продукції та іншими видами діяльності.

В умовах ринку прибуток є джерелом усіх фінансових ресурсів підприємства. Величина прибутку характеризує фінансові результати роботи підприємства та визначає його фінансовий стан. Прибуток є основним фінансовим джерелом розвитку підприємства, науково-технічного удосконалення його матеріальної бази і продукції, усіх форм інвестування. Він слугує джерелом сплати податків. Враховуючи значення прибутку, вся діяльність підприємства спрямована на його зростання.

Прибуток відображає результати діяльності підприємства і зазнає впливу багатьох чинників. На формування прибутку впливають: сфера діяльності підприємства; галузева приналежність; форма власності; конкурентне середовище; фінансово-господарська діяльність підприємства; облік фінансових результатів.

Прибуток будь-якого підприємства формується за рахунок наступних джерел.

– прибуток від реалізації продукції визначається як різниця між виручкою від реалізації продукції (без врахування податку на додану вартість і акцизного збору) та собівартістю реалізованої продукції.

Як видно із даних табл.1, хоча питома вага підприємств, що одержали прибуток майже в 2 рази вища ніж питома вага збиткових підприємств (65% та 34,1% відповідно), але абсолютна величина прибутку та збитку майже рівні. Можна зробити висновок, що хоча підприємства і одержували прибуток, сума його була незначна, особливо в порівнянні із збитками інших підприємств(2013р). 2014 та 2015 роки були критичними: сума збитків в 2 рази перевищувала суму прибутків, хоча питома вага прибуткових

підприємств перевищувала питому вагу збиткових підприємств майже втричі. Це означає, якщо підприємства і отримували прибуток, то він був незначний. А збитковими були великі підприємства. Таким чином, розвиток малого і середнього бізнесу – це шлях до успішного розвитку країни. В останні два роки в країні нарешті спостерігається ситуація, коли отриманий прибуток перевищує суму отриманого збитку і тенденція цього розриву позитивна.

Таблиця 1

Фінансові результати до оподаткування підприємств за видами економічної діяльності за 2013-2017 роки^{1, 2} [1]

Роки	Фінансовий результат до оподаткування, млн.грн	Підприємства, які одержали прибуток		Підприємства, які одержали збиток	
		у % до загальної кількості підприємств	Фінансовий результат, млн.грн	у % до загальної кількості підприємств	Фінансовий результат, млн.грн
2013	11335,7	65,9	209864,5	34,1	198528,8
2014	-564376,8	66,3	233624,7	33,7	798001,5
2015	-348471,7	73,7	387652,3	26,3	736124,0
2016	69887,8	73,4	443012,1	26,6	373124,3
2017	236952,1	72,8	593168,2	27,2	356216,1

Список літератури:

1. Фінансові результати до оподаткування підприємств за видами економічної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

*Нагорна Я.Є., ст.гр. МНм-15-2
Науковий керівник:
к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВІДТОКУ ПЕРСОНАЛУ НА
ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ**

Сьогодні в Україні існує така проблема, як плинність кадрів на підприємствах різних сфер діяльності, яка негативно позначається на роботі цих підприємств, не дає сформуватися колективу, а значить і корпоративному духу, що незмінно тягне за собою зниження загальних показників ефективності роботи.

Успіх підприємства залежить не тільки від його технічного оснащення, наявності сучасних технологій, чітко поставленої системи контролю якості продукції ,

маркетингових досліджень ринкового середовища, а й від кваліфікації співробітників підприємства, ефективного управління персоналом.

Традиційні чинники, що викликають рух персоналу різноманітні та мають різні джерела. Сила їх впливу мінлива і найчастіше важко піддається кількісній оцінці. Їх можна розділити на три групи:

- 1) фактори, що виникають на самому підприємстві (величина заробідної плати, умови праці, рівень автоматизації праці, перспектива професійного зростання і т.п.);
- 2) особистісні чинники (вік працівників, рівень їх освіти, досвід роботи тощо);
- 3) зовнішні фактори по відношенню до підприємства (економічна ситуація в регіоні, сімейні обставини, поява нових підприємств тощо).

В таблиці 1 наведена порівняльна характеристика показників економічної активності населення.[1]

Таблиця 1

Порівняльна характеристика економічної активності населення
працездатного віку

Показники	2013	2014	2015	2016	2017
Зайняте населення, тис. осіб	17981	17395	15801	15676	15543
Рівень зайнятості, %	67,6	65,3	65,0	64,4	64,7
Безробітне населення, тис. осіб	1491	1781	1637	1661	1677
Рівень безробіття, %	7,7	9,3	9,4	9,6	9,7
Рівень зареєстрованого безробіття, у % до економічно активного населення працездатного віку	2,5	2,4	2,7	2,5	2,1
Економічно неактивне населення, тис. осіб	7125	7477	6879	7006	6819

Отже, за даними таблиці отримуємо, що рівень зайнятості населення працездатного вік зменшився на 2438 тис. осіб, у відсотковому вираженні зменшився на 2,9%. В свою чергу рівень безробіття в Україні також мав негативні показники, зріс на 2%.

За даними Держстату, у 2015-2017 роках з України виїхало 1,303 млн працівників. Найбільша група трудових мігрантів - понад чверть - люди у віці 40-49 років. Понад третина з тих, хто вирішив працювати за кордоном, це люди із професійно-технічною освітою. Одним з шляхів вирішення цієї проблеми для багатьох бачиться саме виїзд на роботу закордон. За результатами 2017 року понад половина підприємств (56%) стикаються зі складнощами в підборі персоналу, в тому числі це пов'язано із зростанням масштабів трудової міграції за кордон [2].

Список літератури:

1. <http://www.ukrstat.gov.ua> Комплексна статистика / Ринок праці
2. <https://www.bbc.com/ukrainian/features-43485101> «Як впливає на економіку України трудова міграція»

ВЛАСНІ ТА ПОЗИКОВІ КОШТИ: ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Термін «капітал» в буквальному розумінні означає основну суму коштів, необхідних для започаткування та провадження виробництва (діяльності). Як головна економічна база створення і розвитку підприємства, капітал у процесі свого функціонування забезпечує інтереси держави, власників і персоналу.

Капітал підприємства характеризує загальну вартість засобів у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах, інвестованих у формування його активів [2]. Формується капітал підприємства як за рахунок власних (внутрішніх), так і за рахунок позикових (зовнішніх) джерел.

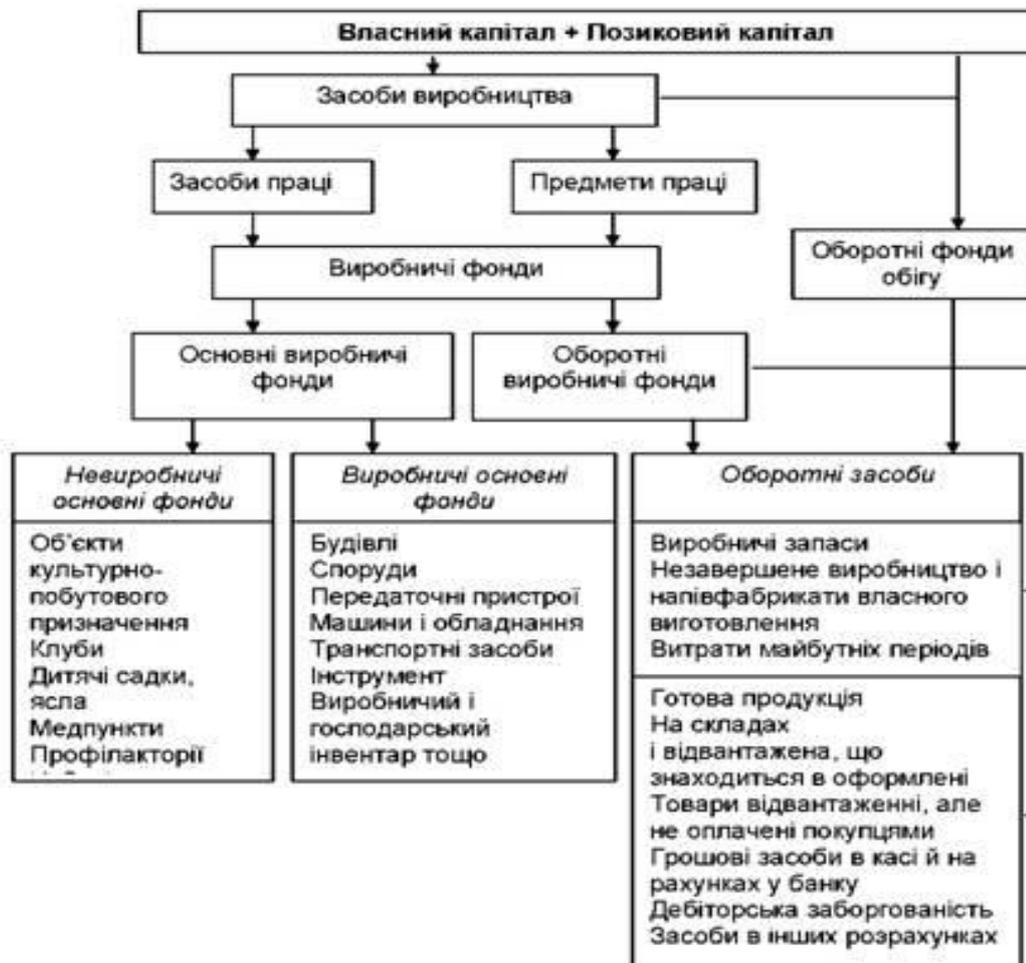

Рис.1. Склад власного і позикового капіталу підприємства (організації) [1]

У складі зовнішніх джерел формування власних фінансових ресурсів основне місце належить залученню підприємством додаткового пайового (шляхом додаткових

внесків до статутного фонду) або акціонерного (шляхом додаткової емісії та реалізації акцій) капіталу.

Позиковий капітал підприємств може утворюватися за рахунок двох основних груп джерел позикових коштів. Перша група - зовнішні джерела позикових коштів. Ця група джерел складається з двох підгруп - зовнішні довгострокові і зовнішні короткострокові джерела позикового капіталу [3]. Для формування довгострокового позикового фінансового капіталу використовують зовнішні довгострокові фінансові ресурси і, в першу чергу, довгострокові облігаційні позики, довгострокові банківські кредити і фінансовий лізинг.

Друга група - внутрішні джерела позикових коштів, до яких входять позикові фінансові ресурси, що утворюються за рахунок відстрочених і прострочених зовнішніх довгострокових і короткострокових зобов'язань[3].

Таким чином, підприємство в процесі своєї діяльності може використовувати всі доступні йому джерела формування фінансових ресурсів (власні, залучені), забезпечуючи при цьому свою фінансову стабільність. При формуванні значної частки капіталу за рахунок залучених фінансових ресурсів виникає небезпека можливості повернення зобов'язань через додаткові фінансові витрати за право на їх використання. У той же час, якщо підприємство формує свої активи за рахунок власного капіталу, його фінансовий стан зміцнюється, і навпаки, при здійсненні господарської діяльності за рахунок залучених фінансових ресурсів воно втрачає фінансову автономність.

Список літератури:

1. Фінанси підприємств : підручник / [А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик,Л.Д. Буряк та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – [6-те вид., перероб. та допов.]. – К. : КНЕУ, 2006. – 552 с.
2. Філімоненков О.С. Фінанси підприємства : навчальний посібник. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2002. – 360 с.
3. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств. : навч. посібник / Непочатенко О.О. – К. : Центр навчальної літератури, 2013 – 504 с.

*Панькова А.С., ст. гр.071-16-1
Науковий керівник
к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Штефан Н.М
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

ОСНОВНІ ФОНДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗБІЛЬШЕННЯ ЇХ КІЛЬКОСТІ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Основні фонди - це матеріально-речові цінності, які використовуються в якості засобів праці, які діють у незмінній натуральній формі протягом тривалого періоду часу і втрачають свою вартість по частинах [1].

До основних фондів відносяться засоби праці з терміном служби не менше 1 року. В процесі експлуатації основних фондів підприємства постійно відбувається їх знос, та, відповідно, втрата ними вартості.

Згідно статистики, порівнюючи 2010 та 2017 роки по Україні первісна вартість основних засобів збільшилась з 6648861 млн. грн. до 7733905 млн.грн. (на 14%), залишкова вартість збільшилась з 1731296 млн. грн до 3475242 млн.грн. (на 51%). Якщо розглядати детальніше, більш стислий проміжок часу, то первісна вартість основних засобів на 2016 рік становила 8177408 млн.грн., на 2017 рік цей показник становив 7733905 млн.грн., тобто зменшення на 6%. Стосовно залишкової, то показник змінився з 3428908 млн.грн до 3475242 млн.грн. – збільшення на 1%. Коливання динаміки вартості вказані на рис. 1.

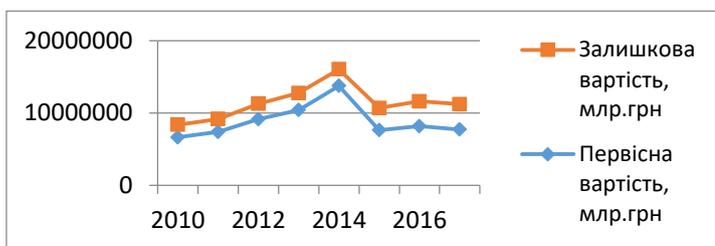

Рис.1. Динаміка змін вартостей основних фондів

Розглядаючи показник ступеня зносу основних фондів необхідно розглянути динаміку з 2010 по 2017 роки. На момент 2010 року відсоткове значення складало 74,9%, показник 2017 року склав 55,1% (рис. 2).

Якщо порівнювати 2017 та 2016 роки, то показник 2016 року склав 58,1%, тобто з моменту складання статистики на 2016 рік до моменту наступного статистичного аналізу відсоток ступеня зносу зменшився на 3%.

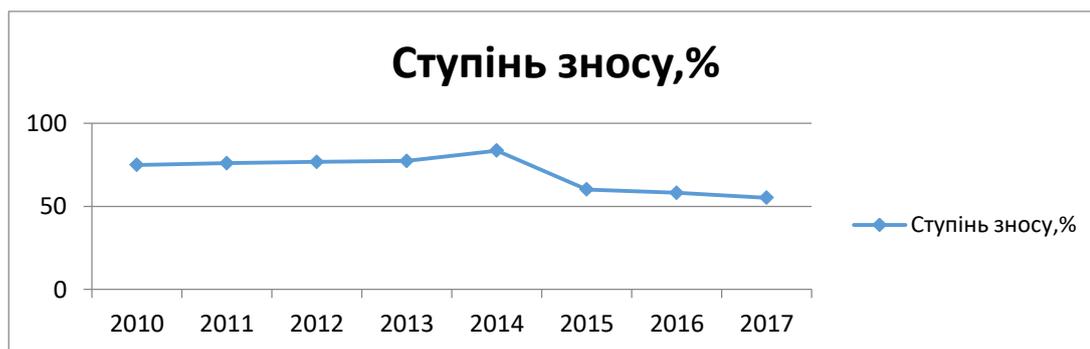

Рис.2. Динаміка змін ступеня зносу основних фондів

При більш детальному аналізі першого та другого графіків можна помітити різкий спад у 2015 році порівняно з 2014 роком, оскільки, починаючи з 2015 року статистичні дані враховувались без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Приріст основних фондів і виробничих потужностей промисловості, її галузей і підприємств досягається завдяки новому будівництву, а також реконструкції і

розширенню діючих підприємств [2]. Проте, перебуваючи у скрутному економічному та політичному стані, Україна не є здатною інвестувати кошти до створення нових основних фондів, оскільки першочерговими є питання більш важливих проблем економіки.

Список літератури:

1. Економічна сутність основних фондів [Електроний ресурс] -http://ua-referat.com/Основні_фонди
2. Використання виробничих потужностей та основних фондів на підприємстві [Електроний ресурс] -http://ru.osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/22180/

*Полякова В.А., ст..гр. 072-16ск-1
Науковий керівник:
Ст.викл. кафедри ЕАіФ Замковий О.І.
НТУ «Дніпровська політехніка»
м. Дніпро, Україна*

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМТВА

Діяльність підприємств ґрунтується перш за все на формуванні фінансових ресурсів, які служать для підтримки стабільного процесу виробництва, його зростання, а також впливають на місце підприємства в конкурентному середовищі.

Ринкова економіка України функціонує за рахунок постійного зростання ефективності використання фінансових ресурсів. Для ефективного управління цим процесом на підприємствах розробляється спеціальна фінансова політика, яка направлена на залучення фінансових ресурсів із різних джерел для його потреб [1]. Ресурси підприємств є головною умовою їх функціонування та здійснення процесу розширеного відтворення у всіх формах та на всіх стадіях. Головною проблемою для підприємства є постійна недостатність власних фінансових ресурсів.

Формування фінансових ресурсів підприємства – складний та довготривалий процес, який ґрунтується на максимальній взаємодії із зовнішнім середовищем і з забезпеченням високої якості їх використання [2].

На формування фінансових ресурсів підприємства впливає багато чинників, які у відношенні до підприємств слід розділити на внутрішні та зовнішні. Сукупність цих чинників має вплив на формування фінансових ресурсів підприємства через регулювання структури та потужності різних фінансових джерел.

Джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є власні та залучені кошти.

Власні кошти підприємства - це ті кошти, які формуються в результаті операційної діяльності підприємства і їм належить велика частка у формуванні власного капіталу підприємства.

Залучені кошти підприємства включають в себе:

- отримані кредити;
- пайові внески громадян;
- мобілізовані на фінансовому ринку кошти;

– кошти, які надходять до підприємства за рахунок випуску та емісії акцій.

Залучені кошти дають змогу підприємствам сформувати свій капітал, а також збільшити розмір власного капіталу [3].

Незважаючи на відмінності в складі і структурі фінансових ресурсів окремих підприємств в загальному їх обсязі найбільшу питому вагу займають власні кошти, вони становлять приблизно половину в загальному обсязі фінансових ресурсів. Структура фінансових ресурсів змінювалася разом з розвитком економіки. Розвиток фінансового ринку дає підприємствам нові можливості по розширенню складу фінансових ресурсів і збільшення їх обсягу.

У сучасних умовах діяльності підприємства не можна надати перевагу якомусь одному джерелу формування фінансових ресурсів через негативні наслідки. При використанні лише власних коштів виникають проблеми з обмеженням зростання фінансового потенціалу підприємства, а використання позикових та залучених коштів у великих обсягах дійсно дає можливість виживання та прогресивного розвитку в умовах нестабільності, що значно підвищує ступінь ризику у фінансовій діяльності підприємств [4].

Список літератури:

1. Козачок І. А. Формування та управління ефективним використанням фінансових ресурсів підприємства / І. А. Козачок // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2011. – № 47. С. 227 – 283.
2. Курінна О. В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства / О. В. Курінна // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка. – 2013. – Вип. 2. –С. 140 - 148.
3. З.Гнип Н. О. Моделі формування фінансового потенціалу в рамках стратегії зростання підприємства / Н. О. Гнип // Держава та регіони. – 2010. – №2. –С.63 – 66.
4. 4.Бродська І. І. Аналітична модель інтегральної оцінки вартості підприємства/ І. І. Бродська // Економіка АПК. – 2008. – № 6. – С. 94-101.

Пурик Х.О., ст.гр 072м-18з-2

Науковий керівник:

к.т.н., доц.каф. ЕАіФ Крилова О.В.

(НТУ «Дніпровська політехніка»,

м. Дніпро, Україна)

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ТА НАДІЙНІСТЮ БАНКУ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

Стійкість розвитку банківської системи як найважливішої ланки економіки є ключовою проблемою сучасності. Основою функціонування банківської системи є його фінансова стійкість, яку можна розглядати як ефективність використання, розподілу і перерозподілу фінансових ресурсів. Поряд з проблемою оцінки надійності і стійкості комерційного банку в зв'язку з глобалізацією фінансових ринків актуальною залишається проблема підвищення рівня конкурентоспроможності української банківської системи в цілому і окремих кредитних організацій, зокрема.

Складні економічні умови роботи комерційних банків України, вимагають від них великих зусиль для підтримки фінансової стійкості, для чого поряд регулюючими (управління активу і пасивами, оптимізація ресурсів, диверсифікація діяльності) використовуються стабілізуючі (зниження рівня ризику, формування страхових резервів, підвищення прибутковості) методи. Ринкова нестабільність негативно впливає не тільки на фінансову стійкість, але і на динаміку кредитування, темпи і обсяги якого знижуються. На українському ринку відзначається зниження прибутковості в фінансово-кредитному секторі і дефіцит достатності капіталу у окремих комерційних банків. В умовах фінансової нестабільності і низької кредитної активності економічних агентів вітчизняні банки намагаються зберегти інтерес населення до розміщення коштів на депозитах. Ті комерційні банки, які не змогли пристосуватися до економічних умов та втратили фінансову стійкість, наслідком чого стало відкликання у них ліцензії та в зупинення їх діяльності.

Фінансова стійкість банків залежить від стійкості банківської системи в цілому. Залучаючи додаткові грошові ресурси, банк отримує можливість розширити свою фінансову базу. У разі неспроможності банків, за рахунок коштів резервних фондів, що гарантують вклади громадян, можуть бути покриті їх втрати, що може зберегти довіру клієнтів до банківської системи, в цілому, і підвищити її фінансову стійкість.

Банки, для підвищення фінансової стійкості можуть проводити комплекс наступних заходів: розробляти та впроваджувати внутрішню систему управління фінансовою стійкістю; розвивати систему стрес-тестування; ефективно впроваджувати методи Базеля II [1] та елементів Базеля III [2] в систему управління фінансовою стійкістю; проводити роботи з банківськими ризиками, особливо звертати увагу на вимоги до позичальників, вдосконалювати систему моніторингу за діючими кредитними договорами; взаємодіяти зі всіма відділеними для підтримки фінансової стійкості банку.

Таким чином, можемо зробити висновок, що, безсумнівно, питання актуальності надійності та фінансової стійкості залишається вагомим. Необхідне подальше доопрацювання підходів до аналізу надійності та стійкості, факторів і показників, які повинні бути орієнтовані на прогноз стану банку в майбутньому. Банківська стратегія повинна будуватися згідно з прогнозом ділової активності і приросту активів, зміни структури активів за ступенем ліквідності, галузевої структури кредитного портфеля, процентної політики, напрямків використання прибутку. Для підвищення фінансової стійкості банків позитивну роль могли б зіграти стандарти банківської діяльності, які враховували б досвід успішних світових банківських систем, а також вимоги міжнародних органів банківського нагляду.

Список літератури:

1. Basel Committee on Banking Supervision. Revisions to the Basel II market risk framework. — Bank for International Settlements, July 2009 (updated as of 31 December 2010). — Mode of Access: <http://www.bis.org/publ/bcbs193.pdf>
2. Basel Committee on Banking Supervision. Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring. — Bank for International Settlements, December 2010. — Mode of Access: <http://www.bis.org/publ/bcbs188.pdf>

СКЛАДОВІ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА: АНАЛІЗ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Основною складовою власного капіталу є статутний капітал, який являє собою загальну вартість активів, внесених засновниками при створенні підприємства.

Статутний капітал — це частина капіталу, яка утворюється за рахунок сукупності вкладів у вигляді матеріальних, нематеріальних або фінансових ресурсів засновників у майно підприємства для забезпечення діяльності господарюючого суб'єкта згідно меж, які визначені установчими документами. Розмір статутного капіталу підлягає обов'язковій реєстрації у Державному реєстрі суб'єкта господарювання.

Законом України "Про господарські товариства" від 19.09.1991 р. № 1576-ХІІ визначено, що вкладами учасників та засновників товариства можуть бути будинки, споруди, обладнання та інші матеріальні цінності, цінні папери, права користування землею, водою та іншими природними ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням а також інші майнові права (в тому числі на інтелектуальну власність), грошові кошти, в тому числі в іноземній валюті.

Законом України "Про господарські товариства" від 19.09.1991 р. № 1576—ХІІ визначено, що у товаристві створюється резервний (страховий) фонд у розмірі, встановленому установчими документами, але не менше 25 відсотків статутного фонду, а також інші фонди, передбачені законодавством України або установчими документами товариства.

Сутність власного капіталу підприємства проявляється через його функції. На наш погляд, серед них можна виокремити такі основні:

1. Довгострокового фінансування - знаходиться у розпорядженні підприємства необмежено довго.

2. Функція заснування та введення в дію підприємства. Власний капітал у частині статутного є фінансовою основою для запуску в дію нового суб'єкта господарювання.

3. Функція відповідальності та гарантії. Статутний капітал є свого роду кредитним забезпеченням для кредиторів підприємства.

4. Захисна функція – показує, яке значення має власний капітал для власників.

5. Функція фінансування та забезпечення ліквідності. Внесками у власний капітал можуть бути грошові кошти, що, у свою чергу, підвищує ліквідність підприємства, з одного боку, та потенціал довгострокового фінансування, з іншого.

6. Фінансування ризику - власний капітал використовується для фінансування ризикованих інвестицій.

7. База для нарахування дивідендів і розподілу майна. Нарахування дивідендів, як правило, здійснюється за встановленою ставкою відповідно до частки акціонера

(пайовика) в статутному капіталі. Аналогічним чином відбувається розподіл майна підприємства у разі його ліквідації чи реорганізації.

8. Функція управління та контролю. Згідно із законодавством власники підприємства можуть брати участь в його управлінні.

9. Рекламна (репрезентативна) функція. Солідний статутний капітал (власний капітал) підприємства створює підґрунтя для довіри до нього не тільки з боку інвесторів, а й з боку постачальників факторів виробництва і споживачів готової продукції.

Список літератури:

1. Фінанси підприємств : підручник / [А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – [6-те вид., перероб. та допов.]. – К. : КНЕУ, 2006. – 552 с.
2. Закон України "Про господарські товариства" від 19.09.1991 р. № 1576-XII
3. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств. : навч. посібник / Непочатенко О.О. – К. : Центр навчальної літератури, 2013 – 504 с.

*Ружинська В.В., ст. гр. 072-18з
Науковий керівник:
к.е.н., доц. каф. ЕАіФ Букресва Д.С.
(НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна)*

ОСНОВНІ ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Одним з основних моментів в управлінні економічною ефективністю діяльності торговельного підприємства є визначення факторів, що впливають на об'єкт управління, тобто економічну ефективність. Ефективність торгівлі можна охарактеризувати порівняно невеликою кількістю показників, кожен з яких у свою чергу зазначає впливу системи факторів [1].

Сучасні підприємства можуть мати багатоаспектні завдання і стратегії їх реалізації, яким повинна відповідати класифікація факторів ефективності.

В умовах ринкової економіки на ефективність торгівлі впливають найрізноманітніші чинники, які класифікують за різними ознаками. Залежно від місця виникнення по відношенню до торгової мережі виділяють зовнішні та внутрішні фактори.

Зовнішні фактори – це фактори, що впливають на ефективність діяльності торговельного підприємства, не можуть бути об'єктом контролю або впливу з боку керівництва. До них належать процеси, що не залежать від діяльності підприємства, однак побічно впливають на його ефективність. Зовнішні фактори також поділяють на фактори прямого (безпосередньо впливають на ефективність) і непрямого впливу.

Внутрішні чинники залежать від діяльності самого підприємства і контролюються керівництвом, здійснюють прямий і значний вплив на економічну ефективність операційної діяльності торгової мережі [2].

Розглянемо особливості деяких з внутрішніх факторів, що впливають на економічну ефективність управління діяльністю торговельного підприємства:

- тип роздрібної торговельної мережі визначається асортиментним профілем магазинів, розміром торгової площі, формами і методами торгівлі, цільовими функціями торговельної мережі;

- спеціалізація роздрібної торговельної мережі, при виборі спеціалізації необхідно вивчити особливості попиту на продовольчі та непродовольчі товари;

- структура управління торговельною мережею;

- якість персоналу, його чисельність та якісний склад;

- формат або сукупність форматів роздрібної торговельної мережі;

- позиціонування, розшарування населення за можливості придбання товарів;

- бренд та імідж;

- стан матеріально-технічної бази;

- асортимент продукції;

- власне виробництво (різні цехи з виробництва напівфабрикатів і готової продукції).

- цінова політика та сервіс;

- наявність власних транспортних засобів [3].

Ці та інші чинники комплексно впливають на ефективність управління торговим підприємством. Незважаючи на те, що власники не можуть впливати на зовнішні чинники впливу, в їх розпорядженні є велика кількість внутрішніх чинників, за допомогою яких можливо досягти гарних результатів.

Список літератури:

1. Кузь В.І. Система розподілу прибутку підприємства: проблеми ідентифікації. – 2014. – 5 с.
2. Мурашко О.В. Формування і розподіл прибутку підприємства. – «Науковий вісник Умо «Економіки та управління». - №1 – 2016.
3. Николишин С.Є. Прибуток підприємства та особливості управління ним. – «Молодий вчений» - №2 - 2017

Самборська М.Ю., ст.гр 072м-18з-1

Науковий керівник:

к.е.н., доц. кафедри ЕАіФ Доценко О.Ю.

НТУ «Дніпровська політехніка»

м. Дніпро, Україна

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА У КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

В умовах ринкової економіки критерієм конкурентоспроможності того чи іншого господарюючого суб'єкта виступає раціональне управління та ефективне функціонування його фінансових ресурсів. Управління фінансовою діяльністю спрямоване на підвищення ефективності використання його фінансових ресурсів. При розробці

ефективної системи управління фінансами на підприємстві постійно виникає така поєднання інтересів розвитку підприємства та наявністю достатнього рівня коштів й високої платоспроможності.

Залежно від економічних і політичних умов розвитку країни, мета управління фінансовою діяльністю для кожного підприємства може бути різною, однак при її формуванні слід виходити з поділу на стратегічні і тактичні цілі фінансової діяльності. До стратегічних цілей управління фінансовою діяльністю підприємства слід віднести: оптимізацію прийняття рішень в області фінансування та інвестування підприємства; лідерство в боротьбі з конкурентами; виживання підприємства в умовах конкурентної боротьби; уникнення банкрутства; забезпечення постійної фінансової рівноваги підприємства в процесі його розвитку. До тактичних цілей управління фінансовою діяльністю підприємства відноситься зростання обсягів виробництва і реалізації; максимізація прибутку; мінімізація ризику при передбаченому рівні прибутку; забезпечення рентабельності діяльності та оптимізація грошового потоку.

Тобто, проблема управління фінансовою діяльністю підприємства завжди пов'язана з сукупністю умов та факторів, які впливають на функціонування підприємства. У зв'язку з цим, ознакою появи проблеми управління фінансовою діяльністю підприємства виступає проблемна ситуація, яка виникає під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів. Виявлення проблемної ситуації являє собою вихідний момент для розробки і прийняття управлінського рішення.

Важливим є питання про системний підхід до створення та запровадження системи стратегічного фінансового планування, а також питання про ефективне формування та використання фінансів. Фінансова стратегія розробляється відповідно до завдань економічної стратегії організації. У процесі її розробки прогноуються основні тенденції розвитку фінансів, формується концепція використання, намічаються принципи фінансових відносин з державою і партнерами.

Проф. І.А. Бланк вважає, що в основі розробки фінансової стратегії підприємства лежать принципи нової управлінської парадигми - системи стратегічного управління [1]. Розробка основних елементів стратегічного набору в сфері фінансової діяльності підприємства базується на результатах стратегічного фінансового аналізу. Кінцевим продуктом стратегічного фінансового аналізу є модель стратегічної фінансової позиції підприємства, яка всебічно і комплексно характеризує передумови і можливості його фінансового розвитку в розрізі кожної із стратегічних сфер фінансової діяльності.

Таким чином, посилення впливу очікувань або перспектив розвитку підприємства на кінцеві фінансові результати, підвищення чутливості бізнесу до змін у зовнішньому середовищі внаслідок глобалізації економічного простору обумовлюють необхідність врахування комплексу положень з управління фінансовою діяльністю підприємства в його діяльності. Фінансова стратегія повинна спиратися на систему фінансових показників діяльності підприємства, втілення яких в стратегічному періоді дозволить досягти поставлених цілей, домогтися переваги перед конкурентами, підвищити ринкову вартість підприємства.

Список літератури:

1. Бланк И.А. Финансовая стратегия предприятия. – К.: Ника-Центр, 2006. – 520с.

*Славна Н.В, ст.гр Б-ФК-15
Науковий керівник:
к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Крилова О.В..
НТУ «Дніпровська політехніка»
м. Дніпро, Україна*

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ БАНКУ

Розвиток банківського сектора дозволяє оцінити можливості і якість наданих банківських продуктів і послуг. Операції з кредитування є найбільш дохідними, оскільки саме вони формують основну частину прибутку. Якість кредитного портфеля визначає можливості банку при його функціонуванні на ринку кредитних продуктів та впливає на рівень його кредитної активності і можливості встановлення позицій на кредитному ринку. Наслідки кризи в останні роки призводять до необхідності звертати увагу на якість і можливості диверсифікації кредитного портфеля.

З метою оцінки якості кредитного портфелю комерційного банку використовується аналіз його структури, яка визначається за наступними критеріями: розмір кредиту; терміни надання; вартість; характеристика суб'єктів кредитування; характер і наявність забезпечення; галузева приналежність позичальника; об'єкт і призначення кредиту та т.д [1].

Проведений структурний аналіз кредитного портфеля дозволяє виявити частку великих позик або частку кредитних ресурсів наданих позичальникам з низьким рівнем кредитоспроможності, а також дозволяє знайти зайву концентрацію кредитних операцій в конкретному сегменті з метою зниження кредитного ризику.

Існує безліч методик аналізу якості кредитного портфеля, згруповуючи які, можна виділити наступні показники якості: коефіцієнт покриття; величина чистого кредитного портфеля; коефіцієнт чистого кредитного портфеля; показник ступеня захисту банку від сукупного кредитного ризику; коефіцієнт забезпечення; коефіцієнт прострочених платежів; коефіцієнт неповернення основної суми боргу.

Ці показники необхідні для оцінки ступеня ризикованості кредитного портфеля комерційного банку. Однак вони дозволяють визначити ступінь ризикованості кредитного портфеля в цілому, без урахування особливостей впливу окремих кредитних вимог банку на величину його кредитного ризику.

Таким чином, практична оцінка якості кредитного портфеля здійснюється на основі побудови системи взаємопов'язаних показників, які всебічно характеризують стан, динаміку, а також дозволяють оцінити і економічно обґрунтувати рішення, що забезпечують економічну ефективність використання оптимального варіанта кредитних вкладень комерційного банку.

Всі банки, намагаючись підвищити якість свого кредитного портфеля, постають перед вибором своєї стратегії. Деякі кредитні організації вважають за краще формувати ризик-нейтральний портфель кредитів, який характеризується низьким ступенем ризику і низьким рівнем прибутковості. Ряд банків вважають за краще формувати збалансований портфель кредитів, в якому можливе підвищення частки ризику, що дозволяє посилити свої конкурентні переваги або залучити нових позичальників. Найбільш доцільним є

оптимальний портфель кредитів. Він характеризує повну відповідність між генеральною лінією розвитку банківської структури і плановими показниками. Якісно сформований портфель кредитів здатний забезпечити максимальний рівень прибутку з заданим значенням кредитного ризику і існуючої ліквідністю банківського балансу. Пріоритет віддається в основному кредитування клієнтів, які мають високу кредитоспроможність і здатних надати надійне і ліквідне забезпечення наявних зобов'язань перед банками.

Список літератури:

1. Аналіз банківської діяльності: Підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.; За ред. А. М. Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2004. – 599 с.

Сус К.С., ст..гр. ФКфе-15-1

Науковий керівник:

Ст.викл. кафедри ЕАіФ Замковий О.І.

НТУ «Дніпровська політехніка»

м. Дніпро, Україна

КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ ЧЕРЕЗ ПОДАЛЬШЕ ВТІЛЕННЯ БАНКІВСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Світова практика свідчить про те, що ефективний розвиток ринкових відносин неможливо без участі малого і середнього бізнесу, який являє собою частину економічної системи країни. У сучасних умовах в Україні малий і середній бізнес є важливим інструментом для вирішення комплексу економічних, політичних і соціальних проблем, що стоять перед державою [3]. Дана форма діяльності не потребує великого обсягу стартових інвестицій і в той же час забезпечує швидкий оборот ресурсів і високу динаміку зростання.

Бізнес такого роду дозволяє впроваджувати інновації та вирішувати важливі проблеми, пов'язані з безробіттям і реструктуризацією економіки [1]. Крім того, мале і середнє підприємництво (далі - МСП) сприяє політичній і соціальній стабільності в країні, т.і. За економічним становищем і умов життя індивідуальні підприємці близькі до більшості населення і становлять основу середнього класу, який є гарантом такої стабільності.

Успішний і ефективний розвиток МСП в значній мірі залежить від забезпеченості підприємців фінансовими ресурсами як довгострокового, так і короткострокового характеру.

Специфічною рисою розвитку малих підприємств є підвищений ризик функціонування, невисока рентабельність за рахунок неможливості реалізації ефекту масштабу, короткий життєвий цикл і вузька спеціалізація [1]. Для банків це служить об'єктивною передумовою віднесення малого підприємства до категорії найбільш ризикованих позичальників. Це дозволяє виділити три основні причини ситуації, що склалася:

1. Підвищений ризик кредитування МСП. Низька якість менеджменту на малих підприємствах, а також наявність певного менталітету (за оцінками експертів, близько 50% неповернень і прострочень кредитів МСП не пов'язані з економічними причинами - найчастіше це несумлінність, недбалість або навмисні дії підприємців [3]) знижують зацікавленість комерційних банків у надання позик даної економічної категорії.

2. Необхідність формування значного резерву на можливі втрати по позиках при кредитуванні ризикованих угод [1].

3. Недостатня розвиненість кредитування МСП - високі вимоги до позичальника, високі ставки кредиту і відсутність розвинутої системи продуктів, придатних для використання суб'єктами МСП [2].

У зв'язку з цим актуальними напрямами розвитку кредитування МСП в Україні в найближчій перспективі є: створення великими банками широкої філіальної мережі для розвитку регіональних кредитних ринків; вдосконалення продуктової лінійки, використання різних форм кредитування; кредитування покупки і модернізації основних засобів, розширення виробництва і впровадження інновацій; взаємодія банків з інституційними інвесторами і державної інфраструктурою підтримки МСП.

На думку експертів [2; 3], швидкість відновлення ринку в істотній мірі буде визначена заходами держпідтримки МСП. Для зниження тиску на капітал банків коефіцієнт ризику щодо кредитів МСП повинен бути знижений до 75% [1]. Дана міра дозволить банкам, які активно працюють в сегменті МСП, розширити доступ малим і середнім підприємцям до позикових ресурсів без зайвого навантаження на нормативи достатності капіталу.

Список літератури:

1. Содержание процесса финансового планирования [Электронный ресурс].// официальный сайт Деньги. Кредит. Банк. Финансы предприятия. Экономика инноваций – Режим доступа: http://www.dkb-fin.ru/soderganie_planirovaniya.html(дата звернення: 17.03.2014). – Назва з екрана
2. Васюренко О. В., Волохата К. О. Економічний аналіз діяльності комерційних банків. –К.: Знання, 2007. – 463 с.
3. Бланк І.А. Основи фінансового менеджменту / І.А. Бланк; – К.: Вища школа, 2001. – 988 с.

Тітова А.Д., ст. гр. 072м-18-1

Науковий керівник:

к.е.н., доц. кафедри ЕАіФ Букрєєва Д.С.

НТУ «Дніпровська політехніка»,

м. Дніпро, Україна

КОНТРОЛІНГ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

В даний час інновації є активною ланкою всіх сфер життєдіяльності суспільства, яка спонукає до подальшого розвитку. Інновації в роботі підприємств зажадали створення управлінських механізмів, основним завданням яких стало об'єднання і координація дій усіх елементів виробничих систем для досягнення поставлених цілей.

Нами було проаналізовано індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій як показник, який характеризує досягнення країн світу з точки зору розвитку інновацій. Результати індексів країн, ми можемо побачити на рис.1.

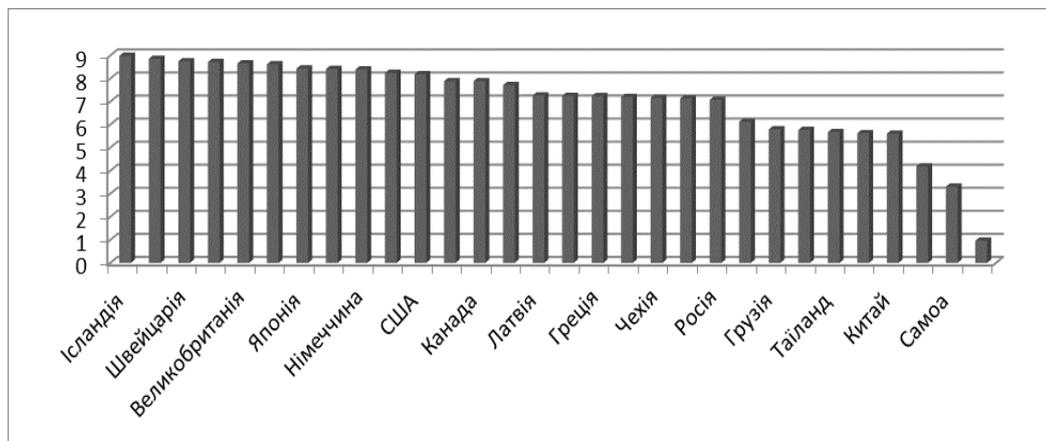

Рис. 1. Індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій у країнах світу за 2017 рік

За даними рис.1, на якому показано 30 країн, ми бачимо, що лідером розвитку інформаційно-комунікаційних технологій є Ісландія (8,98), Україна (5,62) знаходиться у загальному рейтингу на 79-му місці серед 176 країн, які досліджувалися. Аутсайдером відзначилась країна Східної Африки Еритрея (0,96). Це означає, що Україні варто звернути увагу на удосконалення інструментів впровадження інновацій та управління ними.

Одним з таких інструментів може розглядатись контролінг, як нова концепція в управлінні підприємством та як ключовий елемент в системі управління його інноваційним розвитком, який здатен забезпечити підтримку балансу економіки підприємства і ефективного його розвитку шляхом формування об'єктивної інформації та аналізування її, про витрати та доходи, що дає змогу приймати оптимальні управлінські рішення.

За допомогою стратегічного і оперативного контролінгу можна вирішити такі традиційні проблеми управління підприємством, як: низька платіжна дисципліна структурних підрозділів; неконтрольована дебіторська заборгованість; слабе управління витратами; невірне визначення прибутковості філій і видів бізнесу; сплата необґрунтовано високих податків в місцевий і загальнодержавний бюджети [1].

Інструментами стратегічного управління, які використовує стратегічний контролінг, є: «власне виробництво - постачання з боку»; аналіз конкуренції; логістика; «портфельний аналіз»; аналіз потенціалу; «стратегічні розриви»; розробка «сценаріїв». Основні методи і інструменти оперативного контролінгу: «ABCаналіз»; аналіз об'єму замовлень; розрахунку сум покриття; оптимізація розмірів партії продукції; аналіз знижок та інші [2].

Отже, для покращення розвитку підприємств в Україні, пропонується поширення контролінгу на підприємствах, тобто впровадження охопить побудову та зміну організаційної структури управління, економічна дійсність стане більш динамічною.

Впровадження контролінгу інновацій може стати ефективним інструментом організаційного забезпечення інноваційного розвитку підприємства.

Список літератури:

1. Гребець О.Б. Контролінг як сучасна система управління / О.Б Гребець // Економіка та держава. – 2009. - №12. –С.71-72.
2. Єрьомін А.В. Контролінг як складова антикризового управління підприємством / А.В. Єрьомін // Управління розвитком. – 2011. - №4. – С.128-129.
3. Брітченко І.Г., Князевич А.О. /Контролінг : навч. посіб. / І. Г. Брітченко, А. О. Князевич. – Рівне : Волинські обереги, 2015. – 280 с.

*Тягунова М.П., ст. гр. Б-ФК-15-1
Науковий керівник:
к.е.н., проф. кафедри ЕАіФ Соляник Л.Г.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Відтворення основних засобів є однією з важливіших проблем підприємства. Важливе місце посідає амортизація. Амортизація - є джерелом відтворення основних засобів та важливою частиною витрат, яка має вплив на собівартість, ціну, прибуток.

Для формування амортизаційної політики необхідно, насамперед, визначити найбільш вдалий метод відрахувань. Згідно з П(С)БО 7 амортизацію нараховують такими методами: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивним та виробничим.

У кожного методу є свої як сильні так і слабкі сторони. Прямолінійний метод добре використовувати для основних засобів у яких умови експлуатації не залежать від обсягу виробництва. Наприклад-адміністративні споруди. А такі методи як-метод прискореної амортизації та виробничий доцільно використовувати для основних засобів, де фізичний та моральний знос залежать від факторів, які мають вплив на зменшення продуктивності основного активу у виробництві. Наприклад для машин, обладнання.

Більшість підприємств у своїй політиці використовують прямолінійний метод амортизації. Проте для виявлення найкращого методу для амортизаційних відрахувань. Необхідно знайти той метод за яким у перший рік буде відрахована найбільша сума амортизації.

Проведемо розрахунок за різними методами для виявлення найкращого. Підприємство ТОВ «ПК «Дніпровський» придбало машини та обладнання на сумму-44879. Припустимо, що ці вони мають виробити 900000 од продукції. Мінімальний термін використання 3 роки. Ліквідаційна вартість-10 000 грн.

Аналізуючи нараховування амортизації різними методами, можемо робити висновок, що метод прискореного зменшення залишкової вартості є найбільш вигідним. Адже у перший рік було відраховано 66% від первісної вартості. Перевагою даного методу також є зменшення оподаткування об'єктів у перші роки експлуатації. А якщо підприємство

буде отримувати більше частину амортизаційних відрахувань у перші роки експлуатації, то воно буде мати більше коштів для заміни або ремонту тих фондів, які в наявності. Підприємство використовує прямолінійний метод. ТОВ ПК «Дніпровський» знаходиться у стадії зростання тому для того щоб мати найбільшу суму коштів для інвестицій необхідно змінити метод. Тому що прямолінійний метод зазвичай використовують підприємства, які знаходяться на стадії спаду для того що зменшити витрати підприємства. Тому використовуючи дані розрахунки, саме за цього методу підприємство на рік відрахує найменшу суму коштів зносу.

Таблиця 1

Нарахування суми амортизації різними методами

Метод	Розрахунок	Сума амортизації за перший рік
Прямолінійний метод	$(44879 - 10\ 000) / 3$	11 626
Метод залишкової вартості	Амортизаційна норма: $1 - \sqrt[3]{10000 / 44879} * 100 = 40\%$ $44879 * 40\%$	17 951
Метод прискореного зменшення залишкової вартості	Річна норма амортизації: $(100/3) * 2 = 66\%$; $44\ 879 * 66\%$	29 620
Кумулятивний метод:	Кумулятивний коефіцієнт: $3 / (3 + 2 + 1) = 0,5$; $44\ 879 * 0,5$	22 439
Виробничий метод	Коефіцієнт: $(44879 - 10\ 000) / 900\ 000 = 0,038$ Якщо випуск продукції за перший рік 300 000, то $300\ 000 * 0,038$	11 800

Список літератури:

1. Осіпчук С.Г. Система первинного обліку амортизації як джерела відтворення основних засобів / С.Г. Осіпчук // Вісник ЖНАЕУ. – 2011 – С. 2.

Шишкіна Д.О., ст. гр. 072-16зск-2
Науковий керівник:
к.е.н., доц. кафедри ЕАіФ Цуркан І.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Забезпеченість підприємства фінансовими ресурсами, оптимальна структура джерел фінансування діяльності підприємства та раціональне їх використання має безпосередній вплив ефективного функціонування підприємства та його розвиток.

На даний час відсутній єдиний підхід щодо аналізу фінансових ресурсів підприємства зі встановленим набором аналітичних показників та коефіцієнтів. У цьому аспекті актуальним та першочерговим завданням постає систематизація методичних підходів до аналізу фінансових ресурсів підприємств.

Для обґрунтування мети аналізу фінансових ресурсів підприємств, напрямів, системи показників і методів, що застосовуються в процесі здійснення аналітичних процедур, нами було проведено теоретичний огляд праць вчених щодо існуючих методичних підходів до аналізу фінансових ресурсів підприємств.

Метою аналізу фінансових ресурсів підприємства, на наш погляд, має бути дослідження та оцінка стану, динаміки показників, якими характеризується процес формування та використання фінансових ресурсів підприємства, що дозволить здійснювати обґрунтування розроблених управлінських рішень для забезпечення зростання вартості підприємства та його ефективного розвитку.

Рис.1. Структурно-логічна модель методики аналізу фінансових ресурсів

Відповідно до визначеної мети аналізу в якості основних напрямів аналітичних досліджень фінансових ресурсів підприємств нами визначені:

- аналіз формування фінансових ресурсів підприємства;
- аналіз ефективності використання фінансових ресурсів підприємства;
- факторний аналіз наявності й ефективності використання капіталу підприємства;

- пошук потенційних резервів покращення структури фінансових ресурсів, підвищення ефективності їх використання;
- формування пропозицій щодо практичної реалізації залучення виявлених резервів.

Кожен із напрямів аналізу фінансових ресурсів підприємства передбачає вирішення певних аналітичних завдань і використання відповідної системи показників і методів їх аналітичної обробки.

Структурно-логічна модель методики аналізу фінансових ресурсів за визначеними напрямами та виокремленими для кожного з них показниками наведена на рис. 1.

СЕКЦІЯ 5

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ БЮДЖЕТНОГО УПРАВЛІННЯ

Венедиктова І.Д., ст. гр. 072-16 -1
Науковий керівник:
к.е.н., проф. кафедри ЕАіФ Соляник Л.Г.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Головними першопричинами виникнення і збільшення державного боргу є хронічний дефіцит бюджету України та негативний платіжний баланс. Державний борг займає 85,62% від загальної суми боргу, а гарантований державою борг 14,38%, завдяки проведенню структурних реформ і відновленню зростання економіки співвідношення державного боргу до ВВП вдалося знизити до 72% у 2017-му, що залишається одним з найвищих показників у Східній Європі.

Хронічний дефіцит бюджету та негативний платіжний баланс головні першопричини виникнення та збільшення державного боргу. Отже, розглянемо їх динаміку на період 2010-2017 рр.

Рис. 1. Динаміка дефіциту державного бюджету України та платіжного балансу (розроблено автором за [2])

Дефіцит державного бюджету спостерігався впродовж 2010–2017 років. Його мінімальне значення було у 2011 році (-23557,6 млн. дол.), після чого він поступово зростав, а у 2014 році досяг свого максимального значення у -78052,8 млн. дол. За весь період дефіцит мав негативну динаміку через: війни, витрати на військові цілі в мирний час, а також спади, стагнація і періоди депресії виробництва.

Деяку іншу динаміку має платіжний баланс України: його найбільше позитивне значення було у 2014 році (13307 млн. дол.), найменше у 2015 році (849 млн. дол.). Валовий зовнішній борг України протягом 2010–2017 років зменшився на 765 млн. дол. З 2010 року він зростав, а максимального свого значення набув у 2013 році у 142 049 млн. дол., після чого скоротився до 113 518 млн. дол. І знову зріс на 3 060 млн. дол. Питома

вага державного та гарантованого державою боргу у валовому зовнішньому борзі зростала майже постійно, за винятком 2016 р, максимального значення набула у 2017 році у 60,89%, яка є гранично допустимою під час співвідношення державного боргу до ВВП згідно з Бюджетним кодексом України. [1].

Серед об'єктивних причин погіршення цього показника можна виділити падіння рівня ВВП країни, військові дії на сході України та додаткову потребу у фінансових ресурсах країни.

Подальше нарощування державного та гарантованого державою боргу може суттєво сповільнити темпи зростання економіки України, зробити її більш залежною від кредиторів та понизити рівень національної безпеки України.

Для формування стратегії управління борговими процесами в Україні необхідно вживати низку невідкладних заходів: – розробити механізм збалансування витрат та доходів у бюджетних системах, що є основою централізованих фінансів; – формувати дефіцит бюджету на економічно обґрунтованому рівні; – знизити темпи підвищення доходів населення, враховувати можливості товарного забезпечення, розміру джерел їх виплат; – впровадити кількісний та якісний аналіз залежності фінансової дестабілізації бюджетної системи від внутрішніх і зовнішніх чинників; – сприяти розвитку потенціалу внутрішнього ринку.

Список літератури:

1. Статистичні матеріали офіційного сайту Державного комітету статистики України / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://index.minfin.com.ua>.

*Двоянова А. О., ст. гр. 072-16 -1
Науковий керівник:
к.е.н., проф. кафедри ЕАіФ Соляник Л.Г.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

ЧИННИКИ ЗАБОРГОВАНOSTІ УКРАЇНИ ТА ЗАХОДИ ЩОДО ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Державний борг – це загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення. Недостатність фінансових ресурсів суб'єктів господарювання та державних органів влади зумовлює необхідність пошуку додаткових джерел як всередині країни, так і за її межами. У процесі управління державним боргом необхідно вирішити такі завдання:

- пошук ефективних умов запозичення коштів з погляду мінімізації вартості боргу;
- недопущення неефективного та нецільового використання запозичених коштів;
- забезпечення своєчасної та повної сплати суми основного боргу та нарахованих відсотків;

-визначення оптимального співвідношення між внутрішніми та зовнішніми запозиченнями за умови збереження макрофінансової рівноваги;

- забезпечення стабільності валютного курсу та фондового ринку.

Основною причиною стрімкого приросту величини прямого державного боргу України є щорічне зростання дефіциту державного бюджету України.

Збільшення державного боргу України через зростання витрат на його обслуговування спричиняє приріст дефіциту державного бюджету. Виникнення такої «боргової спіралі» сприяє збільшенню темпів зростання державного боргу та дефіциту державного бюджету, погіршує економічну ситуацію України та може спричинити виникнення боргової кризи.

В умовах глобалізації рівень зовнішньої заборгованості є одним із домінуючих факторів розвитку національних економік та одним із основних чинників економічної безпеки країни.

Зовнішні борги держави з урахуванням їх позитивного та негативного впливу на економіку набувають особливого значення для країн з передкризовим станом платіжного балансу.

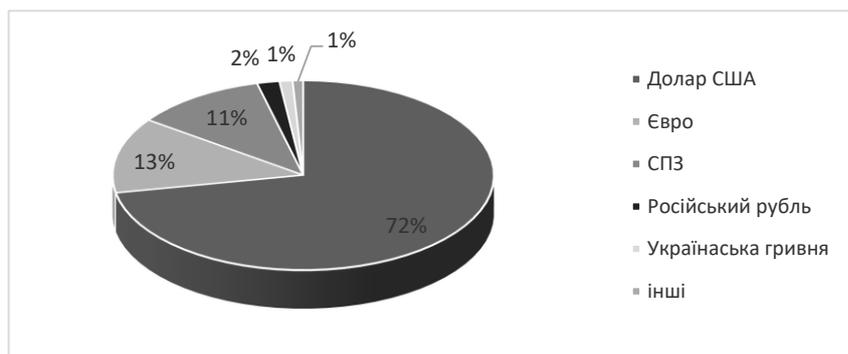

Рис. 1. Структура валового зовнішнього боргу України станом на 30 червня 2018 року [1]

Станом на 30 червня 2018 року в структурі валового зовнішнього боргу домінували борги, номіновані в доларах США (72%), в спеціальних правах запозичення МВФ (11%), в євро (13%).

Оскільки основна частка боргу у 99% номінована у валюті, це негативно впливає на платоспроможність країни та курс національної грошової одиниці. Тому Україна вимушена нарощувати борги, щоб розплатитися з попередніми боргами, фактично борги не повертають, їх тільки накопичують, а також заміщують терміни повернення.

Отже, з огляду на вищенаведені показники зовнішньої заборгованості України є підстави говорити про тенденції: постійного зростання зовнішнього державного боргу в Україні; зростаючого навантаження на вітчизняну економіку від погашення та обслуговування державних боргів; зниження рівня фінансово-економічної безпеки України. Необхідно вживати низку невідкладних заходів: розробити механізм збалансування витрат та доходів у бюджетних системах; формувати дефіцит бюджету на

економічно обґрунтованому рівні; знизити темпи підвищення доходів населення, враховувати можливості товарного забезпечення, розміру джерел їх виплат.

Список літератури:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

*Заєць Н.М. ст. гр. 073-17-1,
Фещенко К.Є ст. гр. 073-17-3 Науковий керівник:
к.т.н., доц. кафедри ЕАіФ Штефан Н.М.
НТУ «Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна*

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ: ДИНАМІКА ТА ЗВ'ЯЗОК З ВАЛЮТНИМ КУРСОМ

Дослідженню проблеми державного боргу присвячені наукові роботи західних учених: Д. Рікардо, Р. Барро, Дж. Кейнса, Д. Бьюкенена, Р. Девіса, А. Сміт, Ф. Модільяні, Ф. Фрідмана; та вітчизняних: Козюк В. В., Луніна І. О., Лютий І. О., Павлюк К. В. та ін. Ця тема є особливо важливою з огляду на економічні труднощі та складний політичний стан, які впродовж останніх років переживає країна.

Державний борг — сукупні боргові зобов'язання держави перед усіма кредиторами (юридичними та фізичними особами, іноземними державами, міжнародними організаціями, тощо). Державний борг складається із заборгованості центрального уряду, регіональних та місцевих органів влади, а також боргів усіх корпорацій з державною участю, пропорційно частці держави в їх капіталі.[1]

В наш час важко віднайти країну, яка б не використовувала запозичені кошти для підтримки курсу національної валюти, фінансування та підтримку проектів чи реформ, покриття бюджетного дефіциту тощо. В залежності від того, як будуть розподілені та використані позики залежить макроекономічна стабільність, інвестиційна привабливість та економічний розвиток країни. На основі даних Міністерства фінансів України проведено аналіз залежності коливань валютного курсу та динаміки ВВП від зміни величини державного боргу (рис.1).

Графічне зображення результатів проведеного дослідження відображає пряму пропорційність між валютним курсом та державною заборгованістю, а також обернену – між останньою та приростом ВВП. Загалом таке явище, як зростання державного боргу, спостерігається у періоди фінансово-економічних криз. У рамках дослідження в Україні воно повторювалось двічі: 2007-2009 рр. та 2013-2015 рр., при цьому спостерігалась подібна тенденція до зростання валютного курсу, а ВВП досяг своїх мінімальних розмірів. Крім того, найбільшого значення державний і гарантований державою борг набув у 2016 році та становив 81% до ВВП, перетнувши критичну межу в 60%. [3]

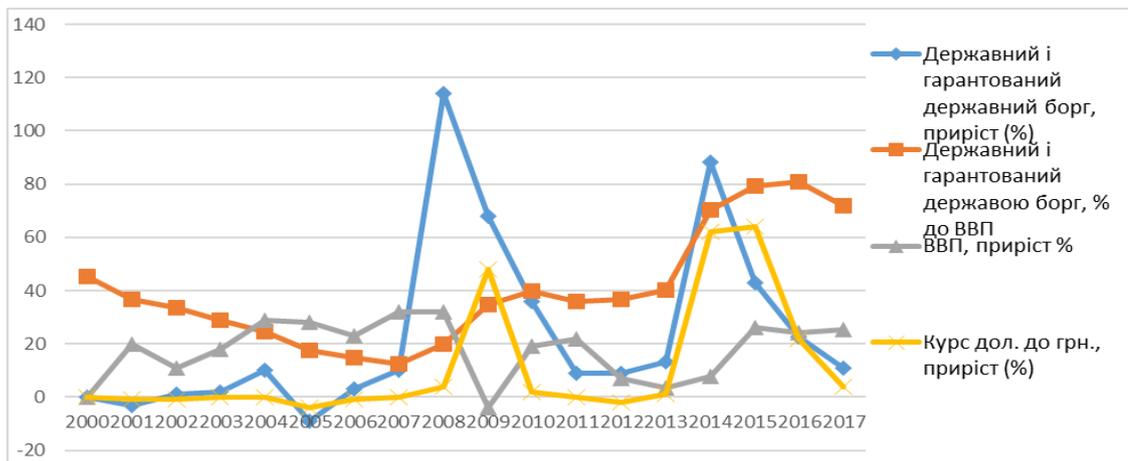

Рис.1. Динаміка величин державного боргу, ВВП та валютного курсу

Варто зазначити, що значне зростання розмірів державної заборгованості відбувається в наслідок залучення кредитних коштів фінансових організацій. Така ситуація у майбутньому може призвести до невиконання власних зобов'язань та втрати платоспроможності (банкрутства). До того ж, зростання державного боргу знижує купівельну спроможність національної валюти та збільшує попит на іноземну. Таким чином, неминучим стане явище девальвації національної валюти, а також підвищення рівня навантаження від наявної заборгованості на національну економіку.

Список літератури:

1. Державний борг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/2019>
2. Міністерство фінансів України: Статистичні матеріали щодо державного та гарантованого державною боргу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.minfin.gov.ua/news/borg/derzhavnyi-borh>
3. Бюджетний кодекс, стаття 18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page2>

ЗМІСТ

С.

Секція 1. Фінансовий механізм та державне регулювання економічного розвитку	3
<i>Бежан М.С.</i> Проблеми реформування економічного механізму розвитку суспільства.....	3
<i>Гульченко К.А.</i> Проблеми розвитку інвестиційної діяльності металургійної промисловості України.....	4
<i>Деркач О.В.</i> Аналіз джерел фінансування промисловості України.....	6
<i>Джалагонія Н.Д.</i> Індекс людського розвитку. Місце України в ньому.....	8
<i>Зозуля Н.С.</i> Проблеми зайнятості та оплати праці населення України.....	9
<i>Кожа Н.В.</i> Структура ВВП України у порівнянні з іншими країнами.....	11
<i>Костіна А.Є.</i> Шляхи підвищення доданої вартості продукції.....	12
<i>Куля Л.А.</i> Стан та напрями розвитку основних фондів металургії в Україні.....	14
<i>Остапенко А.О.</i> Фінансове забезпечення інноваційного розвитку України в умовах євроінтеграції.....	15
<i>Попова В.О.</i> Фінансове забезпечення зростання капіталу вітчизняних підприємств в умовах глобалізації.....	17
<i>Процишина С.О.</i> Сучасний стан та ефективність відтворення основних фондів в Україні.....	18
<i>Рубан Д.А., Литвин В.О.</i> Основні проблеми експорту та напрями їх вирішення.....	19
<i>Сорокіна І.Р.</i> Формування інвестиційних ресурсів України в процесі глобалізації.....	
<i>Тітова А.С.</i> Шляхи підвищення рівня життя населення в Україні.....	22
<i>Ткаченко Д.О.</i> Проблеми та перспективи іноземних інвестицій в економіку України.....	24
<i>Штоколова В.В.</i> Проблеми фінансування інноваційного розвитку України та	26

шляхи їх вирішення.....	
Секція 2. Удосконалення системи оподаткування.....	28
<i>Гуменчук Д.С.</i> Проблеми розвитку малого підприємництва України.....	28
<i>Линник О.С.</i> Проблеми фінансування малого підприємництва в Україні.....	29
Секція 3. Актуальні напрями розвитку фінансової системи країни в умовах глобалізації	31
<i>Ахмедова З.З.</i> Банківське кредитування як чинник розвитку реальної економіки.....	31
<i>Багдасарян В.А.</i> Методичні підходи до аналізу фінансового стану страхової компанії.....	32
<i>Бутенко А.Т., Бондаренко Є.А.</i> Проблеми та перспективи кредитування в Україні.....	34
<i>Валуєва К.Д.</i> Методичні підходи до аналізу фінансових ресурсів страхової компанії.....	35
<i>Книр В.Ю.</i> Кредитна підтримка комерційними банками розвитку малого та середнього бізнесу в Україні.....	37
<i>Колеснік М.В.</i> Формування потоку доходів та його роль у діяльності страхової компанії	38
<i>Кухар К.І.</i> Фінансова діяльність комерційних банків і напрями її удосконалення.....	40
<i>Мусаєва Н.М.</i> Від'ємна відсоткова ставка за депозитами як інструмент управління депозитними ресурсами	41
<i>Савчук Д.Р.</i> Необхідність аналізу грошових потоків для збереження фінансової стійкості страхової компанії.....	42
<i>Чепишко А.Р.</i> Розвиток банківського кредитування підприємств малого та середнього бізнесу.....	43
Секція 4. Фінансовий менеджмент промислових підприємств та фінансових посередників.....	45
<i>Антоненко М.О.</i> Методи та способи зниження собівартості продукції.....	45

<i>Батура А.В.</i> Застосування принципів фінансового менеджменту покращення в управлінні підприємством.....	46
<i>Безик Я.О.</i> Структура капіталу, як економічна база створення і розвитку підприємства.....	47
<i>Герасимова М.М.</i> Прогнозування чистого доходу ТОВ «Югсинтез» на основі адаптивної моделі Хольта.....	49
<i>Даніелян А.А.</i> Ліквідність і платоспроможність банку в умовах кризи.....	51
<i>Демяник Т.В.</i> Механізм фінансово-кредитних відносин підприємства та комерційного банку.....	52
<i>Добровольський А.О.</i> Методичний інструментарій оптимізації структури капіталу підприємства.....	53
<i>Захорольська А.А.</i> Співвідношення темпу зростання продуктивності праці та заробітної плати: проблеми та шляхи їх вирішення.....	55
<i>Зубко К.В.</i> Стратегія використання в сучасних умовах фінансових резервів промислових підприємств.....	57
<i>Ільченко Б.Ю.</i> Проблеми та перспективи зміцнення фінансового стану суб'єктів малого та середнього бізнесу.....	58
<i>Крилов В.Ю.</i> Оборотні кошти підприємства: кореляційна модель використання в сучасних умовах.....	59
<i>Кузнецова Ю.В.</i> Планування необхідних обсягів оборотних активів методом регресійного аналізу.....	61
<i>Латишева Д.А.</i> Антикризове фінансове управління підприємством в умовах макроекономічної нестабільності.....	63
<i>Лук'яненко Т.Ю.</i> Аналіз фінансових результатів роботи українських підприємств.....	64
<i>Нагорна Я.Є.</i> Сучасні проблеми відтоку персоналу на вітчизняних підприємствах.....	65
<i>Палієнко Т.Ю.</i> Власні та позикові: формування капіталу підприємства.....	67

<i>Панькова А.С.</i> Основні фонди та перспективи збільшення їх кількості на території України.....	68
<i>Полякова В.А.</i> Формування фінансових ресурсів підприємства.....	70
<i>Пурик Х.О.</i> Управління фінансовою стійкістю та надійністю банку в сучасних економічних умовах.....	71
<i>Розмаїт Т.Л.</i> Складові власного капіталу підприємства: аналіз в сучасних умовах.....	73
<i>Ружинська В.В.</i> Основні фактори, що впливають на ефективність управління прибутком торговельного підприємства.....	74
<i>Самборська М.Ю.</i> Управління фінансовою діяльністю підприємства у контексті стратегічного планування.....	75
<i>Славна Н.В.</i> Методичні підходи до оцінки якості кредитного портфелю банку.....	76
<i>Сус К.С.</i> Кредитування підприємств малого і середнього бізнесу через подальше втілення банківських технологій.....	78
<i>Тітова А.Д.</i> Контролінг інновацій в системі управління підприємством.....	79
<i>Тягунова М.П.</i> Підвищення ефективності амортизаційної політики підприємства.....	81
<i>Шишкіна Д.О.</i> Методичні підходи до аналізу фінансових ресурсів підприємства.....	82
Секція 5. Удосконалення процесів бюджетного управління.....	85
<i>Венедиктова І.Д.</i> Державний борг України як загроза національній економіці.....	85
<i>Двоянова А.О.</i> Чинники заборгованості України та заходи щодо її подолання.....	86
<i>Заєць Н.М., Фещенко К.Є.</i> Державний борг: динаміка та зв'язок з валютним курсом.....	88